

LETO XXIII. Štev. 76

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

LORD SALISBURY, GLAVNI ZAGOVORNIK BRITANSKEGA IMPERIJA, Odstopil

Znamenja nestabilnosti

sedanje konservativne vlade Harolda Macmillana

London, 30. marca (Tanjug). Vodja Zgornjega doma in predsednik kronskega sveta lord Salisbury je sinoči odstopil. V uradnem poročilu, ki ne pove razlogov tega odstopa, je rečeno, da je britanska kraljica odstop sprejela. Za novega voditelja Zgornjega doma je bil imenovan minister za stike v Britanski skupnosti lord Home.

Salisbury je hkrati odstopil tudi s položaja v vladi, kjer je bil zadolžen za vprašanja atomske energije. V pisnu ministrskemu predsedniku Macmillanu je Salisbury navedel, da ga je »vzneljiv« sklep o izpustitvi etnarha Makariosa.

Salisbury je bil predsednik Zgornjega doma od leta 1951 in ga smatrajo za enega najvplivnejših političnih ljudi v Konservativni stranki.

Odstop lorda Salisburyja je vsaj začasno oslabil položaj Macmillanovega kabineta in odkril nesoglasja o važnih političnih vprašanjih znotraj Macmillanovega kabineta. Lord Salisbury je s tem spravil v nevarnost notranjo stabilnost v vladi in Konservativni stranki. Ta človek, ki je še pred dvema mesecema odločilno vplival na izvolitev Mac-

millana, je imel v stranki svojski položaj in so ga vedno smatrali za duhovnega voditelja njenega imperialnega krila. Njegov protest proti zmerni in popustljivi potezi vlade v ciprskem vprašanju je vnel v konservativni parlamentarni skupini obeh domov polemiko o vladni politiki. Za zdaj ne kaže, da bo odstopil še kak član vlade, čeprav je znano, da na zadnjih sejah vlade Salisbury ni bil sam, ko je kritiziral in se upiral tako imenovani zmerni Butlerjevi smeri, katere nasvete je Macmillan naposled sprejel. Večina konservativne parlamentarne skupine bo podprla Macmillanov sklep, vendar pa je okrog 70 vladnih poslancev ali odkrito na Salisburyjevi strani ali pa omahujejo v svoji privrženosti predsedniku vlade.

Trenja v kabinetu so izzvala vrsto uganj in politični javnosti. Tako ugibajo, ali je politika pomiritve v ciprskem vprašanju edini vzrok spora ali pa se skrivajo za kulisami še drugi morebitni tehtnejši nagibi. Konservativni in drugi časniki so sprejeli uradno verzijo o nesoglasjih z stranjo Cipra, pri čemer poudarjajo, da bo čas pokazal, kdo je imel prav — Macmillan ali Salisbury.

Hkrati pa opozarjajo na neposredne posledice Salisburyjeve ostavke, ki so v tem, da ustrop otežuje Veliki Britaniji nadaljnje ukrepanje v smeri pomiritve na Cipru, razen če ne bodo grška vlada, etnarh Makarios in Turčija odgovorili na britansko potezo »v enakem duhu dobre volje«. Če pa se položaj na Cipru ne bo zboljšal in bo znova izbruhnilo nasilje, se bo moral Macmillanov kabinet odločiti za ustrezne politične ukrepe.

Politična nesoglasja v vladi so dala Laburistični stranki še en povod za zahtevo po novih parlamentarnih volitvah. »Očitno je,« pravi laburistični »Daily Herald«, »da ministri, kar se tiče podpore Macmillanu, niso enotni, sklep pa se vsiljuje sam po sebi: čim prej bo thoryjevska vlada odšla, tem bolje bo to za deželo«.

Predstavnik Laburistične stranke James Callaghan je danes izjavil, da je »politika lorda Salisburyja gnala deželo v poraz, ker bi moralo prej ali slej priti do pogajanj z etnarhom Makariosom«. Kakor je rekel, daje Salisburyjev odstop vladi možnost za pozitivno politiko, ki je doslej ni bilo, tako da povabi etnarha Makariosa na razgovore o pogojih za »časno ureditev ciprskega vprašanja«. Poudaril je, da mora biti naslednji ukrep vlade ta, da povabi Makariosa ter grške in turške funkcionarje s Cipra v London, kjer bi se trezno dogovorili o prihodnosti otoka. Dodal je, da mora vlada slovesno izjaviti, da bodo Ciprčani v pravem trenutku dobili pravico odločiti o svoji sodbi.

VPRAŠANJE PLOVBE PO SUESKEM PREKOPU

Spomenica dobre volje

Vlada v Kairu zagotavlja strogo spoštovanje carigrajske konvencije na podlagi suverenosti Egipta na Sueskem prekopu

New York, 30. marca (AP). V spomenici o plovi po Sueskem prekopu, ki jo je objavil »New York Times«, obvešča egiptovska vlada vse zainteresirane države, da bo Sueski prekop odprt za redni promet sredi meseca aprila. Egiptovska vlada v spomenici zagotavlja zainteresirane države in vlade, da ne bo spremenila politike, da bo spoštovala duha in črko carigrajske konvencije iz leta 1888 ter se držala pravic in obveznosti iz te konvencije.

»Egiptovska vlada, je rečeno v spomenici, je trdno odločena, da bo spoštovala carigrajsko konvencijo in ustanovno listino OZN« ter izraža upanje, da jo bodo »tudi ostali podpisniki carigrajske konvencije spoštovali enako odločno«. Egiptovska vlada nadalje poudarja, da bodo vse razprtije in trenja, ki so nastala iz tolmačenja carigrajske konvencije, izglajena v skladu z ustanovno listino OZN pred mednarodnim sodiščem v Haagu po čl. 36 statuta ali pa z medsebojnimi soglasjem vseh organov OZN.

V spomenici je nadalje rečeno, da si bo egiptovska vlada prizadevala ohraniti svobodno plovo v skladu z določbami carigrajske konvencije in da bodo pristojbine za plovo ladij po prekopu pobirali po določbah sporazuma, sklenjenega 28. aprila 1936 med egiptovsko vlado in sedanjo Suesko družbo. Sueski prekop bo kontrolirala nova egiptovska uprava in egiptovska vlada pričakuje v tem oziru pomoči in sodelovanja vseh narodov sveta.

Glede finančnih vprašanj je v spomenici rečeno, da bo treba pristojbine plačevati vnaprej na račun uprave Sueskega prekopa pri vsaki ladiji, katero bo uprava za to pooblastila. V tej zvezi je uprava Sueskega prekopa doslej pooblastila egiptovsko Narodno banko in Banko za mednarodne transakcije, da v njenem imenu sprejemata pristojbine. Po tem odloku bo uprava prekopa plačevala egiptovski vladi 5% vseh kosmatih dohodkov.

SEJA IZVRŠNEGA SVETA LR SLOVENIJE

Uredbe o organizaciji in delu državnih sekretariatov, predlog plana razdelitve deviz in nova imenovanja

Ljubljana, 30. marca. Izvršni svet Ljudske skupščine LRS je na včerajšnji redni seji, ki jo je vodil predsednik Izvršnega sveta tovariš Boris Kraigher, sprejel uredbo o organizaciji in delu državnega sekretariata za pravosodno upravo LRS in državnega sekretariata za finance LRS ter sekretariatov Izvršnega sveta LRS: za zakonodajo in organizacijo oblasti, za splošne gospodarske zadeve, za industrijo in obrt, za kmetijstvo in gozdarstvo, za blagovni promet, za delo, za promet, za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve, za narodno obrambo ter sekretariat Izvršnega sveta za občo upravo.

Izvršni svet je nadalje razpravljal o predlogu plana razdelitve in uporabe neblagovnih in blagovnih deviz za leto. Zahteve posameznih koristnikov deviznih sredstev oziroma nosilcev plana so daleko večje od kvote razpoložljivih deviznih sredstev oziroma od kvote lani porabljenih

Zahvala iz Irana

Beograd, 30. marca (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel brzojavko iranskega šaha Mohameda Rize Pahlevija, v kateri se mu zahvaljuje za čestitko ob iranskem Novem letu.

Firjubin pri Popoviću

Beograd, 30. marca (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović je danes na svojo zahtevo sprejel sovjetskega veleposlanika v Beogradu Nikolaja Firjubina.

Sovjetski obisk na Finskem

Helsinki, 30. marca (TASS). Uradno je bilo sporočeno, da bo sija predsednik sovjetske vlade Bulganin in član Prezidija Vrhovnega sovjeta Hruščev na povabilo finske vlade 6. junija prispele na Finsko in ostala tam teden dni.

LETOŠNJA PRVA PRIREDITEV NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU V LJUBLJANI

Včeraj se je začel II. SEJEM MODE IN USNJARSTVA

Razstavo je odprl član Izvršnega sveta LRS Tone Bole

Ljubljana, 30. marca. Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani so danes dopoldne odprli II. sejem mode in usnjarstva, ki je hkrati prva letošnja sejemka prireditelj v Jugoslaviji.

Zbrane goste, med katerimi so bili člani Izvršnega sveta LRS Tone Bole in Tone Fajfar ter predsednik OLO Ljubljana dr. Marjan Dermastia, je nagovoril direktor Gospodarskega razstavišča Leopold Kresa, ki je poudaril 37-letno velesojemsko tradicijo Ljubljane, ki sega še dalje v pre-

Včeraj popoldne sta si ogledala razstavo tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in predsednik Ljudske skupščine Miha Marinko s svojima soprogrami

teklost, saj bomo ob letošnjem vinskem sejmu hkrati slavili 80-letnico prve take razstave v Ljubljani. Poudaril je tudi močan vpliv sejmov in razstav na pravilno usmerjanje proizvodnje, hkrati pa okolnost, da dajejo take prireditve nove pobude industriji in trgovini.

Prizadevanja za ureditev sejmov v naši državi so letos rodila prve sadove. Zdej je urejeno prirejanje mednarodnih sejmov in razstav. S tem je Gospodarsko razstavišče v Ljubljani dobilo pravico, prirejati mednarodne strokovne razstave in sejme. V svojih nadaljnjih izvajanjih je direktor Kresa izrazil željo, da bi bilo Gospodarsko razstavišče delo več pomoči strokovnih združenj, zbornic in drugih gospodarskih organov. Nekatera strokovna združenja so pokazala premajhno razumevanje ne samo za organizacijo razstav, marveč tudi za to, da bi že organizirane

razstave izkoristila za napredek svoje panoge.

Lani je bilo na Gospodarskem razstavišču osem sejmov oziroma razstav, na katerih je razstavljalo 1428 domačih in 168 tujih razstavjalcev, prireditelj pa je obiskalo pol milijona ljudi, med njimi 4000 tujcev iz 26 držav. Na prižujočem drugem sejmu mode in usnjarstva razstavlja 95 podjetij, med njimi osem iz inozemstva. Poseben poudarek je dan jugoslovanski konfekcijski industriji, ki ima še velike možnosti razvoja, zlasti v primerjavi z napredkom te industrije v drugih državah.

Po nagovoru direktorja Kreseta je sejem odprl član Izvršnega sveta LRS Tone Bole. Gostje so si ogledali razstavo, v novem velikem paviljonu pa so jim privrkl predvajali uspele sodobne oblačila, na kateri je naša industrija konfekcije z manekeni pokazala svoje najnovejše modele oblačil za ženske, moške in otroke. To revijo bodo vse dni razstave ponovili ob desetih dopoldne in pol štirih popoldne. S.

Naserjevi odgovori skupini urednikov ameriških listov

Kairo, 30. marca (Reuter). — Predsednik egiptovske republike Naser je sprejel skupino 29 urednikov ameriških listov in se z njimi zadržal v triurnem razgovoru. Ob tej priložnosti je egiptovski predsednik izjavil, da je vprašanje plovi izraelskih ladij po Sueskem prekopu zvežano z vprašanjem arabskih beguncev,

in poudaril, da je to vprašanje treba rešiti v celoti.

Govorec o odnosih z ZDA, je egiptovski predsednik dejal: »Mi želimo biti prijatelji z ZDA, toda vi ne morete izsiliti tega prijateljstva.« Nadalje je rekel, da je znana stvar, da so ZDA umaknile ponudbo za finansiranje Asuanskega jezusa, s čimer so žalile Egipt in mu jemale ugled, češ da je njegovo gospodarstvo nezdravo. Zato smo nacionalizirali suesko družbo, je dejal predsednik Naser. Ko nam je pretila lakota, je nadaljeval, so nam ZDA odpovedale dobavo petroleja in pšenice, medtem ko je bila Sovjetska zveza pripravljena dati nam hrano, zdravila in druge potrebščine.

Ko je govoril o odnosih z vzhodnimi deželami, je predsednik Naser dejal, da se trgovina Egipta s temi deželami povečuje iz preprostega razloga, ker Egipt ne more trgovati z Zahodom, ki iz političnih razlogov gospodarstvo pritiska nanj. Nadalje je poudaril, da teži Egipt za vzpostavitvijo enakopravnih odnosov z vsemi deželami.

Govorec o arabskih deželah, je predsednik Naser izjavil, da arabski nacionalizem od Maroka do Bagdada pomeni sodelovanje med temi deželami proti agresiji Poudaril je, da to ne pomeni ustvarjanje arabskega imperija, bi ki mu gospodoval Egipt.

VREMENSKA NAPOVED

za nedeljo, 31. marca
Suho z zmerno oblačnostjo. Temperature ponoči od -3 do +2, v Pirmorju 8, čez dan do 15 stopinj C.
Nad zahodnim Balkanom se v visini zadržuje jedro hladnega zraka, ki se je počasi premika proti vzhodu. V naših krajih povzroča še spremenljivo oblačno vreme.

Obisk v Bejrutu

Vukmanovičeva zahvala predsedniku Naserju

Bejrut, 30. marca (Tanjug). Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanovič je sinoči prisel v Bejrut, v Libanonu se bo mudil dva dni na zasebnem obisku, nato pa bo naša delegacija odpotovala v Damask na dvodnevni uradni obisk Siriji.

Po zaključku uradnega obiska v Egiptu je Svetozar Vukmanovič poslal predsedniku egiptovske republike Naserju naslednjo brzojavko:

»Ko zapuščam vašo lepo deželo, bi rad, gospod predsednik, v svojem osebnem imenu in v imenu svojih sodelavcev izrazil najprej zadovoljstvo, ker smo lahko obiskali Egipt in prišli v stik z vašim ljudstvom in z Vami osebno. Odhajamo z najlepšimi spomini na vse, kar smo videli, in na vsa tista srečanja, ki smo jih imeli ob tej priložnosti. Vam osebno, Vašim kolegom in vsemu ljudstvu prijateljske dežele izražamo najtoplejšo zahvalo kakor tudi najlepše želje za srečno prihodnost.«

Italijanski socialisti v Ljubljani

Ljubljana, 30. marca. Nocoj je v Ljubljano prispele v spremstvu člana predsedstva SZDL Vlada Krivica in sekretarja Komisije za mednarodne zveze SZDL Marije Vilfan, delegacija Socialistične stranke Italije, ki se že nekaj dni mudijo v naši državi. Na železniški postaji je goste pozdravil član Komisije za mednarodne zveze SZDL dr. Anton Vratuša.

Predstavniki italijanskih socialistov Tullio Vecchietti, Vittorio Foa in Dario Valori so doslej obiskali Beograd, Sarajevo, Zenico in Zagreb. Jutri zjutraj bo delegacija odpotovala na Bled, kjer se bodo nadaljevali razgovori s predstavniki SZDL, zvečer pa se bodo italijanski gostje vrnili v Ljubljano.

V ponedeljek bodo predstavniki Socialistične stranke Italije odpotovali na Brione.

Dr. Anton Vratuša pozdravlja na železniški postaji v Ljubljani delegacijo Socialistične stranke Italije

S TISKOVNE KONFERENCE DRŽAVNEGA SEKRETARJA ZA BLAGOVNI PROMET
DR. MARIJANA BRECLJA

Znatno povečanje izvoza

v začetku letošnjega leta sodi med največje uspehe našega gospodarstva

Beograd, 30. marca (Tanjug) — Ugodno oceno gibanja v našem gospodarstvu v začetku letošnjega leta, pojasnjeno na nedavnem zasедanju Zvezne ljudske skupščine, je podprl z novimi momentmi državni sekretar za blagovni promet Marijan Breclj na današnjem sestanku z novinarji v sekretariatu za informacije.

Med drugim je na podlagi statistične cenitve poudaril, da bo industrijska proizvodnja v prvem četrtletju letošnjega leta v primerjavi z lanskim za 19% večja in da bo precej presegla v družbenem planu predvideno proizvodnjo. Iz vidika politike ravnosti gospodarskih gibanj in postopnega zboljševanja življenjskega standarda je pomembno nadaljnje naraščanje proizvodnje široki potrošnji namenjenega blaga, kakor so tekstilije, obutev, industrijski izdelki itd.

V DVEH MESECIH SMO IZVOZILI ZA 16 MILIJARD DINARJEV

Novo koledarsko leto je začelo naše gospodarstvo z zalaganji, ki so za 23% večje od zalog v začetku lanskega leta. Zaloge počasi še zmerom naraščajo v skladu s povečano potrošnjo na podlagi večjih denarnih prejemkov konec lanskega in v začetku letošnjega leta. Znatno povečanje izvoza v začetku letošnjega leta sodi med največje uspehe našega gospodarstva. V dveh mesecih smo izvozili za 16 milijard blaga, lani v istem obdobju pa za 11 milijard. Strokovnjaki predvidevajo, da bo znašala vrednost izvoza v marcu kakih 9 milijard.

O GIBANJU CEN

V gibanju cen na notranjem trgu ni bistvenih sprememb. Zvišanje indeksa industrijskih izdelkov na debelo za 1% v začetku letošnjega leta ni izraz linearne podražitve, marveč normalnega izravnavanja in odstranjevanja manjših neskladnosti v cenah. Pozitivna je pomenitev opreme za 2% v primerjavi z lanskim letom, ko so cene investicijske opreme tudi padle za 4%. Razen običajnega sezonskega nihanja cen na trgu kmetijskih pridelkov v zadnjem mesecu ni bilo drugih sprememb. Pomembnejše je samo zvišanje cen presnega mesa v prodaji na drobno, toda če upoštevamo precejšnjo pomenitev

jaje, mleka in mlečnih izdelkov ter še nekaterih drugih živil, lahko celo ugotovimo težnjo po znižanju cen v celoti.

PRESKRBA DOMAČEGA TRGA JE ZADOVOLJIVA

Ugodno se razvija tudi uvoz blaga za široko potrošnjo. Razen zadovoljivega izkoriščanja deviz iz letošnje kvote bomo realizirali tudi iz lanskega leta preostala sredstva. Z večjim uvozom blaga

za široko potrošnjo in večjo domačo proizvodnjo bomo krili zvišane denarne prejeme prebivalstva. Sprito tega lahko pričakujemo pozitivno gibanje življenjskega standarda oziroma ustrezno zvišanje realne mezd. Preskrba domačega trga je zadovoljiva tudi glede osnovnih živil — sladkorja, pšenice, riža, mašč. in soli bo dovolj za letošnje potrebe. Liberalizacija prometa je utrla pot postopni likvidaciji sistema dogovarjanja cen. V tem oziru je šla praksa daleč in prejšnje predpise o dogovarjanju bomo morali spremeniti v skladu k orientacijo na svobodnejše povezovanje poslovnih stikov med kmetijskimi

mi proizvajalci ter trgovino in industrijo. Njihovo mesečno povezovanje je treba doseči z dogovarjanjem. Hkrati mora biti to povezovanje čimprej za ureditev trga in spodbujanje kmetijske proizvodnje.

Da bi se zboljšala preskrba državljanov, je zelo važno, da razširimo omrežje trgovine na drobno. V tem oziru je treba bolj izkoristiti možnosti v zvezi z navezovanjem pavsalnih stikov med trgovinskimi podjetji in prodajalnami na drobno, zlasti v prodaji živil. Imamo še druge možnosti, da zboljšamo trgovino na drobno, kar je neposredno odvisno od komunalne politike komun in okrajev. Na tem torišču morajo še bolj prijeti za delo organi družbenega upravljanja, kakor so sveti za preskrbo in trgovino, sveti potrošnikov in drugi. Sveti potrošnikov še niso dosegli pričakovanih uspehov, delno tudi zato, ker jim naloge niso bile povsem jasne. V okviru razvijanja samoupravljanja v trgovini bo treba tudi vlogu svetov potrošnikov natančneje določiti.

Republiška komisija za nagradno tekmovanje v kmetijstvu

Glede na zvezi razpis nagradnega tekmovanja v kmetijstvu za leto 1957 je dalo predsedstvo SZDSL pobudo za imenovanje republiške tekmovalne komisije pri GO SZDL Slovenije.

V komisijo so naslednji tovariši in tovarišice: Adamič inž. France, univerz. docent in predsednik odbora, zadarstvo Glavne zadr. zveze LRS; Pavle Arbelj, direktor Zveze združenih hranilnic in posojilnic; Berkepec inž. Jože, direktor zlobošne kmetijske knjige; Živko Bernot, zvezni ljudski poslanec in član predsedstva Glavne zadr. zveze LRS; Jože Ingolič, predsednik Glavne zadr. zveze LRS; Božo Jurak, referent za strokovno vzgojo kmetijske mladine GZZ LRS; Maks Krnelj, član Glavne zadr. zveze LRS; Levstik inž. Jože, član Glavnega odbora SZDSL; Mastnak inž. Tine, sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo LRS; Nace Nagode, predsednik strokovnega združenja kmetijskih gospodarstev Slovenije; Jože Novinišek, član predsedstva Glavne zadr. zveze LRS; Pavšič dr. Marijan, predsednik Odbora za živinorejo GZZ LRS; Anton Peterčič, član predsedstva Glavne zadr. zveze LRS; Cvetka Vodopivec, ljudski poslanec in sekretar Zveze združenih LRS; Zavar inž. Pavle, član Glavnega odbora SZDL.

Delo komisije vodi тов. Jože Ingolič. Komisija bo za strokovno oceno in pomoč pri svojem delu imenovala posebno skupino kmetijskih strokovnjakov. Osnovna naloga komisije je dati spodbudo za čim širši razmah tekmovanja, za večje dosege v kmetijstvu, za večjo tržnost proizvodnje itd., medtem ko bo skupina strokovnjakov z objektivnimi merili spremljala potek tekmovanja in ocenjevala njegova rezultate. Da bo ta izredno važna letošnja naloga v kmetijstvu čim uspešneje izvedena, bodo tekmovalne komisije osnovane tudi pri okrajnih in občinskih odborih SZDL.

NA PLENARNI SEJI CK ZVEZE KOMUNISTOV SRBIJE SO OBRAVNAVALI NEKATERA VPRAŠANJA PROSVETNE POLITIKE

Reforma v našem šolstvu se je že začela

V razpravi je govoril tovariš Rodoljub Čolaković

V Beogradu je bila včeraj plenarna seja CK Zveze komunistov Srbije. Na njej so obravnavali nekatera vprašanja prosvetne politike. O tem je poročala tovarišica Milka Minić, članica Izvršnega komiteja CK Zveze komunistov Srbije.

Na včerašnji seji je plenum izvolil za novega sekretarja CK Zveze komunistov Srbije tovariša

DNEVNIK

DELEGACIJA KOMUNISTOV IZ TRŽIŠKIH LADJEDELNIC je na povabilo Okrajnega odbora SZDL Gorica včeraj obiskala tovarno cements in salinita 15. septembra v Anhovnu ob Soči. Odposlanstvo je vodil sekretar mestne sekcije KPI v Trzinu Spartaco Zorcenon. Potem ko so si gostje v spremstvu predstavnikov podjetja in predsednika okrajnega odbora SZDL Tine Remarčarja ogledali tovarno in se seznanili z različnimi vprašanji proizvodnje, so se udeležili seje delavskega sveta.

V INŠTITUTU JOZEF ŠTEFANE je imenoval predsednik Zvezne komisije za jedrsko energijo člane upravnega odbora in znanstvenega sveta. Za predsednika upravnega odbora je bil imenovan predsednik Izvršnega sveta LR Slovenije Boris Kraigher.

BORIS ZIHERL JE VČERAJ PREDAVAL V TUZLI v delavskem domu Moša Pijade o temi »Delavski razred in kultura«. Razen tega je govoril tudi kolektivu tuzlanskih prosvetnih in javnih delavcev o družbeno-gospodarski osnovi umetnosti. Predavanja je poslušalo okrog 1800 ljudi.

MOTORNO LADJO »MACHITIS« 30 SPSAVILI V MORJE in ladjeladnici 3. maja. Ladjo so zgradili za družbo Phocean Ship Agency iz Londona. To je še peti ladja po vrsti, ki so jo zgradili v tej ladjeladnici za tuje lastnike.

NA POSEVOVANJU O POSPEŠEVANJU ŽIVINOREJE, ki se ga udeležujejo predstavniki kmetijskih posestev, zadrug in institutov za živinorejo, so včeraj obravnavali ukrepe za pospeševanje te pomembne gospodarske panoge. Govorili so o izboljšanju živinske krme, vprašanj, ki je velika pomena, kar se je na primer v Sloveniji zaradi podražitve gnojil zmanjšala uporaba pašnikov v primerjavi s prejšnjimi leti za polovico, ter razpravljali še o drugih ukrepih, predvsem o razširitvi umetnega oplačevanja krav.

JUGOSLOVANSKA IN AVSTRISKA AVTOBUSNA PODJETJA so se sporazumeli, da bodo odprla dve novi mednarodni avtobusni progi: Gradec-Marijbor, Varaždin-Zagreb, Karlovac-Senj in Celovec-Dravograd-Marijbor-Rogaška Slatina. Sprejet je bil naš predlog o znižanju tarif od 7 na 5 din za km. Italijansko-Jugoslovanska komisija za cestni prevoz potnikov je sklenila, da bodo progi Benetke-Bled in Benetke-Portorož odprli s 1. junijem, progi Benetke-Nowi pa s 1. julijem.

VOZILA TUJE REGISTRACIJE, ki so začasno na našem ozemlju, so oproščena dake s pogojem, da države, katerim pripadajo, ravajo enako z jugoslovanskimi motornimi vozili.

Kulturne VESTI

JUGOSLOVANSKA KULTURNA DELEGACIJA ZA KITAJSKO

Na ponabito vlade LR Kitajske bo odpotovala v Peking delegacija vlade FLRJ, da bi tam sklenila kulturno konvencijo. Vodja naše delegacije bo Josip Vidmar, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti in predsednik Zveze književnikov Jugoslavije, člana pa Draža Marković, član Izvršnega sveta LR Srbije in predsednik Soeta za kulturo, ter Ivo Frol, sekretar komisije za kulturne stike s tujino. Datum odhoda naše delegacije na Kitajsko še ni dokončno določen.

PRIPRAVE ZA RAZSTAVO SLIK MOŠE PIJADA

Vest, da Narodni muzej v Beogradu pripravila razstavo slik Moše Pijada, je zbudila veliko zanimanje ne samo med številnimi prijatelji in spoštovalci preminulega revolucionarja, temveč tudi v najširšem krogu ljubiteljev likovne umetnosti, ki so doslej poznali Mošo Pijada predvsem kot državnika.

Ta razstava bo odprta aprila v prostorih Narodnega muzeja v Beogradu. S tem bodo praktično odprti tudi stalni razstavniki prostori v tej naši renomirani kulturni ustanovi. Moša Pijada je zapustil spisek, v katerem je za beleženih približno 50 del, o katerih ne vemo, kje so zdaj. Znan je pa, da je Moša Pijada napravil veliko več slik, ki pa so raztresene po vsej naši deželi in v inozemstvu, zato je Narodni muzej o želji, da izpopolni pregled slikarskega dela beličkega pokojnika, poslal apel tudi privatnim imetnikom slik in ustanovam, pri katerih so morda nekatere od teh še neregistriranih slik.

RAZSTAVA UMETNIŠKE FOTOGRAFIJE V MALI GALERII

Včeraj ob 17. uri so v Mali galeriji v Ljubljani odprli razstavo umetniške fotografije Jožeta Kolose. Pod naslovom »Podoba iz Prekmurja« razstavlja Kolosa v spodnjih in zgornjih prostorih Male galerije vrsto umetniških fotografij s motivi prekmurske pokrajine in prekmurskega človeka.

SMRT ZNANEGA FILMSKEGA REZISERJA

Kakor poročajo francoski časopisi, je med snemanjem imr. znani filmski režiser Max Ophüls

Včeraj dopoldne so prispeli v Ljubljano člani Slovenskega narodnega gledališča iz Trsta, ki bodo, kakor smo že poročali, v Ljubljanskem mestnem gledališču za večerne abonmaje uprizorjali Salacorrojevo »Zgodbo za smehe«, zadnja dva dneva pa izven abonmaja Andersonovo dramo »Čaj in simpatija«. Ljubljansko občinstvo bo tržaške goste nedvomno prisrčno sprejelo. Na sliki: skupina tržaških igrancev pred Mestnim gledališčem ob prihodu v Ljubljano.

Z LJUBLJANSKE UNIVERZE

Študentska vprašanja na seji Univerzitetnega sveta

Ljubljana, 30. marca — Danes se je pod predsedstvom dr. Franceta Hočevarja nadaljevala deseta redna seja Univerzitetnega sveta Ljubljanske univerze.

Kot prva točka so bili obravnavani problemi telesne vzgoje, pri čemer je razprava ugotovila, da manjkajo za študente razne športne naprave. Rektor dr. Lavrič je bil mnenja, da telesna vzgoja ni more nikakor iti na račun že tako preobremenjenih učnih načrtov in da se lahko uvede le kot fakultativen predmet. Obširna je bila razprava o študentskem zdravstvenem fondu in o njegovem odnosu s Solsko polikliniko. Študentski zdravstveni fond še zdaj ni pravno urejen, kar študentje precej čutijo. To je razvidno tudi iz njihovega slabšega zdravstvenega stanja. Ugotovljeno je bilo, da bi bila potrebna ambulanta v študentskem naselju, ki bo sčasoma štelo do 2000 prebivalcev. Ko je bilo govora o študentskih domovih, so prišla na vrsto razna preča socialna vprašanja študentov. Kuratorji študentskih domov je prejel letos 900 prošnji za stanovanja v domovih, sprejeti pa jih je mogel le 200. V privatnih stanova-

PO TREH MESECIH BLOKADE V SUESKEM PREKOPI

Ladja »DINARA« spet v reški luki

Reka, 30. marca. Ladja »Dinara« se je vrnila na Reko. V Sueskem prekopu je bila blokirana 87 dni. Lahko si mislimo, kako veselo je bilo svidenje članov njene posadke z njihovimi svojci. Če bi mogla, bi bila ladja ponosna ne le nase, marveč predvsem na svojo posadko, ki je v najtežavnih trenutkih ni zapustila, ko so na področju Sueskega prekopa padale bombe samo nekaj sto metrov od nje.

V noči na 31. oktober so padle prve bombe na Egipt in na področje Sueskega prekopa. Drugo jutro pa je ladja »Dinara« na poti v domovino zaplula v Sueski prekop.

BLOKIRANI V SUESKEM PREKOPI

Posadka je že od daleč slišala detonacije in videla eksplozije letalskih bomb. Letala so krožila visoko nad morjem. Čim bolj se je ladja bližala Malemu, potem pa Velikemu jezeru prekopa, tem močnejše so bile detonacije in tem nižje so letala letala. »Dinara« pa je mirno nadaljevala svojo pot. Ustavila se je pri Velikem jezeru. Tedaj je uprava prekopa naročila posadki, naj se ladja naglo vrne, ker je bil izhod iz prekopa proti Sredozem-

lju blokiran. Ladja se je obrnila in odplula nazaj proti Suez. Kmalu pa je dobila nov nalog; naj se znova obrne in vrne na Veliko jezero. To pa ni bilo mogoče, ker je prekop mnogo ožji, kakor je ladja dolga, tako da se ni mogla obrniti. Mornarjem je bilo takoj jasno, da so zaprti v prekopu. Ustavili so ladjo in sklenili ostati na mestu.

Proti večeru se je pri ladji ustavil pilotski čoln uprave prekopa. Sueski piloti so zapustili našo ladjo, 7 potnikov in 35 naših mornarjev pa je bilo prepuščenih samim sebi na ladji. Letala pa so kar naprej nizko letala nad njo.

»NISMO BILI SAMI«

Poveljnik ladje, star, izkušen pomorski kapitan Martin Kova-

Varčevati — kaj in kako?

V večji družbi je nanesel pogovor na varčevanje. Omenjali so štenilke, primerjali republike o naši deželi in našo deželo z drugimi deželami na svetu itd. Nekateri so menili, da pri nas ne znamo varčevati, da naši ljudje za to nimajo smisla in čuta, da mnogi naši ljudje, ki so videli lepe prednosti varčevanja zase in za skupnost, ne vidijo, kaj in kako bi mogli varčevati. Drugače povedano, iz pogovora je lahko človek povzel, da vsaj kar se tiče osebnih potrošnje, v naših razmerah ne moremo govoriti o pomembnejšem varčevanju.

Nekateri pa so menili drugače. Trdili so, da je prav o naših razmerah razmeroma nizkega družbenega standarda in splošnega prizadevanja skupnosti, da bi se zboljšal, opravičeno varčevanja o osebni in drugih oblikah potrošnje zelo pereče, še več, da je razvitost ali nerazvitost te navade ali tega čuta eden izmed pomembnih elementov hitrejšega ali počasnejšega naraščanja standarda. Takšno trditev je bilo treba seveda pojasniti. V tem pojasnjevanju nas je najbolj zanimal tisti del, ki govori o raznih možnostih varčevanja. Mislili smo, da bi morda dobili jasnejši odgovor na vprašanje: varčevati, toda kaj in kako?

Na vprašanje, kako razdeli svoje mesečne dohodke (koliko porabi za hrano, koliko za obleko, stanovanje, pijsko in razvedrilo), eden izmed tistih, ki so trdili, da nimajo kaj varčevati, ni znal odgovoriti.

»Hm, na to sploh ne mislim,« je dejal. Na vprašanje, ali za trdnost, da svoj denar zmerom porabi najbolj racionalno, je odgovoril, da o tem sploh ni premišljal. Po pogovoru pa se je pokazalo, da o tem ni premišljal skoraj noben član družbe. Nekateri pa so celo prvokrat slišali, da je od tega, kako človek ravnja s spodnjimi vrati običajne peči ali kuhinjskega štedilnika, odvisno, ali bo v določeno časa zgorel en meter dro ali dva, ena tona premoga ali dve.

Pogovor je nanesel tudi na razne druge »malenkosti«, o katerih ljudje malo premišljajo ali pa sploh ne. Skoraj vsak član družbe je priznal, da zmeečo v njegovi hiši mnogo hrane proč običajno zato, ker jo skuhajo več, kakor je morejo pojedti, ali pa zato, ker se pokvari. Kolikšna pa je vrednost proč vržene hrane,

preračunane v dinarje denimo v enem letu, tega spet nihče ni vedel, ker pač nihče o tem ni premišljal.

Da bi pa vendar dobili vsaj eno določeno število, smo poklicali na pomoč tuje izkušnje. Nemci, ki so prišli kot varčni ljudje že v pręgovor, so n. pr. že pred 40 leti približno izračunali, da gre dneвно na prebivalca v pomije 20 gramov maščob. Če bi dobra statistika ugotovila, da gre tudi pri nas v zgubo dneveno enaka količina maščob, bi se pokazalo, da izgubimo dokončno (ker pri nas nimamo naprav, s katerimi bi iz pomij izločali maščobe), kakih 12.500 dagonov maščobe letno, kar znaša v dinarjih približno 45 milijarde.

Ko smo je nadalje iskali po »naših« podatkih, smo ugotovili, da sodi naša dežela med tiste, v katerih je potrošnja kruha na prebivalca zelo velika. Vzrok je to slabi sestavi naše prehrane itd. Če pa bi na naši vasi, kjer porabijo letno nad 200 kg kruha na prebivalca, potrošnja kruha zmanjšali samo za 100 gramov dneвно na prebivalca in povečali za toliko potrošnja krompirja, bi prihranili 380.000 ton žita (ki ga upažamo v dokajšnjih količinah) ali nad 11 milijard. Ali pa denimo, da bi se potrošnja alkoholnih pijsk in tobaka o naši deželi zmanjšala za tretjino, bi prihranili nad 40 milijard. S tem denarjem bi lahko zgradili vsako leto 10.000 sodobno opremljenih dopsobnih stanovanj, če računamo, da stane zgrajitev enega stanovanja 4 milijone.

Napravite kjerkoli anketo, vprašajte gospodinjstvo v mestih, kaj delajo s starim kruhom, s starimi cunjami, razbitim steklom, papirjem itd. Malone vse bodo odgovorile: ostanke kruha zmeečo v glavnem proč, stare cunje tudi, razbito steklo zmerom, papir pa držemo proč ali pokurimo. Pojdite v mnoga stanovanja ponoči in celo podnevi: koliko žarnice po nepotrebnem gori, iz koliko pip po nepotrebnem curlja voda, koliko papirja zmeečo ljudje po nepotrebnem proč, koliko delovnega časa prežive v delu in koliko v brezdelju...

Pogovor o varčevanju se je tu zaključil. Milijarde, do katerih smo prišli tudi brez naporenega premišljanja o varčevanju, človeka kar same napotijo, da začne premišljati. In sklepi se kar sami osiljujejo. D. V.

Devizni tečaj

Na rednem sestanku so bili dne 29. marca 1957 zaključni tečajni:
US dolar 4,050, —, 3.810,61, 1.170,20;
Latv 9,100, —, 9.446,36, 1.024,57; DM
210,700, 200,100, 208,548,14, 2.791,68; Frs
1,010, 1,010, 1,078,33; Štra 73,000,
79,500, 76,025,64, 1,008,18; Lit —, 711,07,
1.381,40; Lit Trst 990, 358, 872,50, 1,092,71;
Lit Gor 491, —, 493, 92,92; Hg 75,000,
57,190, 61,618,07, 880,50; Šv, kr. 74,850 —,
74,850, 1,187,28; o. dolar Avstr. 3,700, 3,510,
3,755,13, 1,131,71; o. dolar Dan. —, 980,
980, 228,67; o. dolar Fin. 900, 710, 645,71,
115, 24; o. dolar Norv. 985, 710, 970,14,
223,38; o. dolar Turč. 515, 480, 408,05,
66,32; o. dolar Urugvaj —, —, 850, 183,33;
o. dolar ZŠSR —, 1,500, 1,457,14, 385,71;
o. dolar Madž. 600, 588, 617,81, 1,05,94;
o. dolar Polj. 790, 565,96, 626,32, 108,84;
o. dolar ČSR 720, 710, 861,31, 193,77; o. dol.
Vah. Nem. —, 1,835, 1,470,98, 390,33; o. dolar
Belg. 705, —, 616,31, 195,44; o. dolar Rom. 725, —,
609,89, 103,30; o. dolar Šve. 950, —, 980,
218,67; o. dolar Alb. 588, —, 588, 95,99; o. L Burma 2,000, —, 1,782,50,
112,20; o. L Kina 1,060, 1,752, 1,618,92,
118,30; o. dolar Izrah 1,480, 1,300, 1345,64,
347,88.

PISMO IZ POLJSKE

Na torišču zapoznelega boja

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Varšava, marca
 N ova Huta je 8 km oddaljena od Krakova. To je nov metalurški kombinat Poljske, kjer so naseljeni delavci, zaposleni na njegovi nadaljnji izgradnji in v proizvodnji. To novo mesto ima blizu 100.000 prebivalcev, cerkve pa nobene. V Krakovu, ki ima kakih 500.000 prebivalcev, pa je 58 cerkva. Katoliški časnik »Słowo Powszechne«, je več tednov poročal o akciji za zbiranje prispevkov, da bi tudi v Novi Huti zgradili cerkev. In res jo bodo bržčas kmalu zgradili na pusti poljani, katere sliko je katoliški časnik tudi objavil.

Naj se to za socialistično Poljsko zdi še tako čudno, vendar ima svojo razlago. Odnos med Cerkvijo in državo je izraz posebnih zgodovinskih pogojev, ki so cela stoletja ustvarjali versko vzgojo, kakršno redko najdemo kjerkoli na svetu, zlasti v Evropi. Poljski »oktobe« je spreminil tudi odnos med državo in Partijo na eni ter Cerkvijo na drugi strani. S tem je prišlo važno politično vprašanje in okvire političnih, ne pa več administrativnih ukrepov in odnosov. To spremembo je narekovala predvsem realna ocena sil in vpliva Katoliške cerkve v poljski družbi. Poljska je namreč dežela z največjim odstotkom vernikov v Evropi — 90% vseh prebivalcev. Vpliv in vloga, ki ju je imela Cerkev pred vojno, sta bili odločilnega pomena. Treba je tudi poudariti, da je bil poljski del Katoliške cerkve v zgodovini zmerom činitelj v boju za narodno neodvisnost proti okupaciji caristične Rusije in stare Avstrije. Katoliška cerkev pa je bila in ostala ne narodna verska organizacija, marveč del Vatikana in njegovih političnih koristi.

Pred vojno je začela država omejevat vpliv Cerkve in duhovščine. Z več dekreti so vzeli Cerkev pristojnosti v poslih civilne narave. Z agrarno reformo pa so vzeli samostano samo nekaj nad deset tisoč hektarov. Oblast je po vojni pomagala ustanoviti organizacijo »Pax« ki si je zastavila nalogo, da bo ustvarila baze v katoliškem gibanju za podpiranje socialističnega gibanja. Vzlic spremembam v odnosih med Cerkvijo in državo pa »episkopat in Vatikan« še zdaj nista pripoznala fe posvetne in gospodarske organizacije katoliškega gibanja.

Glavna oblika preprečevanja verskega vpliva je bila na Poljskem prepoved verskega pouka. Do lanskega leta je bilo 80% šol brez tega pouka. Toda starši so se temu upirali. Administrativni

ukrepi niso rodili zaželenih sadov. Nastal je verski fanatizem, ki ga je Cerkev uporabila, da se je pod plaščem boja proti omejitvam svobode uspešno borila proti oblasti. Ljudje so začeli hoditi v cerkve kakor še nikoli prej. Lani na cerkveni praznik 25. avgusta se je zbralo na Jasni gori v mestu Censtochowi nad pol milijona vernikov iz vse dežele. Država je nehala dajati gradbene potrebščine za graditev cerkva, toda duhovščina jih je dobivala od kmetov. Med oktobrskimi dogodki so prihajale k vladi in Partiji mnoge delegacije in prošnje za zahtevo, naj dovolijo verski pouk v šolah. Bila je nevarnost, da bi v nekaj tednih zbrali nad milijon podpisov. Novo partijsko vodstvo je moralo odvrniti nevarnost verske vojne in ustvariti vzdušje verske strpnosti.

Tako se je začela uveljavljati po osmem plenumu nova smer nasproti Cerkvi. Ustanovili so komisijo, ki je sodelovala pri oporitvi vseh nezakonito obsojenih duhovnikov. Iz zaporov so prišli vsi razen tistih, ki so bili povezani s fašističnimi in izdajalskimi tolpami. Sodelovanje Cerkve je prišlo do izraza na volitvah, ko je podprla listo narodne enotnosti. Z razveljavitvjem

administrativnih prepovedi je Cerkev seveda začela delovanje, ki pa ni zmerom v okvirih sklenjenih pogodb. Duhovščina si na primer prizadeva, da bi v šolah viseli križi. V takšnem položaju ima Združena delavska partija Poljske dvojno nalogo: boriti se proti vplivu vere v množicah in v sami Partiji. Pri tem mora uporabljati vse elemente, ki lahko koristijo temu boju.

CK ZDPP meni, da bi verska množična propaganda zdaj ne bila koristna. V tem oziru bodo samo znova ustanovili »Zvezo brezbožnikov«, ki so jo med administrativnim obračunavanjem z vero vzlic njenim znatnim neuspehom v predvojnem obdobju razpustili. Proti veri se namerava boriti tako, da ne bodo opozarjali na njena pačenja znanstvenega gledanja na svet, marveč da bodo to gledanje popularizirali in pojasnjevali. Vodilno načelo Partije v boju proti veri in njenemu vplivu je v nekaterih bistvenih glediščih. Treba je predvsem zagotoviti svobodo veroizpovedi z zahtevo, da mora biti Cerkev lojalna nasproti državi. Cerkvi ne bodo dovolili političnega delovanja. Ustanovitev kakršne koli njene politične organizacije sploh ne pride v poštev. CK si bo tudi prizadeval strniti Partijo naklonjene kroge za boj proti veri.

D. Solajić

ALŽIRSKA KAZBA

bučna in molčeča ter nezaupljiva

(OD NASEGA POSEBNEGA DOPISNIKA)

Alžir, marca
 T istega dne, ko sem prispel v Alžir, se je v zaporu obesil Ben Mhidi, eden izmed voditeljev in organizatorjev komandosov smrti, borcev podtalnega gibanja v mestih. Ali drži, kar je rečeno v policijskem zapisniku o njegovem samomoru, ni važno. Dejstvo je, da je mrtev — ker je tu del zapisnika. Ostane del, ki ga Ben Mhidi, še zmeraj živ na filmskem platnu, prepričljivo zanika. Gre za velik uspeh Massujevih padalcev, prenesen na filmski trak in razposlan po vsem svetu. Ta filmski trak naj bi proslavil padalce in zanimal tisti del policijskega zapisnika, v katerem je rečeno, da je Ben Mhidi »napravil konec svojemu življenju skrušen in potrt spričo zadnjih neuspehov NOF in razpada njegove organizacije«.

Morda se je Ben Mhidi obesil

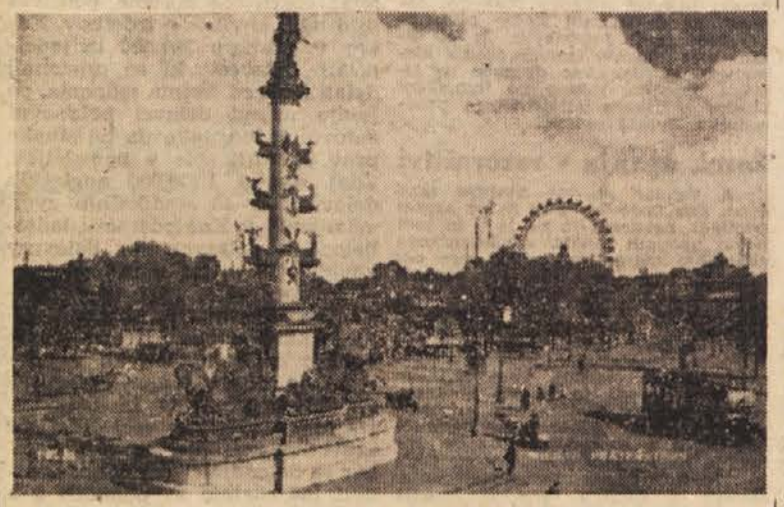
ali skočil skozi okno, morda pa... Toda pustimo prazne domneve. Ben Mhidi je mrtev. Pred smrtjo je vedel, da pride po njegovi ustrelitvi tisto drugo, tisto pravo, pa se je vendar prav tako smejal, smejal od srca ter kljubovalno kazal dve vrsti čvrstih belih zob. To ni smeh človeka, ki se bo nekaj ur pozneje — iz »bupa« skrušen in potrt — obesil. To je smeh človeka, ki ve, da ga bodo njegovi tovariši videli na platnu in čigar zadnja skrb je bila ne, kaj bo z njim, marveč kaj in kako bo njegova smrt koristila gibanju, za katero je padel.

V mestu Alžiru je zdaj tiho in žalostno, čeprav je življenje vzlic izrednemu stanju normalno. Ze več dni ni slišati o atentatih, ljudem pa se še zmerom pozna na obrazih strah. Alžir je zelo žalostno in potrt mesto. Agenti po kavarnah in ulicah preiskujejo ljudi, stikajo po njihovih žepih in se opravičujejo, če nalete na človeka, ki ni prav nič podoben teroristu. Ali se bodo povrnila dnevi groze, ko se je vsak dan razpočilo po več bomb in peklenjskih strojev, kar je terjalo mnogo žrtev, včasih tudi med otroki?

Vsako jutro objavljajo časniki imena aretiranih in število na mestu ubitih »razbojnikov«, ker so se »uprli oblastem« ali »skušali pobegniti«. Vsako jutro časniki pod debelimi naslovi poročajo o ubitih na terenu in o spopadih s četami. Pacifikacija je dosegla nekaj uspehov. Število atentatov se je znatno skrčilo, pa tudi spopadi na terenu so zdaj bolj krajevne značaja. Zato pa je čedalje več aretacij. Izročitev policijske oblasti četam generala Massuja je nedvomno rodila sadove. Drži pa, da je treba del uspehov pripisati odločnosti generalovega »denarja«. Arabci so pač Arabci, vsi nas sovražijo in

Dunaj, marca
 N ič nenavadnega ni, da na Dunaju sledov vojne skoraj sploh ne opaziš. Le nekaj obžganih hiš še kaže, da so Dunaj bombardirali. Tudi to človeka ne presenet, da na Dunaju nihče ne govori o vojni. Komaj poldrugo leto je minilo,

jajnega cesarskega Dunaja iz minulega stoletja ni več. Ponoči pa tudi Dunaj dobi nekoliko sodobnejše lice. Ulice so lepo razsvetljene z neonskimi žarnicami, kupole in stolpi dunajskih palač in cerkva izginjajo v temi, pri tleh pa vse žari. Nova notranja arhitektura slavi zmago v podzemlju

Pogled na dunajski Prater

odkar so odšle iz mesta okupacijske čete štirih držav, pa zaman iščeš v njem posledice njihove dolge prisotnosti. Podnevi je življenje na Dunaju delovno, pobarvano nekoliko podezelsko. Si-

skih prehodih za pešce pod Ringom pri Operi.
 Dunaj ima zdaj 160.000 avtomobilov. Avtomobilom sta se pridružili televizija (prvih 8500 aparatov) in elektrifikacija (občina je uredila v svojih poslopih 1000 kolektivnih pralnic). Ob nedeljah je Dunaj še zmerom prazen, le da se ljudje zdaj vozijo na izlete z motornimi vozili. Vsak sedmi Dunajčan je tako ali drugače motoriziran in skoraj vsak pravi, da živi bolje kakor pred vojno.

Ko smo se neke nedelje zvečer odpeljali z avtomobilom skozi manjši kraj pred Dunajem, smo se ustavili in zavili v bližnje krmo. V večji sobi dvorišnega poslopja so nas sprejeli zvoki ceter, vedro razpoloženi izletniki in dva prazna sedeža kraj značilno dunajske delovne družine. S prijaznimi Dunajčani je kaj lahko navezati pogovor. Priletel mož in njegova debeluhasta žena se nista imela s čim kaj prida pohvaliti. Zaposlen je samo on (2000 šillingov mesečno), vzdržuje pa ženo in sina. Za najemnino daje 8% plače, za hrano pa blizu 60%. Ostalo zadostuje samo za skromno obleko in razvedrilo. Njegova hči je uradnica, njen mož pa avtomehanik. Njun gmot-

ni položaj je znatno ugodnejši. Mož in žena imata vsak svoj motocikel. Ko sem se pohvalil s svojimi tremi otroškimi dokladami in vprašal motorizirano uradnico, kdaj dobi prirastek, je stara mati vzkliknila: »Bog varuj!«, vtem ko je hči samo skomizgnila z ramehl. Stara mati noče, da bi se stanovnanje spremenilo v otroški vrtec. Hči ima namreč samo enega otroka. Mnoge dunajske družine pa so sploh brez otrok. Na Dunaju umrje letno 24.000 ljudi, rodi pa se jih samo 12.000. Pač pa je dobil Dunaj lani 50.000 novih avtomobilov. In dunajski časniki so ugotovili, da avtomobili ubijajo otroke, ker mladi zakonski pari najprej mislijo na motor, potem na hišo in šele nazadnje na otroke.

Dunajčani torej trdijo, da žive bolje, kakor so živeli v prvi republiki. Vprašanje je seveda, če drži to za vse. Avstriji so si po vojni razmeroma hitro opomogli. Razen nemškega »velikega čudesa« lahko menda govorimo tudi o malem »avstrijskem čudesu«. Avstriji so marljivi in vartni ljudje. Nemci so jim zaradi vojnih potreb med drugim modernizirali železarne in jeklarne, potem pa so Rusi povečali avstrijsko proizvodnjo petroleja od 32.000 na 3.600.000 ton letno. Sleđil je Marshallov načrt, po katerem je dobila Avstrija 1,1 milijarde dolarjev. Od tega so porabili dve tretjini za razvoj električne energije ter industrije jekla in papirja. Razen tega so bili Avstriji tako pametni, da so takoj po vojni nacionalizirali malone vso težko industrijo in največje banke.

Avstrija je modernizirala in potrojila svojo industrijsko proizvodnjo in že pred nekaj leti preseгла svoj predvojni izvoz. Zdaj ima na 7 milijonov prebivalcev 2.200.000 delavcev in uslužbencev in samo 200.000 nezaposlenih sezonskih delavcev, vtem ko je imela v času prve republike na skoraj enako število prebivalcev samo okrog 1.400.000 zaposlenih in nad 500.000 nezaposlenih. Na Dunaju zadnje dni mnogo govore o usodi nacionalizirane industrije in obravnavajo vprašanje, kako ohraniti korist proizvodnje, ki je bila lani mnogo manjša kakor predlanskim. Ljudje tudi ugibajo, ali bo vladna koalicijska držala še dolgo po volitvah novega predsednika republike, ki bodo v maju.

Jaša Almuli

Atomi in avtomati

New York, marca

Razvoj avtomatizacije in jedrske energije ter njun vpliv na družbeno življenje sta glavna problema, ki ju obravnava v svojem poročilu generalni direktor Mednarodne organizacije dela David Morse. To poročilo so objavili v OZN kot podlago za konferenco Mednarodne organizacije dela, ki bo junija v Zenevi. Sodeč po njem so bili doseženi na področju praktične uporabe avtomatizacije in jedrske energije zadnja leta presenetljivi uspehi. Sedanjih motenj v industriji in socialnih sporov pa ni moč prisditi ne avtomatizaciji ne jedrski energiji, marveč so normalna posledica hitrejšega družbenega razvoja.

Ko tako Morse opisuje razvoj uporabe jedrske energije, pravi, da so bile še pred nekaj leti zelo velike tehnične ovire, ki jih je bilo treba premagati. »In vendar je atomski reaktor že leta 1954 preskrboval z energijo kmetijstvo in industrijo na nekem po-

dročju Sovjetske zveze. Naslednje leto je bilo neko mesto v ZDA podoben način povsem preskrbljeno z energijo. Leta 1956 sta začela obratovati dva atomska reaktorja v Veliki Britaniji in Franciji.«

Do lanske jeseni je delovalo na svetu najmanj 76 reaktorjev, od teh 53 v ZDA, 10 v Veliki Britaniji, 4 v Sovjetski zvezi, ostali pa v drugih deželah, med njimi tudi v Indiji, Kanadi, Veliki Britaniji, ZDA in ZSSR so lika Britanija, ZDA in ZSSR že postale »veliki izvozniki« izotopov in na tej poti je tudi več drugih dežel. Razvoj mirnodobne uporabe jedrske energije so že večkrat obravnavali v OZN zlasti zato, ker se po mnenju strojni kovnikov klasični viri energije čedalje bolj izpovedajo in ker v dosegli prihodnosti ne bo več mogoče zadovoljiti čedalje večjih potreb človeštva po energiji. Zato se odločili za mednarodno agencijo za mirnodobno uporabo jedrske energije, ki naj še posebej podpre nezadostno razvita dežele.

Potem preide Morse na avtomatizacijo. To je samo ena izmed oblik tehnoloških sprememb, ki nastajajo v proizvodnji. Tudi na tem področju smo prišli tako daleč, da n. pr. v avtomatiziranih rafinerijah »nekač delavcev opazuje instrumente« in je to vsa delovna sila takšne rafinerije. Avtomatizirani tovarni lahko dva delavca izdelata dnevno 1000 radijskih sprejemnikov več kakor jih je lahko izdelalo 200 delavcev na stari način v avtomatiziranih Fordovih tovarnah v Clevelandu, ki upravlja en delavec stroj, ki opravi 500 raznih strojnih operacij. Pred uvedbo mehanizacije je to delo opravljalo 35 do 70 delavcev v mnogih deželah — v ZDA, ZSSR, Kanadi, Franciji, Veliki Britaniji in Italiji izdelujejo glavne avtomobilske dele, ne da bi se jih človeške roke dotaknile.

Uporaba jedrske energije in avtomatizacije za hitrejši razvoj nezadostno razvitih dežel bo ena glavnih skrbi mednarodne organizacije v prihodnjih letih. »Če bomo ustvarili pogoje za široko uporabo avtomatizacije in jedrske energije v nezadostno razvitih deželah,« pravi Morse na koncu poročila, »bo sledila temu gmotna blaginja, ki naj zamenja stoletno revščino.«

O mednarodni kontroli

1. Agencija za mednarodno kontrolo naj bi opravljala kontrolo, vsteviti tudi inspekcijo.
2. da bi preprečili nenadni napad ene države na drugo, bi morala agencija za mednarodno kontrolo že v prvem obdobju ustanoviti na bazi recipročnosti kontrolne postaje v velikih pristaniščih, na železniških križiščih, cestah in letališčih, na področjih vseh držav, za katere gre, in ta kontrolna središča bi pazila, da ne bi prišlo do nevarnega zbiranja oboroženih sil in oboroževanja;
3. zainteresirane dežele naj bi se sporazumele o uporabi letalske inspekcije na tistih področjih Evrope, na katerih sta glavni oboroženih sil Atlantske zveze in dežel Varsavske zveze v globino 800 km od vzhodnih meja čet Atlantske zveze in zahodnih meja čet dežel Varsavske zveze.
4. Bilo bi dobro, da bi v Evropi določili cono omejene in kontrolirane oborožitve, v katero bi sodila oba dela Nemčije in nanju meječe dežele.
5. Treba bi bilo določiti najvišjo mejo za število ZDA, ZSSR, Velike Britanije in Francije, ki se mude na področjih drugih držav in con;
6. prepovedati bi bilo treba razporeditev atomskih vojaških enot in pošiljanje kakršnegakoli atomskega in vodikovega orožja v omejeno cono;
7. države, ki pripadajo tej coni, bi se morale zavezati, da se bodo v svojih stilih vzdržale uporabe sile in da bodo vsa sporna vprašanja obravnavale s mirnimi sredstvi;
8. ustanoviti bi bilo treba skupno inspekcijo nad oboroženimi silami in oborožitvijo.

ALŽIRSKA ZAHTEVA

New York, 30. marca. (AFP). Alžirsko gibanje nacionalne osvoboditve je objavilo v OZN poziv, ki zahteva od generalnega sekretarja Hammárakijida, naj posreduje pri francoski vladi, da bi pomilitista 300 Alžircev, obojenih na smrt, ker so sodelovali v alžirskih operacijah. Alžirci tudi zahtevajo, naj francoski generalni rezident Robert Lacoste odstopi.

svoje kredite za oborožene sile in oblačno oborožitve. V tem obdobju naj bi ukrenile vse potrebno za zmanjšanje števila oboroženih sil drugih držav na najvišjo mero, ki bi jo določila zanje svetovna konferenca;

2. proizvodnja jedrskega orožja naj bi docela prenehala;

3. določite o izločitvi jedrskega orožja iz oborožitve in o uničenju zalog tega orožja naj bi začele veljati po zmanjšanju števila oboroženih sil in običajne oborožitve za 50% ravnih, določene za drugo obdobje. Vse atomske snovi naj bi uporabljali izključno v mirnodobne namene. Posebno pozornost bi morali posvetiti pomoči gospodarsko nerazvitim deželam;

4. ustanoviti bi bilo treba mednarodno kontrolo nad dirigiranimi raketa;mi;

5. potrebni bi bili dokončni ukrepi za opustitev vseh tujih vojaških, pomorskih in letalskih oporišč;

6. ZDA, ZSSR, Velika Britanija in Francija naj bi ukrenile vse potrebno za nadaljnje znižanje števila svojih oboroženih sil v Nemčiji;

7. ZDA, Velika Britanija in Francija naj bi ukrenile vse potrebno za nadaljnje znižanje števila svojih oboroženih sil v deželah Atlantske zveze in drugih tujih dežel. Sovjetska zveza pa za zmanjšanje števila svojih oboroženih sil v deželah Varsavske zveze. Sklade, ki bi se sprostiti po znižanju izdatkov za oborožitve, bi uporabili za povečanje blaginje narodov teh držav in za pomoč gospodarsko nerazvitim deželam.

Pri OZN bi ustanovili poseben sklad za pomoč nerazvitim deželam. Vprašanje kitajske obveznosti bi bilo treba proučiti ob sodelovanju LR Kitajske.

Drugo obdobje (1959)

1. ZDA, ZSSR, Kitajska, Velika Britanija in Francija naj bi ukrenile vse potrebno za zmanjšanje števila svojih oboroženih sil na raven, omenjeno v točki 2. Te države naj bi ustrezno znižale

OB ZASEDANJU OZJEGA RAZOROŽITVENEGA ODBORA OZN

SOVJETSKI PREDLOGI

o razorožitvi in mednarodni kontroli

V Londonu se je začelo pred nekaj dnevi zasedanje ozjega odbora razorožitvene komisije OZN (člani pododbora so Velika Britanija, Francija, ZSSR, ZDA in Kanada). Sovjetski delegat Valerijan Zorin je sprožil na prvi seji ozjega odbora nove predloge o razorožitvi.

Priobčujemo glavne točke sovjetskih predlogov.

Sovjetska vlada predlaga, naj bi sklenili mednarodno konvencijo o zmanjšanju oborožitve, o oborožitvi in številu oboroženih sil ter prepovedali atomsko in vodikovo orožje. V mednarodni konvenciji naj bi bila vse glavne določbe in procedura za izpolnitev teh ukrepov v dveh obdobjih.

Prvo obdobje (1957—1958)

V letih 1957 in 1958 naj bi ukrenili naslednje:

1. v prvih treh mesecih po uveljavitvi konvencije naj bi sodelujoče države ne povečale števila svojih oboroženih sil in običajne oborožitve nad raven z dne 31. decembra 1956;
2. a sporazumom bi določili raven

oboroženih sil, na katero naj bi omejitve svoje oborožene sile vse dežele, ki so jo prekoračile. ZDA, Sovjetska zveza, Kitajska, Velika Britanija in Francija naj bi znižale število svojih oboroženih sil tako, da ne bi presegale meje, ki jih navajata spomenika Velike Britanije in Francije z dne 29. maja 1958 in predlog Sovjetske zveze z dne 18. maja 1955, in sicer: ZDA od 1.000.000 do 1.500.000 mož; ZSSR od 1.000.000 do 1.500.000 mož; Kitajska od 1.000.000 do 1.500.000 mož; Velika Britanija 650.000 mož; Francija 650.000 mož;

3. vsaka izmed omenjenih držav naj bi do konca leta 1958 znižala število svojih oboroženih sil tako: ZDA, ZSSR in Kitajska na 2.500.000 vsaka, Velika Britanija in Francija pa na 750.000 vsaka. Kredite za oborožene sile in običajno oborožitve naj bi ustrezno znižali;

4. zmanjšanje oborožitve in število oboroženih sil drugih držav bi določili na svetovni konferenci v skladu s sprejetimi kriteriji, v katere sodijo demografski, zemljepisni, gospodarski in politični činitelji ob upoštevanju krepitve mira na svetu in mednarodne varnosti ter zmanjšanja nevarnosti pred agresijo. Te države naj bi imele vsakejmu po 150.000 do 200.000 mož. Jedrsko orožje naj bi povsem prepo-

vedali, države, ki pa imajo to orožje, naj bi se slovesno zavezale, da ga ne bodo uporabljale vstevši raketo orožje, napolnjeno z jedrskimi snovmi;

5. države, ki imajo jedrsko orožje, naj bi zunan svojih meja ne imele atomskih vojaških enot in ne spravljale čez svoje meje kakršnega koli jedrskega orožja;

6. države, ki imajo vojaška, pomorska in letalska oporišča na področju drugih dežel, naj bi ta oporišča opustile. Vprašanje, katera oporišča je treba odstraniti v prvem obdobju, bi bilo predmet posebnega sporazuma.

ZDA, ZSSR, Velika Britanija in Francija naj bi zmanjšale število svojih oboroženih sil v Nemčiji za tretjino v primerjavi z njihovim številom z dne 31. decembra 1956.

ZDA, Velika Britanija in Francija naj bi znatno zmanjšale število svojih oboroženih sil na področju dežel Atlantske zveze, ZSSR pa svojih oboroženih sil v deželah Varsavske zveze.

RISBE IN MISLI ZOPER PLITKO MORJE

NACRTI NEKDANJEGA KOZJEGA OTOKA — DANAŠNJEGA KOPRA ZA PLODNEJŠE VRTOVE IN LUKO

Današnji Koper je bil nekdanj skalnati otok sredi morja. Potoki s celine Badaševica, Rižana in drugi so krog in krog ledanega Kozjega otoka naplavili v stoletjih toliko nasipin, da je zdaj Koper tak, kakor ga poznamo. Na pogled nas morda povsem zadovoljuje, v resnici ima ta svet mnogo slabosti, s katerimi se že dve leti spoprijemajo risbe in misli projektantov.

Največja slabost najbližnjega koprškega zaledja je tako imenovana stična fronta med celino in slanim morjem. Po potokih, ki se okoli mesta stekajo v morje, prodira slana voda nazaj na polja in se po razbremenilnikih širi

daleč okrog. Dokaj koprške zemlje je tudi v depresijskih poljih, ki so celo do dva metra pod morsk gladino. Sol morja kvari plodnost zemlje. Koprška okolica zato še ni tak zelenjadni vrt, kakor bi morala biti. Zato streme načrti

tamošnje vodne skupnosti, da bi to zemljo bolje uredili za potrebe kmetijstva. Strokovno se pravi temu načrtu: skrajšati stično fronto med celino in morjem. Projektanti melioracij pa so zadeli pri tem svojem delu še na druge probleme: na Koper kot obmorski kraj, kjer bi morala biti luka za srednji tovorni in obalni potniški promet. Zavoljo večje plodnosti zemlje bo treba morju zapreti pot na celino — z nasipom in zapornicami ob ustjih potokov.

Bager na ladji bo zaplul v plitke vode

Plitko morje, čigar dno še zasipajo potoki, zmanjšuje vrednost

sedanjega lukobrana, plitko morje bi naposled lahko postalo dobro, plodno polje vse od Kopra, pa tja proti Ankaranu. V ta namen bi bil potreben nasip, ki bi dal več zemlje, zemlje, ki bi bila odrezana od škodljivega slanega morja.

Koprška Vodna skupnost je pred nedavnim dobila tak pripomoček za poglobljanje in osuševanje — velik sesalni bager »Ferguson« z Diesellovim motorjem 520 KM. Plovni objekt za ta bager pripravljajo sedaj piranske ladjedelnice. Z bagrom vred bo tehtal 270 ton. Za ta plovni sesalni bager imajo pripravljene še druge pomožne ladje — vlačilce in ladjo za sondiranje. Pričakujejo, da bo plovni bager zaplul v plitko morje okoli Kopra že konec aprila.

Luko bi zmerili po cesti

Koper sam pravzaprav ni tako nepripravljen na povečani promet z morja. Nekaj tisoč kvadratnih metrov skladišč že imajo. Tu so še predori opuščene ozkotirne železnice. Kamionski park mesta in bližnje okolice bi zmogel pri sedanjem številu okrog 150.000 ton tovorov. Nekateri zametki so torej že tu, ostale pogoje iščejo projektanti spremenjene podobe koprške obale.

Ukvarjanje se z vetrovi, plimo in oseko, morskimi tokovi in drugimi takšnimi elementi, brez katerih ni moč projektirati manjše luke. Sondirajo morskno dno, ki je najprej naplavina in šele nekje globlje fisti temelji, ki ga bodo potrebovali za obrežne in luške zgradbe. Nekaj teh podatkov so ti projektanti dobili že ob projektiranju koprškega letališča. Postopoma gre to delo naprej: o glavni stvari pa so si že zdaj na jasnem: Koper nima slabih pogojev za nekoliko večjo luko. Razen vrto v okolici bi bilo tukaj moč urediti luko, ki bi bila ustrezno zavarovana pred morjem in vetrovi in njihovo močjo. J. K.

MEDICINSKA SESTRA, KI SI JE UTRLA POT DO ZDRAVNIŠKEGA POKLICJA

Taka zdravnica ne bo razočarala

Tovarišica dr. Mihaela Drnovškova z vedrim zaupanjem stopa na svojo življenjsko, poklicno pot

V RITMU ŽIVLJENJA, KI Z GOSTIM SITOM ODMERJA POMEMBNE, ZA JAVNOST ZANIMIVE DOGODKE OD DROBNIH DOŽIVETIJ POSAMEZNIKOV, BI PROMOCIJA TOVARIŠICE MIHAELE DRNOVŠKOVE ZA ZDRAVNIŠKO PRAKSE OSTALA GOTOVO SKRITA IN ZABELEŽENA LE KOT NJEN OSEBNI PRAZNIK, ČE SE NE BI NJENA ŠTUDIJSKA POT TAKO MOČNO RAZLIKOVALA OD ŠTUDIJA VEČINE MEDICINCEV. TO, KAR VZBUJA OBUČDOVANJE IN PRIZNANJA, SO SILNA VOLJA, DOSEČI ŽELENI POKLIC, VEČ KOT ZVRHANA MERA ENERGIJE, ODPOVEDI, VZTRAJNOSTI IN KLJUBOVANJA ZAPREKAM, KI JIH JE MORALA PREMAGATI, KO SE JE KOT MEDICINSKA SESTRA ODLOČILA, DA POSTANE ZDRAVNIKA.

Vrata v naše visoke šole so mladim ljudem na široko odprta — ne le teoretično, temveč daje družba tudi gnotno pomoč študentom, brez katere bi se morali mnogi odreči študiju. Vendar tovarišica Drnovškova ni mogla stopiti na tako dokaj ugledno pot, ker so jo čas in razmere prenehale. Hči rudarja iz zasavskih revirjev po končani četrti gimnaziji ob začetku okupacije ni mogla imeti kdo ve kako visokoletečih načrtov. Okupacija ji je preprečila celo šolanje na učiteljski, saj bi bila morala trkati v nemško šolo, kar se je upiralo njej in staršem. Po osvoboditvi se je odločila za poklic, ki jo je rad pomagal ranjenim in bolnim.

Srečanje s tovarišico Drnovškovo mi bo ostalo dolgo v spominu, kajti na ljudi, tako polne notranje moči, ki so pripravljene za postavljeni cilj žrtvovati vse prijetnosti mladosti, ne naletimo na vsakem koraku. »Verjemite mi, bila sem zadovoljna v svojem poklicu, toda želela sem si, da bi lahko kdaj kasneje dala ljudem še več. Želela sem postati zdravnica — ne morem vam povedati, kako!«

Teoretično je tak prestop na višjo šolo možen, vendar je v tudi razumljivo, saj se po doseženi eksistenci le malokdo odloči za nadaljnji študij. Ona pa svoje želje le ni mogla pokopati. Od svojih skromnih prijemkov je plačevala inštruk-

torje za najtežje predmete: matematiko, tuje jezike in fiziko. Potem je povprašala na fakulteti, kako bi bilo z vpisom, če bi napravila izpite za razrede višje gimnazije. Nekaj let zapovrstjo so jo zavračali: maturantov je dovolj za študij medicine, medicinskih sester pa imamo premalo. Šele pokojni dr. Lunaček, ki je bil 1950. leta dekan te fakultete, je razumel, da ima taka vztrajna želja tehtnejše ozadje in da se posvetuje z njim dekletu, ki je došla zdravniški poklic globlje kot mnogi, ki so se zanj odločili po osmi gimnaziji.

Oktober 1950. leta ji je omogočil vpis na univerzo, decembra je opravila izpite za višjo gimnazijo in januarja srečno prestala prve kolokvije.

»Precej noči sem prebedela ob knjigah, razen tega pa to prvo leto nisem imela urejene štipendije in sem bila izključno navezana na skromno pomoč od doma in sestre!« Težavno pa je bilo tudi še kasneje. Občutila je vrzeli v znanju raznih teoretičnih predmetov, ki jih je morala popolniti, veliko prednost pa je imela kot medicinska sestra v praktičnem pouku in v odnosu do bolnikov, na katere ni tako kot mnogi študentje gledala le kot na učni predmet. S štipendijo se je skromno preživljala, zaradi česar je tudi stanovala doma in se dan za dnem vozila v Ljubljano iz Zagorja in nazaj. Ni ji zapadel noben semester, ne glede na te težavne okoliščine in ne glede na to, da je nevarno zbolela.

Dne 5. marca letos je diplomirala. Svečan trenutek, droben, na univerzi tako pogost dogodek, ki utone v ritmu življenja, zanjo pa vendar nekaj tako velikega, in za nas tako razveseljivega, z največjim uspehom kronana težavna pot prečutih noči, zatajenih razvedril in radosti. Postala je zdravnica! Človek, ki bo s svojim znanjem pomagal človeku, pomagal tako, kot bi si to želeli od slehernega zdravnika. Tovarišica Drnovškova bo namreč prav gotovo dobra zdravnica. Tak, ki resnično čuti s tistim, ki potrebuje zdravniške pomoči, ker je kot medicinska sestra spoznala pri bolnikih mnogo tega, kar ostane zdravnikom čestokrat skritega. Dobra zdravnica bo tudi zato, ker je ta poklic zapisan z velikimi zlatimi črkami v njenem srcu in ne le z drobnim »dr.« pred njenim priimkom. M. N.

ZAPISKI O KMETIJSKI ZADRUGI IG

Tudi ti lahko pomagajo

Letošnji občni zbor kmetijskih združb izpričuje marsikje viden napredek. Tako pravijo tudi na Igu pri Ljubljani, in kakor je videti, bodo na svojem občnem zboru, ki bo te dni, poudarili predvsem uspehe v živinorstvu. Pa zlasti tamkajšnjega živinorejskega oddelka opuščenju kmetije mešano pasmo goveda in so si izbrali kot najbolj pripravno za njihove kraje, svetloislasto in svetlorjavo pasmo. Tako imajo zdaj že 58 rodovniških krav, vse skupaj pa blizu 150 rodovniških goved. Razumljivo je, da se s tem povečala tudi mlečnost krav in odkup mleka, ki se je dvignil od nekdanjih 3500 l mesečno na 14.600 l. Enako količino mleka pa porabijo za domače potrebe in prodajo izven njihove zadrage.

Tem uspehom bi dodati lahko še nekatere druge, ki pa glede na bližnji ljubljanski trg ne pomenijo kaj posebnega. Za kakšno zakonito združbo bi suspeh KZ Ig pomenili res uspehe, za KZ Ig pa pomenijo malo več kot živovarjenje. Zavedati se namreč moramo, da ima KZ Ig pred nosom Ljubljano, ki pokupi vse, kar se ji na trgu nudi, in za lepe denarje. To bi moralo biti za Iško združbo velika spodbuda, kar morda tudi je, vprašanje je le, za kogal?

POZABLJAMO ALI PA... Zdravna miselnost, katere cilj je pospeševanje kmetijstva, ki naj potrošniku nudi boljše in cenejše kmetijske proizvode, na Igu ne gre rada v klasjo. Tamkajšnji kmetje in tudi večina članov upravnega od-

borja KZ Ig se dobro zavedajo velikega pomena ljubljanskega trga, ki jim je tudi spodbuda, toda v glavnem le izven zadrage. Vse tisto, kar jim zadruga pomaga, je samo po sebi umevno, ne pomislijo pa, da bi bila ta pomoč lahko še veliko večja, če bi tudi oni sami zadrugi, katere člani so, malo več pomagali. S tem, da prodajajo boljše kmetijske proizvode mimo zadrage in vse slabše po zadrugi, ogledu zadrage prav gotovo nič ne pripomorejo in tudi njeni ekonomski moči s takim početjem prav malo koristijo. Ni prezeti iskrenih besed enega izmed Iških kmetov, člana KZ Ig: »Mi smo dvoživke, ki pozabljamo ali pa nočemo mi slizati o tem, da le kmetijska zadruga more rešiti zapleteno vprašanje našega kmetijskega gospodarjenja.« Veliko resnice je v teh besedah in bo držalo, da Iški kmetje nikoli

DA BAZEN NE BO PREVELIK

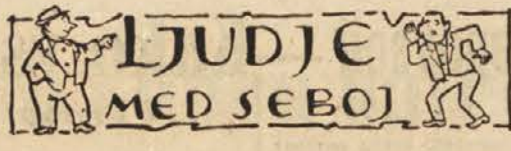
Zato so na Igu sprevidniki. Zadrugi dajo s svojim delom le toliko življenja, da lahko plavajo v združnem bazenu. Nič več! Ni se moč znebiti vtisa, da se nekateri boje, da bi zadruga prišla snja preveč dober glas, boje, da bi se zaupanje vanjo povečalo, ker je tako je moč razumeti to, da ni v uprav- nem odboru nič širine in iskrenosti, nobene mladince, niti ženske, marveč ljudje, ki jim ni oporekati sposobnosti in pridnosti, so pa samo ljudje, ki jim je osebna korist prva, pa čeprav gre v škodo kmetijske zadrage. Da je tako, je pokazala tudi razprava pred okroglim sodiščem v Ljubljani, kjer je kmet Rado Šteblaj, ki je tudi predsednik živinorejskega oddelka, podpredsednik in član upravnega odbora KZ Ig, tožil »Favilhos za žilitev časti, obrekovanje in podtikanje raznih sgrehov v zadrugi. Razprava je dokazala, da Šteblaj in njegovi sodniki, ki so tudi v upravnem odboru zadrage, le niso tako širokogrudni nasproti zadrugi, marveč se jih drži lep kos zehičnosti, ki zadrugi nikakor ni v korist. Če bi se Šteblaj in drugi v zadrugi mogli ostreti vsaj del svojega sjaraz in ga posvetiti kmetijski zadrugi na Igu, bi imela zadruga na Igu zdaj nekoliko lepšo podobo. V njej bi bilo več širine, malo manj trkanja na prsi, več prostora tudi za mišljenje drugih, ne pa samo nekaterih. Bilo bi več svobode, v kateri bi tudi potrošnik z ljubljanskega trga malo bolj sproščeno vzplaval. Tega ni, ni pa še s tem rečeno, da kaj takega tudi v prihodnje ne bo.

PRILIKOVNOST, KI JE NI ZAMUDITI

Te dni bo na Igu občni zbor KZ Ig. Lepa prilikovitost, ki je ni zamuditi, saj se bodo člani kmetijske zadrage lahko kritično ozrli na dosedanje delo zadrage, na možnost, ki so ostale neiskoristene in na tudi na uspehe, ki jih ni zanikati. Šteblaj, kot umen gospodar, posebej še živinorejec, pa bo tudi prišel do spoznanja, da za zadrugi ni koristno, če člani zadrage govorijo, da je on zadruga, ne pa da je zadruga 300 članov, kolikor jih ima. Morda bodo prišli do sklepa, da bi bilo zdravo misliti tudi na druge kmetijske kmetijske zadrage in tudi njim dati v reje

Združba Ig se je zlasti uveljavila s svojo živinorejo

KAKO NAJTI ZAŠČITO pred nezakonnostjo

»Prišla sem k vam, ker menim, da je časopis še edino sredstvo, ki naj mi pomore. Povsod, kamor sem se pred tem obrnila po pomoč, sem sicer zvedela, da sem žrtev nezakonitega postopka, nisem pa mogla dognati, kdo naj bi me pred to nezakonnostjo zaščitil.«

S temi besedami se je v našem uredništvu predstavila tovarišica L. K. in opisala krivico.

Na kratko: po dogovoru z M. M. najemnikom stanovanja v Malgajevi ulici 8, v Ljubljani, se je L. K. poleti 1954 vselila v prazno sobo kot podnajemnica. Lansko poletje ji je sobo odpovedal, češ da bo vzel k sebi onemoglo sorodnico z Dolenjske. Po sodni odpovedi Okrajnega sodišča, naj bi se L. K. preselila v opremljeno sobo v Črnučah. Ker terja služba tovarišice L. K. čestokrat delo pozno v noč, bi bila ta soba preoddajena, razen tega pa potrebuje prazno sobo, ker ima lastno pohištvo. Zato se je na sodno odpoved pritožila 9. marca pri Okroglnem sodišču. M. M. pa ni čakal zakonite rešitve in je hotel z nasiljem in grobstvo doseči svoj cilj.

Ze nekaj mesecev ni hotel sprejemati najemnine in L. K. mu jo je pošiljala po pošti. Prepirlal se je z njo, končno pa je na stanovanjska vrata namestil drugo ključavnico, zvonec pa izključil, upajoč da bo podnajemnico tako pregnal. Stranke so slišale, kako dolgo je L. K. ob večerih trkala, da je prišla v sobo. Minuli teden ji je utrl pot do sobe miličnik s postaje L. M., na katero se je obrnila po pomoč. Dne 24. marca zvečer pa ji je M. sicer odprl, a odločno prepovedal vstop v sobo. Vrnila se je v službo in prespala noč na pisalni mizi. Potem je iskala pomoč:

Načelstvo LM za mesto Ljubljana: »Dejanje je nezakonito. Toda LM ni kompetentna, da vas zaščiti, ker spada stanovanjska zadeva v resor civilnega prava.«

Javno tožilstvo: »Ponimam, da je časopis še edino sredstvo, ki naj mi pomore. Povsod, kamor sem se pred tem obrnila po pomoč, sem sicer zvedela, da sem žrtev nezakonitega postopka, nisem pa mogla dognati, kdo naj bi me pred to nezakonnostjo zaščitil.«

»Kam sedaj,« vprašuje L. K., ki prenočuje v pisarni.

»Kdo naj jo zaščiti,« je vprašalo naše uredništvo urad za pritožbe in predloge pri Izvršnem svetlu LRS.

Odgovor: Postopek stanodajalca je nezakonit. Tovarišico bi morala zaščititi Ljudska milica ali javno tožilstvo. Toda podobnih primerov kršitev je toliko, da bi imeli le-ti preveč dela, zato se tega otepaajo.

V petek, 29. marca nam je tovarišica L. K. telefonirala, da je zvedela, da je njena pritožba ugodno rešena in sodna odpoved razveljavljena — v sobo pa ne more!

V rubriki »Ljudje med seboj« obravnavamo navadno teme, s katerimi apeliramo na ljudi, naj se zazro vase in po pravilo nepravilne odnose med seboj. V tem primeru tega ne moremo storiti, kajti postopek M-a dokazuje pomanjkanje slehernega čuta do soljudi.

Vprašujemo pa se, ali je pravilen postopek organov, ki jih imamo za zaščito zakonitosti. Zvedeli smo, da je podobnih primerov toliko, da jih ni moč reševati. Naš odgovor: sami smo krivi!

Če bi vsakega kršilca zakonitosti kot je M. M., ki je vrh vsega še predsednik stanovanjskega sveta, ostro kaznovali, bi bilo takih primerov dosti manj. Ko pa puščamo ljudi, naj si pomagajo sami, ko jih puščamo, da se sprašujejo, kdo naj jih zaščiti, in dovoljujemo primere, da se z grobstvo obide zakon, cvetejo posli v senci.

Tovarišica L. K. je pritožba ugodno rešena. Pravico ima do sobe, do svoje lastnine, ki je nameščena v tej sobi. Ali bomo po objavi tega članka zvedeli, če v sobi tudi lahko stanuje? M. N.

»Perilo je prala ob mrzlem studencu...«

kakega bika, ne pa da bi ostalo samo spri zlasti; da ne bo škodilo, če bi pritenili v zadrugi tudi mladinci in žene, za katere pravijo, da so že pri gasilskih in v KUD, da jim je to dovolj in da se zaradi tega ne morejo vključiti v delo za zadrugo. Občni zbor, seveda, če bodo člani zadrage iskreni, bo tudi povedal, kako neurejeno je bilo blagajniško poslovanje zadrage, kako »po domače« so prodajali in kupovali motorne kole, in neregistrirano stiskalnico, da ne gre imeti za knjigovodno 72-letnega upokojenca, ki je bil z delom v polletnem zapostanku, s čimer je samo lani zadrugi prapadlo 300.000 dinarjev investicijskega fonda, in še marsikaj drugega, kar člani zadrage na Igu kaj radi govorijo med štirimi stenami, ne upajo pa se z besedo na dan v javnosti. Kmetije z Iga, ki so člani zadrage, naj ne pozabijo, da je veliko njihovih otrok v službah v tovarnah, na železnici, v bolnišnicah, v uradih, da so vse te ustanove in podjetja del skupnosti, ki mora tudi živeti z malo boljšim življenjskim standardom, kot pa je zdaj. V tem lahko pomaga tudi KZ Ig. Vprašanje je le, če to njeni člani želijo. Njihov občni zbor pa bo o tem kaj več povedal. Jaka Ben

Od vsepovsod — Kako vskladiti odkup s proizvodnjo

KOPER:

Ondan so zaključili krajši seminar, katerega je obiskovalo 15 deklet iz raznih krajev koprakega okraja. Na seminarju so se dekleta seznanila s pravilnim pripravilanjem hrane in z ravnanjem z električnimi gospodinjstskimi aparati. Seminar je organiziral Zavod za napredek gospodinjstva v Koprju.

PIRAN:

Občinski ljudski odbor, svet za komunalno dejavnost, je obljubil vsem vojnim invalidom, ki živijo na območju občine, da se bodo le-ti lahko brezplačno kopali v občinskih obmoških kopalnicah v Piranu in Portoraju. Prav tako je avtobusno podjetje »Primorje« obljubilo za vojne invalide stalni popust na svojih lokalnih progah.

SLOVENSKA BISTRICA:

Prostovoljno industrijsko gasilsko društvo Impol je lani pogasilo v tovarni 16 začetnih požarov, prav toliko požarov je društvo pogasilo tudi izven tovarne. Zaradi hitre intervencije gasilcev uživa društvo pri prebivalcih velike simpatije. Društvo je zelo delavno in so člani žrtvovali lani več kot 6000 ur za vaje, tečaje in požare. Med letom so ustanovili pionirsko desetico, ki je med počitnicami pridno vadila in so vsi pionirji opravili izpite. Društvo je dobro opremljeno, manjka mu le plimskih mask in pa izolirni dihalski aparat.

ŠENTJUR PRI CELJU:

Svet za splošne zadeve je na zadnji seji razpravljal o družbenem planu in proračunu za leto 1957. Za državno upravo je predvideno 16.144.000 dinarjev. Šentjurska občina bo s pomočjo Tajništva za notranje zadeve kupila postaji LM Sentjur prevozno sredstvo. Svet je določil požarnovarnostno komisijo, v kateri so dimnikar, milničnik in gasilec.

Minul mesec je bil v Sentjurju enodnevni seminar za otroške obiskovalke. Ta je zelo dobro uspel. Ta mesec pa bo še en takšen seminar. Šentjurska zdravstvena postaja ima v načrtu nabavo aparata za fluorografiranje. To ji bo uspešno le, če bodo pomagala šentjurska podjetja. 7. aprila, ko bo Svetovni dan zdravja, bodo v Slivnici, v Sentjurju in na Ponikvi predavanja. Svet za zdravstvo je predavatelje že določil.

V nedeljo, 24. marca, so gostovali v Sentjurju Ločani, ki so se predstavili z ljudsko igro Frana Saleškega Flažgarja »Divji lovec«. Obiskovalci, ki so do zadnjega kotička napolnili prosvetno dvorano, so bili z igro zelo zadovoljni.

Obrotno podjetje Korošstvo Sentjur je bilo ustanovljeno leta 1947 kot navednik zapuščenih privatnih delavnic. Pozno je bilo podjetje že dvakrat pred popolnim razpadom, v zadnjem času pa je podjetje zelo napredovalo. Medtem ko mu je včasih delala primanjlost, ga ima sedaj že za celo leto naprej. V januarju letos je imelo podjetje približno tri milijone dinarjev prometa. Podjetje izdeluje konfekcijo, letovne oblike in moško perilo, dela pa tudi po meri.

CELJE:

Celjske ulice, trgi in ceste so vsak dan lepo očiščen ter zastran tega ne more nihče prigovarjati. Podnevi v Celju tudi redno škropljenje cest. Podjetju Javne naprave gre za zglede organizacije čiščenja vse priznanje. Kajti, po čistosti in urejenosti sodi Celje med prvake. Tako menijo tudi številni predstavniki naših mest, ki se sli po končanem zvečeranju Stranske konference mest v Rogški slatinji ogledali Celje.

KOČEVJE:

Organizacije LMS kočevskega okraja se skrbno pripravljajo na praznovanje 25. maja — Dneva mladosti. Da bo praznovanje čim bolj uspelo, so ustanovili posebne pripravljajne odbore, ki bodo skrbeli za organizacijo prireditev.

Pred dnevi je bila v Kočevju skupščina Sveta Svobode in prosvetnih društev. Iz poročil in razprave je bilo razvidno, da so bile Svobode in KUD delavni. Pravilna je ugotovitev, da so društva posvečala premalo pozornosti delu ostalih sekcij. Povsod imajo društva le dramske sekcije, medtem ko izobraževalnih, pevskih in drugih skoraj nimajo. V kolikor pa so izobraževalne sekcije in LU le delale, so si pridobile precejšnje število poslušalcev in zato zaslužijo vodje le-teh javno priznanje.

Kovaški mojster Vinko Zemljčič iz Brega pri Kočevju je v popoldanskem urah 27. marca prejel po pošti večjo vsoto denarja. Zato sta izvedela brata K. J. in K. K. iz Brega. Zemljčič se je zadržal do poznega večera v gostilni »Pri kolodvoru in Stari cerkvi. Ko se je zvečer vračal domov, sta ga v bližini železniške postaje brata K. in K. čakala, ga udarila po glavi ter ga podrla in mu vzela denar. Zemljčič je oblezal na tleh nezavesten, storilca pa sta pobegnila. Organi LM pa so ju naslednjega dne že izsledili.

BUKOVICA:

Prebivalci Bukovice v občini Ribnica si že dolgo žele vodovod. Sami so že izkopali jarke za vodovodne cevi in položili več kot 600 m cevi. Nekaj več kot 20 gospodarjev je prispevalo po drug milijon za vodovodno napeljavno. Računajo, da bo vodovod dograjen pred poletjem.

DOBREPOLJE:

V petek se je na železniški postaji priprilica vrgel, ki je terjale smrt A. Z. iz Podpeč in dobrepolski občini. Pokojnica je nameravala potovati s prvim jutranjim vlakom v Ljubljano. Ko je vozil vlak iz Kočevja v Dobrepolje, je pokojnica prečkala železniški tir, v tem hipu pa jo prijel prednji del lokomotive, jo podrl na tla, da je padla pod kolesa.

ZABNICA:

Prebivalci Zabnice so letos že tretji praznovali krajevni praznik, ki ga slavijo v spomin na 27. marec 1942. leta, ko so padli na Rovtu pod Krizno goro prvi partizani. Letos so imeli ob prazniku zelo bogat program, ki ga je izvedla Industrijska šola Iskre iz Kranja.

PREDOSLJE:

V nedeljo so se zbrali na občni zbor vojaški vojni invalidi. Organizacija ZVVI je v Predoslju zelo delavna, skrbi za svoje članstvo, kakor tudi za otroške padlih v NOV. Zanima, da bi njihovo delo bilo tudi odsej tako plodno.

Doslej pokopalnice v Predoslju ni imelo vodovoda. Vodo za zalivanje so nosili iz šole, kar ni bilo prav šolskemu vodstvu, niti ne koristnikom vode. Pred dnevi so opravili zadnja dela pri napeljavi vodovoda na pokopalnico.

Kako vskladiti odkup s proizvodnjo

V Dravogradu ugibajo, ali bi imeli dve ali samo eno poslovno zvezo

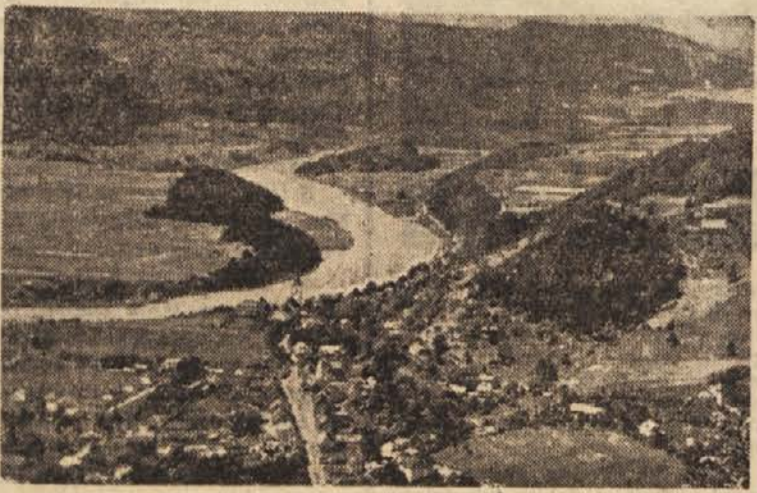
Kmetijsko gozdarska proizvodna zveza v Dravogradu je začela delati v začetku marca. V njej je včlanjenih vseh 24 kmetijskih zadrug koroškega področja. Dve važni nalogi, ki ju že izvaja, sta prevzem gozdarske službe v zasebnih gozdovih in izboljšanje krmne baze za živino-

za določene naloge dobile pri zvezi. V Dravogradu imajo tudi gozdarsko poslovno zvezo, ki skrbi za odkup in predelavo kmetijskih pridelkov in živine. Ustanovili so ju lansko jesen, zato ima že nekaj izkušenj. Z ustanovitvijo proizvodne zveze pa se

niso po njihovem mnenju nič manjše. Ustrezni odkup je možno organizirati samo takrat, če ima trgovina pregled nad proizvodnjo in če z njo neposredno sodeluje. To se je pokazalo že večkrat, ko proizvajalci niso mogli pridelka prodati, ker kakovostno ni ustrezal ali je bilo blaga preveč.

Pri vsklajevanju proizvodnje in odkupa si je moč pomagati na dva načina: s tesnimi stiki med proizvajalno in gozdarsko poslovno zvezo ali z združitvijo vseh nalog v eni sami zvezi. V Dravogradu menijo, da bi jim zadnji način bolj ustrezal, ker bi nekoliko zmanjšal upravne stroške in bi laže usmerjali sredstva, ustvarjena pri odkupu, v pospeševanje proizvodnje. V tej smeri grede njihove razprave — pravilnost pa bodo preverili v prihodnjih mesecih in praksi.

P. J.

Dravograd

rejo. Gozdarsko službo bodo opravljale kmetijske zadruge, ki prevzemajo v svojo zaposlitev gozdarje. Tudi pri živinoreji bodo morale kmetijske zadruge odigrati glavno vlogo. Proizvajalna zveza bo dajala le pobude in imela takšne strokovnjake, ki jih je premalo, da bi lahko imela vsaka zadruga svojega; zato jih bodo

je pojavilo vprašanje, ali sta potrebni dve zvezi ali bi lahko združili vse naloge v eni sami. Delitev proizvodnih in odkupnih nalog na dve različni zvezi ima dobre in tudi slabe strani. Dobre bi bile predvsem v tem, da se ljudje, katerih naloga je skrbeti za proizvodnjo, ne bi izgubljali v odkupnih nalogah. Slabe strani

ASANACIJA PO VASEH POSTOPOMA NAPREDUJE

Lani je skupna vrednost asanacijskih del v trboveljskem okraju znašala 2.586.824 din. — Asanacije so se vršile predvsem na vodovodnih in vodnjakih, ki so glavni problem naših vasi — Za letošnje predvidevajo tudi obnovo drugih vaških objektov.

Asanacija vasi v trboveljskem okraju iz leta v leto postopoma napreduje. Z majhnimi finančnimi sredstvi in s prostovoljnimi delom vaščani obnovljajo svoje vasi. Lani je znašala skupna vrednost asanacijskih del 2.586.824 din. Vrednost lastnega materiala, zbranih sredstev in prostovoljnega dela vaščanov znaša 1.375.814, vrednost strokovnih del pa 111.032 din.

Večina vasi še nima urejenih vaških vodnjakov, vodovodov, napajališč, ali pa so v tako slabem stanju, da je ponekod nevarnost epidemije. Zato je razumljivo, da so večidel asanirali le vodoskrbne objekte, medtem ko so dela na drugih vaških objektih nekoliko nazadovale. Tako je bilo lani v gradnji 16 vodovodov, vodnjakov in napajališč, izmed katerih so jih 7 dokončali, 3 so gradili naprej, 6 pa so jih začeli graditi.

Pri OLO Trbovlje deluje komisija za male asanacije, ki vodi in nudi preko občinskih komisij za male asanacije strokovno in tehnično pomoč vsem. Komisija ima teževe z asanacijami vaših predvsem ob mejah trboveljskega okraja, ker sosednji okraji ne kažejo dovolj razumevanja za skupno reševanje komunalnih zadev teh vasi in pade vse breme na OLO Trbovlje.

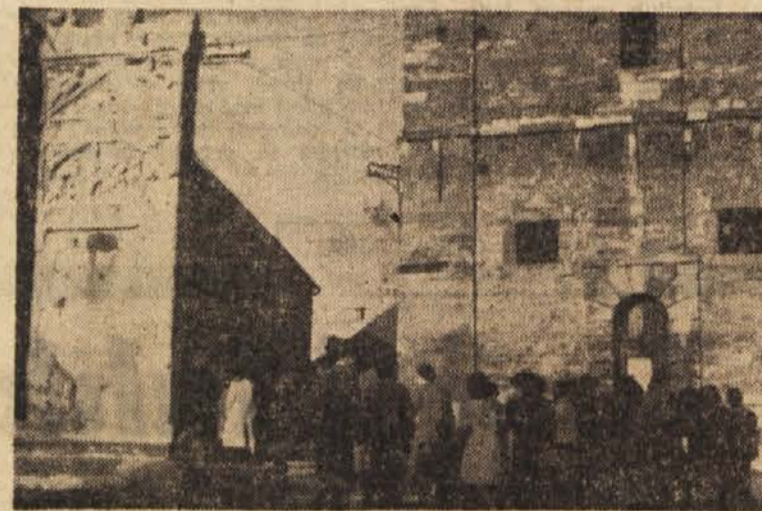
Občinske komisije za male asanacije bodo morale letos poskrbeti za večjo koordinacijo vseh tistih organizacij na vasi, ki so dolžne skrbeti za njih napredek. Delo bo treba vskladiti tudi zato, ker so sredstva majhna in je treba z njimi natančno gospodariti. Zato bodo letos za asanacijska dela zasavskih vasi pripravili načrt. V glavnem bodo delali na vodoskrbnih objektih, obnovljali bodo vaške poti, gnojnice in gnojnice jame.

Na zboru volivcev v Velenju

V ponedeljek zvečer smo imeli v Velenju zbor volivcev, ki se ga je udeležilo le malo ljudi. Predsedniki vseh šolskih odborov so poročali o delu v preteklih dveh letih. Razen materialne problematike so odbori referirali tudi vagnina in druga vprašanja. Iz vseh poročil je bilo čuti glavno skrb: pomanjkanje učilnic. Osnovna šola bo letošnje dobila osem novih učilnic, poskrbeti pa bo treba še za gimnazijo in obrtno šolo, kjer ima 80 gojencev le eno samo učilnico. Po poročilih so izvolili nove šolske odbornike.

Predstavniki občine je poročal o osnutku plana za letošnje leto, ki se bo zvišal od 100 milijonov na 167 milijonov dinarjev, proizvodnja v občini pa se bo dvignila za 28 odstotkov. — V razpravi so volivci predlagali ustanovitev zajtrkovalnice, tlakovanje ceste skozi trg, dokončno napeljavno vodovoda v trg, preureditev pekarnice in drugo. Volivci so tudi želeli, da bi se večkrat sestali in da bi na zborih tudi poročali, kako so se uresničevali sklepi prejšnjih zborov volivcev.

Po razpravi je tov. dr. Budna govoril o pomenu fluorografiranja, ki bo v Velenju aprila letos.

V pomladnih dneh prihajajo v Ptuj številne skupine dijakov in turistov, ki si ogledajo znamenite kulturno zgodovinske spomenike

Kobanska kmetija brez gozdov

Izkušnje naprednega kmetovalca na Viču

Jože Kostenčnik v Viču je znan daleč naokrog, so mi rekli v Dravogradu. In res nisem imel težav, ko sem spotoma spraševal, kako bi prišel do njegove domačije. Ljudje pravijo, da dobro gospodarji, zato naj nam še sam pove nekaj o tem.

Zivi tako rekoč v gozdovih, a vzlic temu že precej let ni prodal lesa. Gozda ima malo, zato se je posvetil živinoreji. S takim uvodom je odgovoril na vprašanje, kaj ga navdušuje za živinorejo. Le-ta mu je glavni vir dohodkov. Zita in druga živila prideluje samo za domače potrebe in na njihah rajši seje deteljo. Le semenski krompir še goji za prodajo, ker ima dobro ceno: prvvrsten je 5 dinarjev dražji kot za prehrano.

Sedaj ima v hlevu 7 krav in telico. Včasih ima tudi po 8 ali 9 mlekarič. Za delo na posestvu redi še dva konja. In vse to na 9 hektarov obdelovalne zemlje in brez pašnika. Rediti namerava še več živine na račun pridelovanja žit. Odvrtačo pa ga pomisleki, če oskrba z živili preko trgovine ne bi bila dražja, kot bi imel koristi od živinoreje, kajti razlika med odkupno ceno in ceno v trgovini na drobno je prevelika. V trgovini se dogajajo še druge nevesočnosti, od katerih ne bi hotel biti odvisen. Zato odlaga svoj načrt o popolni usmeritvi na živinorejo.

VISOKO POVPREČJE

Vzlic velikemu številu je Kostenčnikova živina lepa in daje mnogo mleka.

Molznice so lani dale povprečno 2860 litrov mleka s 3,8% tolsče. Ponosen je na svoje krave, čeprav med njimi ni nobene, ki bi dala po 4000 ali 5000 litrov mleka v enem letu, saj tudi ne redi nobene, ki bi dala manj kot 2500 litrov. Ne stremi za visokim rekordom, zanj je važno povprečje, ki mu prinaša večje dohodke. Upoštevati je treba tudi krmljenje — saj krava molze pri gobcu. On ne kupuje nobenih krmil za živino, redi jo samo z doma pridelano krmno. Zato nikoli ne omenja nerentabilnosti.

ZGODNJA KOŠNJA IN SILIRANA KRMA

Travo kosi takrat, ko je v polnem cvetju, zato ima seno veliko krmilno vrednost. Že nekaj let suši vso krmno na kozolcih, kar začenjajo posnemati tudi sosedje, ker so se prepričali, da je tako bolje. Poleti poklada molznicam deteljo in lucerno pomešano s travo. Doslej je pasel živino samo jeseni, ko je pokosil otavo, letos pa namerava narediti čredine — pregonski pašnik. Pozimi poklada živino skupaj s senom tudi slamo. Veliko molznost pa dosega predvsem s silirano krmno.

RAZVESELJIVA UGOVORETEV OB PRVIH POLJSKIH DELIH PORABA UMETNIH GNOJIL spet narašča

Poraba umetnih gnojil, ki je zaradi višjih cen lani občutno nazadovala, spet narašča. Prva spomladanska dela na poljih to najbolj prepričljivo potrjujejo. Kmetovalci so v zadnjem mesecu kupili znatne količine najrazličnejših umetnih gnojil, da jih bodo imeli nepokod dovolj za vse leto. Kmetijski strokovnjaki zato sodijo, da se bo poraba slednjih letos povečala za kakih 30 odstotkov v primeri z lani in bo spet dosegla svojo običajno raven.

Po podatkih kmetijske statistične službe so zasebniki, kmetijske zadruge in državna posestva v goriškem okraju lani porabili skupaj 680 ton dušičnih, 1150 fosfornih in 932 ton kalijevih umetnih gnojil, kar je za okoli 40

odstotkov manj kot leta 1955. Tada je bila poraba umetnih gnojil rekordna in je dosegla skupaj 4745 ton.

Največ umetnih gnojil uporabljajo kmetovalci ravniških predelov v okolici Mirna v spodnji Vipavski dolini, kjer dosega jo tudi velike pridelke. Belih žit pridelava denimo posamezniki tudi do 50 stotov na hektar površine, kar je mnogo iznad državne povprečja. Na splošno velja povsod ugotovitev, da si umetna gnojila šele utirajo pot v kmetijstva. Majhna poraba v nekaterih krajih ni toliko posledica tega, da bi bila umetna gnojila morda predraga, temveč predvsem najrazličnejših predsodkov in konservativnih naziranj, ki poskušajo odvzeti sodobnim kmetijskim pripomočkom in pospeševalnim sredstvom vsako veljavo in učinkovitost.

M. D.

Počastitev spomina narodnega heroja Staneta Zagarja

V sredo je minilo petnajst let odkar je na Planici nad Crnim grabnom pri Skofji Loki padel narodni heroj Stane Zagar. Doma je bil iz Zage pri Boveu, kjer bo danes popoldne v počastitev njegovega spomina slovesnost, združena z odkritjem spominске plošče na Zagarjev rojstni hiši. Komemoracijo organizirajo prosvetni delavci iz bovške občine.

Nastopili bodo moški pevski zbor bovškega prosvetnega društva »Golobček«, mešani pevski zbor iz Kobarida, pevski zbor nižje gimnazije v Boveu ter člani Društva učiteljev in profesorjev. Na proslavo so povabili številne domačine ter znance in sorodnike pokojnega narodnega junaka Staneta Zagarja.

Stane Zagar je bil vzor nesobičnega in požrtvovalnega političnega delavca, ki je osvojil politiko Partije že mnogo pred vojno in leta 1939 postal član Centralnega komiteja KPS. Delal je med prebivalstvom na Gorenjskem, kjer je tudi padel.

M. D.

PTUJSKI MUZEJ PRED NOVO SEZONO

Ptujski muzej, izredno bogat in zanimiv, zabeleži vsako leto lepo število obiskovalcev. Lani ga je obiskalo 420 raznih dijaških, sindikalnih in izletniških skupin, skupno pa si je ogledalo muzejske zbirke več kot 25.000 ljudi. Lani je imel ptujski muzej nekaj pomembnih uspehov: odprl je razširjen oddelek NOB in bogato etnografsko zbirko, izredno uspešno so bila arheološka izkopavanja ilirske naselbine v Ormožu, v tednu muzejev pa so priredili več javnih prireditev. Letos imajo v načrtu preureditev arheološke in vinarske zbirke ter popravilo grajske strehe, seveda če bo v proračunu dovolj sredstev za ta dela.

NEPREMOSTLJIVA OVIRA ZA ARHEOLOŠKO ZBIRKO

S preureditvijo arheološke zbirke na sodoben in vsem obi-

kvalcem dostopen način bi bila rešena večletna ovira glede praznovanja dneva, ki je vprašanje mizararske delavnice zasebnega mizarja Potrča že zdavnaj nestoletkrat načelno rešeno in je občinski ljudski odbor ponudil mizarju druge prostore, je stanje še zdaj neizpremenjeno. Izigravajoč zakonske predpise in uživajoč mizar v kje zaslonbo, zasebni mizar kljubuje in svoje delavnice noče preseliti iz muzejske zgradbe. Pravda okrog teh prostorov se vleče že več kot štiri leta in arheološka zbirka je še zmeram v kletnih prostorih, kjer napada dragocene predmete divja patina. Tudi letošnji načrti o preureditvi zbirke bodo zaman, če pristojni organi ne bodo rešili tega vprašanja.

POPRAVILO GRAJSKE STREHE JE NUJNO

Še bolj pereče je vprašanje popravila starega ptujskega gradu. Stanje ostrejša je iz leta v leto slabše, sredstev za popravilo bo treba vedno več, če se bo z le-tim odlašalo. Glede tega je uprava muzeja brez moči, ker nima nobenih možnosti, da grad pravilno vzdržuje. Uprava muzeja pričakuje, da bodo letos sredstva za popravilo vendar zagotovljena in upati je, da se ne moti.

Odlučitev, da se ruševine miniritske cerkve odstranijo, ker je njih vzdrževanje predrago in tudi brezuspešno, je padla že lani. Razen tega te ruševine kazijo Trn Svobode. Namen, da se na tem mestu uredi park je vsekarj pametnejši kot vzdrževanje zidov, ki se bodo slej ko prej porušili. Kakor kaže, bodo ostanke zidov začeli rušiti že letos.

MUZEJ IN TURIZEM

Turistični značaj Ptujia sloni predvsem na njegovih kulturno zgodovinskih spomenikih. Zato je muzej vsekakor potreben in muzeju kustos, ki bi delal na tem področju. Vsekakor bi strokovnjaki mnogo koristili tudi v urbanističnem svetu, kjer bi lahko vplival na obratitev zgodovinske podobe mesta.

S pričetkom turistične sezone bodo skozi številne zbirke ptujskega muzeja zopet hodili obiskovalci iz domovine in inozemstva. Občina bi morala v svojem proračunu posvetiti muzeju vso pozornost, saj si Ptujia brez muzejev ni mogoče zamisliti.

—m

Skrb za zdravje otrok narekuje gradnjo okrevališča na Debelem rtiču

Odkar imamo zagotovila, da bodo zamisel o ureditvi velikega otroškega okrevališča na Debelem rtiču ob slovenski obali blizu Valdoltre začeli uresničevati že letos, se javnost, zlasti pa starši in družbene organizacije, ki skrbijo za varstvo otrok, zelo zanimajo za to prepotrebno novo gradnjo. V Sloveniji nam zelo primanjkuje obmorskih okrevališč za tiste otroke, ki so preboleli različne hude bolezni, ali pa doboleli za različnimi kroničnimi obolenji. Takih otrok ni možno dodeliti običajnim poleznim kolonijam, ker zahtevajo posebno zdravstveno varstvo in kontrolo, socialno zavarovanje pa jih lahko pošlje na zdravljenje le

manjše število in to takih, pri katerih je bolezen zavzela že hujši razmah. To se dogaja tudi za to, ker morajo otroci sedaj, ko ni zanje posebnega okrevališča, na morje često v spremstvu staršev v običajne hotele, kar stroške socialnega zavarovanja poveča, hkrati pa tudi tako okolje za otroke ni ugodno.

KAKšno BO OKREVALIŠČE NA DEBELEM RTIČU?

Okrevališče bodo gradili postopoma nekaj let. Letos bodo na kraju, ki je izredno ugoden, zavarovan pred burjo, ob plitvi obali, kjer se lahko brez nevarnosti kopljejo tudi majhni otroci, napeljali vodovod, kana-

lizacijo in elektriko. S to prvo fazo gradnje bo omogočeno letovanje še letos. Seveda pa bodo za sedaj otroci prebivali še pod šotori. Razen tega bodo do konca leta zgradili že prvi centralni objekt, kuhinjo s pralnico. Postopoma bodo nato gradili nadaljnje objekte, med seboj ločene paviljone s spalnicami in druge naprave. V teh prostorih bo ob dograditvi moč sprejeti pod streho v vsaki skupini 300 otrok, v bližnjem campingu pod šotori pa po 200.

KATERIM OTROKOM JE OKREVALIŠČE PREDVSEM NAMENJENO?

Namenjeno je vsem tistim predšolskim in šolskim otrokom do 14 leta, ki jim bo zdravnik svetoval in priporočil bivanje na morju, a niso toliko zdravi, da bi se lahko pridružili običajnim kolonijam. Takih bolehnih otrok in rekonvalescentov je v Sloveniji mnogo. Po statistiki iz minulega leta je bilo na pr. prijavljenih pri otroških okrog 4000 primerov hujših bronhialnih obolenj, okrog 3000 hujših obolenj kože, 2600 obolenj dihal, okrog 200 primerov kroničnih vnetij srednjega ušesa in ne dosti manj hujših primerov astme, slabokrvnosti, boleznih kosti, gibal itd. V vseh takih primerih je bivanje na morju pod zdravniškim varstvom nadvse koristno, nujno potrebno pa je tudi otrokom, ki so preboleli poliomielitisa. Na Debelem rtiču bodo prihajali otroci iz vseh okrajev po priporočilu zdravstvenih in pedagoških organov, šolski v času počitnic, mlajši pa v ostalih mesecih.

Glavni odbor Rdečega križa tudi denar, s katerim so prvotno nameravali zgraditi Dom RK v Ljubljani. Za to gradnjo bodo namenili tudi ves čisti dobiček loterije Rdečega križa. Rdeči križ, ki je prevzel skrb za gradnjo okrevališča na Debelem rtiču po dogovoru z zavodi za socialno zavarovanje in družbenimi organizacijami, ki imajo v svojem programu varstvo otrok, poziva prav te družbene organizacije, naj bi zamisel te prepotrebne gradnje podprli po svojih močeh. Majhen delček pa bo lahko prispeval tudi sleherni izmed nas, če bo nabavil srečko omenjene loterije, katere namen je zbiranje za to gradnjo, hkrati pa tudi pomoč pri njeni popularizaciji.

M.N.

Ob koncu natečaja

Nagradni natečaj za je dilnike, ki smo ga razpisali 30. decembra lani, je z današnjim prispevkom zaključen. Vse bralke in bralce prosimo, da nam pošljejo ocene, in sicer, kateri jedilnik jim je bil najbolj všeč, kateri je bil najcenejši, skratka, za katerega sodijo, da je najboljši. Tako bomo lahko udeleženkam natečaja razdelili razpisane nagrade. Najbolje ocenjen, oziroma prispevek, ki bo dobil največ glasov, bo dobil prvo nagrado, in tako naprej. Nagrad je šest.

Ocehejvalce bomo nagradili tako, da bomo njihove ocene žrebali in med nje razdelili šest nagrad. Prva nagrada 2000 dinarjev, dve nagradi po 1500 din in tri nagrade po 1000 dinarjev. Vse, ki nameravajo ocenjevati prispevke v nagradnem natečaju, prosimo, da nam ocene pošljejo do 17. aprila, tako da bomo 21. aprila lahko priobčili rezultate.

Uredništvo pa bi rado nagradilo tudi tiste udeležence natečaja, katerih prispevki niso prišli na vrsto za objavo. Nekaj jih je izostalo, ker so bili recepti predragi, nekaj, ker so bili pomanjkljivo sestavljeni, ostalo pa je tudi precej tistih, ki so prispevali nazadnje, mi pa smo prispevke priobčevali po vrstnem redu, kot smo jih sprejemali. Te prispevke bo ocenila posebna komisija, ki bo tri najboljše jedilnike nagradila, in sicer bo prva nagrada 2000 din, in dve nagradi po 1500 din.

Posamezne dobre jedilnike, ki so ostali neobjavljeni, bomo priobčevali še v bodoče in jih bomo honorirali.

Nikar tako kaznovati

Fant ni napisal domače vaje in se ni naučil pesmice. Kaj stori učitelj? Vzame učenčev zvezek in napiše vanj obvestilo: Danes Vaš fant ni napisal domače vaje, niti ni znal pesmi. Datum in podpis. Pod obvestilo se mora podpisati oče. Mine prvi dan, mine drugi dan, tretji, četrti. Toda očetovega podpisa ni! Kaj naj učitelj napravi? Dosleden hoče ostati pred učencem, pred razredom. Mora najti čas! Stopi k staršem.

Oče debelo gleda, mati debelo gleda. Saj je vendar vse v najlepšem redu.

Takrat se oče pred učiteljem ne premaga. Njegova široka in trda dlan neusmiljeno pada po otrokovi zadnjici: Pok, pok, pok!

Ustnice se mu tresejo od razburjenja, besede nečesto iz jezika, sinko pa še zmerom veka. »Tako, malopridnež!« izdavi. »Saj, saj drugod ga ne kot po riti vtáših,« se opravičuje.

»Veste, tudi po nežnem delu, za katerega mnogi mislijo, da je neobčutljiv, ne!« dejem, še ves presenečen ob kazni! »Kako, zakaj ne? Tam ga lahko, po glavi pa ne!« zopet vznemirjeno odgovori. Sedaj za vse povejmo: Da, tudi tam nel S tepenjem po zadnjici dražimo spolne žleze in otrok se spolno prehitro razvije in prehitro je prestopel tu.

Ponoven dokaz, da nobena telesna kazen ni zdrava. Toda več kontrole in doslednosti pri vzgojnem delu!

ALI BO DENAR NA RAZPOLAGO?

Potreben denar za letošnje gradnje so prispevali republiški in okrajni zavodi za socialno zavarovanje, razen tega pa je dal

Slika 1

Nekdaj težke peresnice z žimo čedalje bolj izpodrivajo »šlarafije«, ki imajo v jedru povezani sistem vzmeti. Le-te potrebujejo dve tretjini manj žime oziroma volne, kot navadne peresnice. So bolj higiene, ker so zračne, pozimi so tople, a poleti prijetno hladne, položene so lahko na vsako podlago, togo ali elastično, so mehke, lahko se izprašijo in očistijo, so trpežne ter popravila skoroda niso nikdar potrebne. (Sl. 1).

Napredek pa gre še naprej in namesto pobakrenih jeklenih vzmeti uporabljajo že tu in tam lahke konstrukcije: elastične plastike na pr. najlon, ki omogočajo še večji prihranek v žimi oziroma volni, vendar je to šele skromen začetek.

Tudi druga posteljina je postala bolj preprosta in praktična. Tako je tradicionalna prešita odeja popolnoma izginila; nadomeščajo jo povečini volnene odeje, ki so dosti bolj udobne od prešitih, ki so trde, okorne in težke, medtem ko je volnena odeja lahka in se ustrezno ovija okrog telesa. Zato povsod enako greje. Volnena odeja se lahko izpraši in očisti. Pri nas vidimo po trgovinah bogato izbiro volnenih odej.

Za bolj hladne dni se čez volneno odejo lahko doda še pernico, ki je iz inleta, napolnjena z gosjim puhom in prešita v kocke. Za eno pernico potrebujemo okrog 1 kg pravega puha ali pa okrog 3 kg očiščenega gosjega perja.

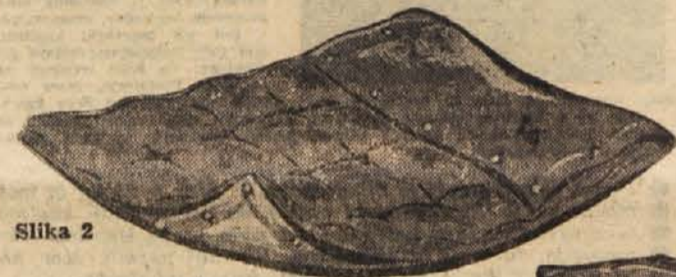
Vendar navadno uporabljamo puh, ker je mnogo lažji in ga je treba toliko manj, torej je cena približno enaka. Po izolacijski moči pernica iz puha kljub manjši teži prekaša pernico iz perja, razen tega je bolj zračna. Taka prešita pernica se lahko obleče kakor blazine; ker je prešita v kocke, se lepo enakomerno vleže.

V Švici oblačila za pernice prodajajo v trgovinah že gotova: navadno so iz progastega damasta v različnih barvah (belo, roza, rumeno itd., v skladu z ostalo posteljino).

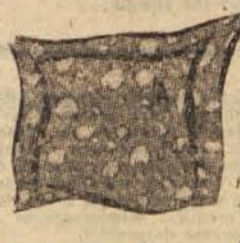
Tudi prešite odeje so polnjene s puhom in so gornje rjuhe sešite tako, kot kaže slika. To gornjo rjuho v toplejših dneh uporabljajo za volneno odejo, saj mora puhasta odeja čez poletje v šrambo.

Posteljno perilo ni izdelano samo iz belega platna, marveč tudi iz pollanenega platna ali

monogram v ustreznih barvah, samo ne več v sredini blazine ali rjuhe, marveč v desnem gornjem voglu. Najbolj priljubljen material za posteljno perilo pa je damast, bel ali pa v zgoraj navedenih barvah; na to perilo sodi kot edini okras samo monogram v ustreznih barvi. (sl. 3, 4 in 5).

Slika 2

Slika 5

Slika 4

Slika 3

pa batista različnih barv. Barve se ustrezno kombinirajo, na pr. obe rjuhi in dve blazini svetlo roza s svetlo modrim naborkom, ali pastelno zelena barva z rumenim naborkom itd. Edini okras je lep perja.

Vezenine na posteljnem perilu niso več v navadi. Tudi čipke so popolnoma izginile, zlasti strojne.

Seveda so čipke iz najtanjšega kvačanca DMC št. 250 lepe, vendar je to redko, ker je tako ročno delo zelo drago in ni tako praktično kakor zgoraj omenjeno perilo, ki je preprosto in lepo. Tako perilo laže peremo in gospodinja z njim nima toliko dela, kakor z vezenim in čipkastim v prejšnjih časih.

Tako ima tudi posteljina svojo modo. Pri vsem pa je poudarjena udobnost, ki omogoča dobro spanje, toliko važno za temeljit odpočitek kot eden izmed glavnih pogojev za večjo delovno storilnost.

V. B.

Zbiramo za vas ZBIRAJTE ZA NAS

Bele usnjene rokavice ostanejo delj časa bele, če jih potem, ko smo jih oprali, natremo z beljaskom.

Ovratniki bluz in oblek se na oblačnikih kaj radi zmečkajo. Le-to preprečimo, če odvijemo kavelj, ga prevrtamo skozi dolg, lep zamašek in ga spet privijemo v leseni del oblačnika. Bluze oziroma obleke bodo na oblačniku lepo ležale.

Kadar meljemo drobtine, le-te ne bodo prišle okrog, če povežemo na mlin oziroma strojček, celofansko vrečko.

P. K.

Volneno odejo lahko sami lepo očistimo takole: V vedro nalijemo mlačne vode in ji dodamo 50 g salmijaka, dobro premešamo in v njej odejo lahko nemamo. Če je zelo umazana, jo lahko položimo na mizo in jo lahko krtičamo z mehko krtičo. Če peremo belo odejo, dodamo vodi še 2 žlici boraksa. Odejo nato spiramo v mlačni vodi do čistege in jo posušimo na zraku, in sicer v senči.

Zobno krtičko po uporabi temeljito speremo v mlačni vodi in jo dobro posušimo. Kdaj pa kdaj moramo krtičko sprati v vodi, ki ji dodamo malo čistega alkohola. Sicer pa je dobro, da ima vsakdo dve zobni krtički, da se krtičke lahko osušijo.

Gumijaste gobe za umivanje postanejo rade spolzke. Speremo jih v kisu ali limonini kislini in nato v mlačni vodi. V mlačni vodi ali vročini se goba lomi in kvazi.

Vam ugaja predpasnik po novem? Krojen je v tri dele, na stranskih delih sta prišita velika žopa, ki ju hkrati uporabljamo za prijetanje posode.

Otrok krčevito ihti

Dojenčki v drugi polovici leta in otroci v 2. in 3. letu večkrat dobe po jokuju krčevite napade, ki se jih starši ustrašijo. Zelo redki so primeri, da dobi otrok takšen napad po četrtem letu, po šestem ga pa sploh več ne dobi. Zalosten ali užaljen otrok začne hlipati in jokati. Ihtenje se spremeni v krčevit jok. Otrok se kar nekako duši in ti napadi so čedalje pogostnejši. Otrok diha čedalje težje in večkrat, ko globoko dihne, se mu prsni koš stisne, da sploh ne more več dihati. Otrok se dušijo, obraz mu postane rdeč, razširijo, otrok se onesvesti in glava mu kleene nazaj. Ves je trd in iztegnjen. Če se napad nadaljuje, lahko sledi tudi krčevito drhtenje.

Napad traja kakih 10 sekund ali pol minute, le redko pa nad dve minuti, potem otrok globoko diha in si polagoma opomore. S tem je napad končan. Takšnih napadov ne spremlja ne podzavestno močenje ne naraščanje temperature. S tem se ti napadi

kljubujejo staršem. Gre večinoma za mestne otroke, edince in pozne prvence, ko sta roditelja že precej v letih. Otrok dobi krčeve navadno, če njegova kljubovalna volja ni utešena, ali če se je ob padcu ali nenadni bolečini ustrašil.

Kako pomagati takšnim otrokom in njihovim roditeljem. Med kratkotrajnim napadom jim ni moč pomagati. Po prvem napadu pa mora zdravnik ugotoviti ali gre za posledice kakega obolenja. Če ugotovi, da gre zgolj za takšne napade, lahko nudijo otroku edino zdravlilo tudi roditelji, zlasti mati, ki mora otroku zmerom popuščati, da ne dobi krčevitih napadov. Reklji smo že, kateri otroci lahko dobe takšne napade. S tem pa je tudi povedano, kako naj starši ravnajo z njimi. Pretiran strah staršev ali drugih članov družine vpliva na otroka, da večkrat dobi krčve. Če starši ne dovolijo otroku, da bi užival ob svoji premoči in če z določeni vzgojnimi ukrepi kljubujejo njegovim trmi, se otrok kmalu odvadi krčevitega ihtenja. Kdaj pa kdaj je zelo koristno, da otroka začasno izločimo iz okolja, v katerem živi.

Starši morajo tudi vedeti, da takšni krči nimajo nobenih posledic za otrokovo zdravje. Tudi

bodoči telesni, umski in duhovni razvoj otroka je povsem normalen, brez slehernih posledic napadov, ki jih je preživel.

Dr. V. J.

Nagradni natečaj

20. prispevek

JEDILNIK ZA TRI DNI

SOBOTA

Kosilo: Zabeljen ohrovt, mlinci z gnatjo in krompirjeva solata.

Zabeljen ohrovt: Posamezne lista ohrovt (1 kg) prevremo v slani vodi, nato pa še vroče zabelimo s prepraženimi drobtinami.

Mlinci z gnatjo: Iz moke in dveh jajc naredimo testo, ga razvaljamo v štiri okrogle mlince in jih spečemo. Pečene pomočimo najprej v vročo vodo, nato v hladno, nakar jih polagoma v mastjo pomazano posodo. Vmes posipamo pripravljene drobtinice, četrtilitrska drobno narezane grjati in prilijemo malo smetane. Mince spečemo v pečici in serviramo s krompirjevo solato (1 kg krompirja).

Večerja: Namazan kruh in kava ali čaj z vinom.

Namazan kruh: Četrtilitrska krompirja skuhamo in pretlačimo ter primesimo žlico gorčice, malo sesekljane čebule, česna, kumine, paprike, soli, nekoliko olja ali masla, lahko tudi rumenjak. Z namazom namažemo kruh in imamo zelo preprosto, a okusno in izdatno večerjo.

Kosilo stane 322 din, večerja 90 din.

NEDELJA

Kosilo: Obarna juha s kockami, pikantni zrezki, široki rezanci, jaježev kruh.

Obarna juha iz telečjih kosti: Kosti, ki jih odločimo od mesa za zrezke, pripravimo na masli, čebuli in jušni zelenjavi, posipamo z moko in zalijemo z mrzlo vodo. Nazadnje dodamo še limonine lupinice in malo muškatanega orečka.

Zlate kocke: 3 želje razrežemo na kocke, ki jih pomakamo v testo, ki ga naredimo iz 2 jajc, 12 dkg moke, soli in malo mleka. Kocke ocvrto na masli, ocedimo in serviramo k juhi.

Pikantni zrezki: Iz četrtilitrske teletine (kosti porabimo za obrabo) narežemo zrezke, jih potolčimo in osolimo. Na masli prepražimo žlico sesekljane čebule, nanjo položimo zrezke, žlico gorčice, malo zrezanih kaper, limonine lupinice, in polijemo osminko litra juhe ali vina. Vse skupaj dušimo do mehkega in nazadnje lahko dodamo še malo kisle smetane.

Široki rezanci: Iz jajca, četrtilitrske moke in 1 do 2 žlic vode naredimo testo, ga zvaljamo in naredimo široke rezance.

Jaježev kruh: V kotličku penasto vmešamo jajce in četrtilitrsko sladkorja, nato še jajčev dodajamo četrtilitrskega in pol litra moke, v kateri smo zmešali pecilni prašek. Nazadnje primesimo še malo jaježa. (Namesto jaježa lahko damo tudi rozine), in

testo spečemo v pomasnem pekaču, in posujemo s sladkorjem.

Večerja: Zrezki od poplone, kruh pivno in čaj.

PONEDELJEK

Kosilo stane 585 din, večerja 50 din.

Kosilo: Prežganka z viltimi rezanci, tirolski cmoki, kisel zelje, puding.

Prežganka: 5 dkg masla, 4 dkg moke, malo kumine in 1 pol l slane vode. Zakuhamo je v viltini rezanci ali opečnem kruhom.

Tirolski cmoki: 6 dkg na kocke zrezane slanice zarumenimo z žlico sesekljane čebule in malo zelenega peteržilja. V četrtilitrski mliki zavrkujemo jajce, polijemo po (5 žemli) na kocke narezanih zrnjeh in pustimo nekaj časa stati. Nato: zmes potresemo z 1 žlico moka, dodamo 15 dkg na kocke zrezane vrekatine avinjane, ter oblikujemo cmoke, ki jih kuhamo v slanim kroupu 10 minut.

Kislega zelja skuhamo 1 kg, da ga pol ostane še za večerjo.

Večerja: Koruzni žganci z zeljem.

Koruzne žgance skuhamo iz 40 dkg koruznega zdroba.

Kosilo stane 290 din, večerja pa 50 din.

K. H.

Dvodelni obleki: prva je okrašena z enobarvnim šalom, obe sta zelo elegantni

razlikujejo od napadov z drugimi vzorci. Kateri otroci dobivajo takšne napade? Otroci, ki so sicer povsem zdravi, ki se lepo razvijajo, na katerih ni videti nobene duhovne ali telesne hibe. To so tako imenovani »nervozni otroci«, zelo razburjivi, samovoljni in kljubovalni, ki kar naprej

SPORT IN TELESNA VZGOJA

PRED SKUPŠČINO OKRAJNE ZVEZE »PARTIZAN«

TELOVADNICE SO ZASEDENE

V nizu tečajev so bili najbolj uspešni nedeljski seminarji

Danes dopolnje bo imela okrajna zveza »Partizan« Ljubljana redno letno skupščino, na kateri bodo razpravljali o delu, uspehih in težavah v minulem letu.

Društvo »Partizan« v območju ljubljanskega okraja je v Lazu pri Planini, ki ima 21 članov. Iz letnih statističnih poročil je moč razbrati, da imajo lastne telovadnice oziroma domove v 32 društvih, lastno telovadnico pa ima 30 društev. 7 društev gostuje v solah, 3 pa v gasilskih oziroma zadruginskih domovih.

Dobro bi torej bilo, če bi društva takoj zadožila posamezne odbornike, ki bi skrbno zbirali potrebne podatke, tako da bomo letos v ocenjevanju lahko brali tudi več društev okrajne zveze »Partizan« Ljubljana.

Telesna vzgoja pri podjetjih

Menda bi bilo skoraj odveč na dolgo in široko razpravljati o tem, kolikšno korist imajo delavci od telesne vzgoje in s tem tudi naša podjetja glede na povečano storilnost dela in s tem vsa naša skupnost. Zal pa je še vedno zelo malo podjetij, ki njih vodstva posebno temu oprasanju večjo pozornost in skrb. Prava prava je precej podjetij, ki dajejo iz sklada za prosto razpolaganje določene vsote tudi za telesnovzgojno udeleževanje svojih delavcev oziroma uslužbencev, toda premalo skrbe kako se ta sredstva izkoriščajo. Čedalje več primerov imamo, da ta sredstva porabi le peščica ljudi, medtem ko večina delavcev o okroju podjetja sploh ne najde možnosti, da bi spoznala blagodati telesnovzgojnega udeleževanja.

V večini primerov porabi sredstva, namenjena tako imenovani sindikalnemu športu, peščica ljudi, bodisi nogometaši bodisi nekaj namiznoteniških igralcev ali drugih športnikov. Ponekod grede celo tako daleč, da za nogometno reprezentanco podjetja ne prispevajo le iz sklada za prosto razpolaganje, marveč delavci še od svojih mesečnih prejemkov.

Vse to pa ne navajamo zato, da podjetja ne bi ničesar odvajala za telesno vzgojo svojih delavcev. Ne, nasprotno! Za razvedrilo in krepitev naših delavcev je treba nuditi mnogo več. Toda ne za peščico, ki zna igrati nogomet ali karkoli, marveč za vse, zlasti za tiste, ki drugod za telesnovzgojno udeleževanje sploh nimajo možnosti. Nekatera vodstva podjetij se hočejo znebiti tega problema oziroma očistiti vest s tem, da podpirajo najbližje društvo »Partizan« ali športno društvo. O tem, ali imajo njihovi delavci kaj od tega, si ne delajo skrbi. Tak sedanji sistem podpiranja telesne vzgoje s strani podjetij se nam zdi zgrešen in nestoaren. Ali ne bi bilo bolje, da bi imeli vsi, vsaj mlajši delavci in delanke, vsak dan vsaj pol ure športnega razvedrila, kot pa samo peščica nogometašev ali drugih športnikov po več ur na dan. To ni težko uresničiti, le dobre volje in res prave skrbi za delavca, za njegovo razvedrilo in povečanje njegovih sposobnosti je treba imeti. V tovarni v Polzeli so četrtini odmor podelili na pol ure, tako da ga lahko delavci in delanke izkoristijo — seveda pri podjetju — za športno razvedrilo, n. pr. za odbojko, košarko in za druge igre. Izkazalo se je, da se je kljub krajšemu delovnemu času delovna storilnost povečala. Skoraj o vsakem podjetju ali njegovi bližini je nedvomno prostor, ki bi ga lahko izkoristili v telesnovzgojne namene. Potrebno bi bilo smotno izkoristiti le še sredstva, ki jih sedaj izkorišča le nekaj ljudi.

Sovjetska zveza vabi svetovno elito

Dasiravno je Sovjetska zveza vstopila v mednarodno teniško zvezo, se sovjetski igralci velikokrat ne bodo udeležili velikega mednarodnega teniškega turnirja v Wimbledonu. Predsednik sekcije za tenis, Viktor Kolegorski, se sicer še ni dokončno odločil, vendar pa je izjavil, da je znanje sovjetskih tenisačev premajhno, da bi jim lahko nastop na Wimbledonem turnirju kaj koristil. Dejal je tudi, da nameravajo za napredek tenisa v SZ, kjer sicer niso preveč ugodni pogoji za to športno panogo, zgraditi večje število dvoran.

Dvojni rekord Morrow z vetrom v hrbet

Na atletskem dvoboju med ameriško univerzo Abilene in Severnim Texasom je trojni olimpijski zmagovalec Robert Morrow pretel 100 jardov v času 9,3, 220 jardov (v ravni črti) pa v 20 sekundah. Rezultata ne bosta mogla biti priznana kot svetovna rekorda, ker je Morrow tekel z vetrom 14 do 19 milj na uro v hrbet.

Kladivo v atleta

Na atletskem mitingu v Debreczenu je nek metalce kladiva izgubil oblast nad svojim orodjem. Kladivo je vzletelo proti atletski stazi in zadelo znanega madžarskega dolgočrpnega Josefa Kovaca, ki so ga morali težko poškodovanega, odpeljati v bolnišnico.

Prihodnji krosi narodov

Na sestanku mednarodne zveze v Gandu (Belgija) so določili, kje bodo prihajajoči tradicionalni krosi narodov: 1958 Cardiff Wales, 1959 Lisabona, 1960 Škotska in 1961 Francija.

DNEVNENOVICE

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA za nujne primere na bolniškem domu od 30. marca do 6. aprila 1957, nočna od 20. do 7. ure, ob nedeljah ves dan. Zdravstveni dom Center: dr. Vlasta Kozak, tel. 31-155, Poljanski nasip št. 12; dr. Maks Zalta, tel. 21-824, Puharjeva ulica 3. Zdravstveni dom Bežigrad: dr. Vladimir Orel, tel. 32-380, Titova 71. Zdravstveni dom Šiška: dr. Zlatko Voglar, tel. 21-808, Celovška 34. Zdravstveni dom Vič: dr. Miloš Stok, tel. 21-519, Cankarjeva 10, v primeru odsotnosti zdravnik Kličič tel. št. 22-437 ali 21-494. Zdravstveni dom Moste: Dežurni zdravnik dr. Janja Kurbus, Krekova ulica 5, tel. 31-359. V odsotnosti zdravnika Kličiča 30-300 (telefon LJM). Zdravstveni dom Rudnik: dr. Anton Sirca, tel. 20-167, Ambulanta Ljanska cesta, v odsotnosti zdravnika tel. št. 20-500. Zdravstveni dom Sentvid: tel. 731 ali LM 741. Pediatriska zdravniška dežurna služba za obisk bolnih otrok na domu telefon 33-722 - Ulica stare pravde 2.

POLJUJNO ZNANSTVENA PREDAVANJA PRIRODOSLOVNEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI. 2. aprila: Prof. dr. ing. Anton Kubej; Navpični vzlet letal. Predavanje spremljajo diapozitivi. 9. aprila: Prof. dr. Božo Skerlj; Yellowstonejski park. Predavanje spremljajo barvni diapozitivi. 16. aprila: Prof. dr. Angela Pisker; Triglavski alpski park. Predavanje spremljajo mnogi barvni diapozitivi. 23. aprila: Prof. ing. Franjo Rainer; Hudourniški pojavi v zgorjevaski dolini. Predavanje spremljajo barvni plastični 3-D diapozitivi. Predavanja bodo ob 20 v prirodoslovni predavalnici na Univerzi, vhod iz Gosposke ulice.

KONCERTI. Znameniti violončelista André Navarra koncertira jutri, 1. aprila, za beli abonma, pri klavirju Andreja Preger. Vstopnice za neabonirane sedeže v Filharmoniji. Gérard Souzay, eden prvih svetovnih koncertnih baritonov, koncertira v sredo, 3. aprila za modri abonma. Vstopnice na dan koncerta v Filharmoniji.

OBVEŠČAMO VSE NAŠE ljubljanske sodelavce da bomo od ponedeljka, 1. aprila dalje dostavljali honorarje za objavljene prispevke na dom, in sicer po pošti ali po kurirju. Kolikor ne bomo imeli točnih naslovov in sodelavci ne bodo prejeli honorarjev na dom, naj jih dvignejo v upravi »Ljudske pravice«, Kopitarjeva 2/I in ne več v uredništvu »Ljudske pravice«, Kopitarjeva 6/III.

Obzorje Društva zobozdravstvenih delavcev Slovenije obvešča člane, da bo redni letni občni zbor v soboto, dne 5. aprila ob 13.30 v mali dvorani Slovenske filharmonije, Trig. revolucije. Občni zbor denitstvene sekcije bo v petek, 5. aprila ob 20 na Klasični gimnaziji, Prežihova 6, občni zbor zobotehniške sekcije pa isti čas v dvorani Zavoda za socialno zavarovanje, Kidričeva 5. - Zveza študentov stomatologije priredi pod pokroviteljstvom našega društva stomatološki ples 6. aprila ob 20 v prostorih restavracije hotela »Slon«. Vabljeni vsi zobozdravstveni delavci. Vstop le z vabilom, katerega lahko dobite na občnem zboru društva. Dekanat Medicinske fakultete v Ljubljani obvešča, da bo tov. dr. Ivo Raišp brnil doktorskico disertacijo: »Potek okulokardialnega refleksa pri iktterusu« v torek, 2. aprila ob 10.30 na dekanatu fakultete, Vrazov trg 2-I, soba št. 9.

PUTNIK SLOVENIJA obvešča PUTNIK SLOVENIJA prireja v ponedeljek, 1. aprila s pričetkom ob 20, uri v kino dvorani v POSTOJNI predavanje IZLET V ITALIJO (RIM-NEAPELJ-POMPEJI). Nadvse zanimivo pripravovanje o šestdnevnem izletu po ITALIJO spremlja nad 300 barvnih diapozitivov. Vstop prost. - K štivilni udeležbi vjudno vabi PUTNIK SLOVENIJA.

MASNE MADEŽE ČISTI Cisten ZAHTEVATE GA V SVOJI TRGOVINI. Za čiščenje mastnih madežev dobiš v vseh trgovinah, kjer kupuješ milo, tudi preprato FLEX. Nobenemu gospodinjstvu ne smo manjkati Flex. Čudovito izgleda. Tako mladostni in sveži obraz imaš danes! - Take maske boš žela, če si boš napravila maske TEINT BELL.

Slovensko zdravniško društvo vabi vse zdravnike in medicinske višjih semestrov na predavanje tov. doc. dr. Ivana Pintarja: »Zgodovina srčnega bloka«. Predavanje bo v petek, 5. aprila ob 19.30 v predavalnici Interne klinike v Ljubljani. Slovenska akademija znanosti in umetnosti vabi na javno znanstveno predavanje, ki bo dne 6. aprila 1957 ob 18 v dvorani SAZU, Novi trg 3-I. Predava bo univ. prof. dr. Ernest Mayer. Tema: Horološka problematika cvetnic v Jugovzhodnih alpeniških Alpah. Ljudska univerza v Ljubljani in Zavod za napredek gospodinjstva prirejata ciklus predavanj »Dom in gospodinjstvo«. V četrtek, 4. aprila bo predavala tov. Cilka Maležič: »Vloga gospodinjstva v obdobjih družbenega razvoja«. Predavanje bo ob 20 v dvorani Prirodoslovno-matematične fakultete, vhod iz Gosposke ulice. Podobor Zdrženja rezervnih oficijev Brezovica pri Ljubljani vabi vse rezervne oficije, podoficije, borbe in ostalo občinstvo na zanimivo predavanje »O atomski bombi«, ki bo v torek, 2. aprila ob 18 v Zadrugnem domu v Notranjih goricah. Za rezervne oficije in podoficije obvezno. Predava poročnik Marko Kresović.

Umrla je naša ljuba žena in mati Danica Rijavec roj. Renčelj Pogreb bo danes, v nedeljo, dne 31. marca 1957 v Divači. Divača, dne 30. marca 1957. Zalužiči mož Zdravko, otroci Petreček, Barica in ostalo sorodstvo.

GLEDALIŠČA. SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA. Nedelja, 31. marca ob 19.30: L. Cankar: »Hlapici«. Zaključna predstava za »Svobodo« Moste. Ponedeljek, 1. aprila ob 20: Brecht: »Kavkaški krog s kredo«. Abonma T. Veljajo vstopnice od 16. III. Torek, 2. aprila: Zaprti. Sreda, 3. aprila ob 15: B. Kraft: »Krajski komedijanti«. Zaključna predstava za gimnazije v Hrastniku; ob 20: Platonov-Sovrte: »Poslednji dnevi Sokrata«. Proslava 35-letnice umetniškega dela igralca Lojzeta Potokarja. Izven. Četrtek, 4. aprila ob 20: B. Brecht: »Kavkaški krog s kredo«. Abonma S. Petek, 5. aprila: Zaprti. Sobota, 6. aprila ob 20: Zapolska: »Morala gospa Dulске«. Gostovanje Državnega gledališča iz Lodza. - Izven in za podeljeje. Vstopnice v prodaji. Igralec Lojze Potokar bo v sredo, 3. aprila slavil 35-letnico umetniškega dela v vlogi Sokrata v odrski priredbi Platonovih spisov Apologija, Editoz, Faidon z naslovom »Poslednji dnevi Sokrata«. Prevajalec je skadepnik Anton Sovrte. Delo je za eksperimentalno gledališče v Ljubljani režirala Balbina Battelino-Baranovičeva, scenograf je ing. arch. Niko Matul. Opozarjamo, da bo predstava v Drami SNG in ne v Eksperimentalnem gledališču. Sodelovanje poljskega gledališča na lanskem svetovnem gledališkem festivalu v Parizu je pomenilo za zgodbo svet. pravo odkritje. Zdal bo dobilo tudi naše občinstvo priložnost, da se seznanji s poljsko gledališko kulturo. Državno gledališče iz Lodza prihaja na gostovanje v Ljubljano in Zagreb. Razpored predstav v Ljubljani od 8. aprila: 8. aprila zvečer v Operi: Ferdinando de Rojas: »Celestina«; 9. aprila zvečer v Drami: Jean Anouilh: »Antigona«. 10. aprila popoldne v Drami: Gabriela Zapolska: »Morala gospa Dulске«; 11. aprila zvečer v Operi: Ferdinando de Rojas: »Celestina«. Vse predstave poljskih gostov so izven in za podeljeje. Vstopnice so v prodaji po občinskih cenah za vse predstave. Vstopnice za te predstave si lahko tudi rezervirate pisмено ali telefonično na Glavno tajništvo SNG, Cankarjeva 11, telefon 23-526. V sredo, 3. aprila bo v Drami odprta razstava »Uprizoritve Shakespearovih del v Angliji«. Pripravljo jo je gledališki zgodovinar Harry R. Beard iz Cambridgea. Ekspozitni bodo razvrščeni v dramskem foyerju. - Razstava bo odprta za občinstvo pol ure pred vsako dramsko predstavo in v odmorih med predstavami, a vsega nekaj dni, na kar občinstvo posebej opozarjamo. Za današnji predstavo Cankarjevih »Hlapicev« so na razpolago še pretežno ložni sedeži in stojšča. - Vstopnice bodo danes dopolnje v prodaji pri operni blagajni in pol ure pred pričetkom v Drami. Cene znizane od 90 din navzdol.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA Gledališča pasaja. Nedelja, 31. marca ob 15: Salacrou: »Zgoda za smeh«. Izven. Popoldanska predstava. Gostovanje SNG Trst; ob 20: Salacrou: »Zgodba za smeh«. Izven. Ponedeljek, 1. aprila ob 16: »Večer v čitalnici« Vilnhirjeve šolajevce. Zaključna predstava. Torek, 2. aprila ob 15.30: Salacrou: »Zgodba za smeh«. Abonma Torki: ob 20: Salacrou: »Zgodba za smeh«. Abonma Torek večerni. Vstopnice so tudi v prodaji. SENTAJOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom. Nedelja, 31. marca ob 16: Grimm: »Siska«. »Janko in Metka«. Priljubljena igra z godbo, petjem in plešom. Popoldanska predstava. Izven. Zadržaji: ob 20: L. Bobič: »Družina Blo«. komedija. Večerna predstava. Izven. Sreda, 3. aprila ob 20.30: J. S. P. povij: »Jara meščanka«. Komedia. Red D. Vstopnice so tudi v prodaji. Četrtek, 4. aprila ob 20: Wilde: »Idolanski soprog«. Igra. Gostovanje v Zg. Šiški v Domu »Svobode«. Petek, 5. aprila ob 19.30: S. P. »Cudovite pustolovščine«. Komedia. Gostovanje v Domalaju. Sobota, 6. aprila ob 20: L. Bobič: »Družina Blo«. komedija. Izven. Nedelja, 7. aprila ob 16: Ogrinc: »Lilja je meja«, veseloigra. - T. A. Linhart: »Zupanova Micka«. Izven. Popoldanska predstava. Izven. ob 20: L. Bobič: »Družina Blo«. komedija. Večerna predstava. Izven. Prodaja vstopnic v Mestnem domu rezerviranje telefon št. 32-860.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE Ljubljana. Nedelja, 31. marca ob 16: Golja: »Snežgulčica«. Gostovanje v domu »Svobode« na Viču; ob 20: Patrik: »Vroč kri«. Predprodaja vstopnic dve uri pred pričetkom predstave in v nedeljo od 10-12. Rezerviranje telefon št. 23-523.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE Marionete. Levstikov (Sentjakobski) trg 2. Nedelja, 31. marca ob 11: J. Malik: »Zlogica Marjolica«. Ročne lutke Resljeva cesta 36. Nedelja, 31. marca ob 17: A. Papler: »Hudobni graščak«. Ponedeljek, 1. aprila ob 14: A. Papler: »Hudobni graščak«. Gostovanje ob 17.30: A. Papler: »Hudobni graščak«. Gostovanje v Vodcah. Prodaja vstopnic za vse ljubljanske predstave od srede dalje (razen nedelje) od 10-12 v Upravi, Resljeva cesta 36, telefon 32-020, in pol ure pred vsako predstavo pri gledališki blagajni.

ZAHVALA. Ob nenadni izgubi našega dobrega moža in očeta Antona Zdešarja se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so dragega pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti in vsem darovalcem cvetja. Posebno se zahvaljujemo organizacijam ZB Horjul, Dobrova, Polhov Gradec in Vrhnika, našalje šolstvu, godbi, pevčemu in govornikom za poslovilne besede. Horjul, 29. marca 1957. Zalužiča žena Julka, sinovi in hčerke.

ZAHVALA. Ob prerani smrti našega predragega MILOŠA TURNŠKA se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so nam osebno ali pisмено izrazili sožalje in počastili pokojnikov spomin na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se govornikom za poslovilne govore, godbi Ljudske milice, pevčemu, družbenim organizacijam v Ljubljani in v Braslovčah in darovalcem vencev. Zahvaljujemo se tudi enoti JLA iz Celja in Aero-klubu iz Celja za častno spremstvo. Se posebej pa se zahvaljujemo upravi in vsemu osebju bolnišnice DSNZ LRS za izredno skrb in požrtvovalno delo v času njegove težke bolezni. Ljubljana, Braslovče, Črnomelj, Celje in Maribor, dne 30. marca 1957. TURNŠKOVI IN SORODSTVO.

Naši portreti DUJAN SMOLJANOVIC. Rezultat 947 podrtih kegljev je nov jugoslovanski rekord, najboljši rezultat doslej dosežen v Jugoslaviji in hkrati letošnji najboljši rezultat na svetu. Dosegel ga je v Zagrebu Dujan Smoljanović, član zagrebske Grmoščiće, bivši član ljubljanskega Železničarja. Dujan Smoljanović, študent prava je star 28 let. Rojen je bil v Blatu na Cetinju (spiltski okraj). Tam je živel le nekaj let, nato pa se je preselil v Ljubljano. Tu je začel kegljati leta 1951, pri Železničarju, sedanji ljubljanski prvenstvu. Poglejmo kako je napredoval: leta 1952 je z 200 lučji podrti okrog 700 kegljev, leta 1953 je bil njegov najboljši rezultat 722, nato pa se je vzpenjal na 750, 780, 800, 830, 850, 864, 888, 890, prebil je zvočni zid z rezultatom 900 podrtih kegljev, šel naprej na 910, 915 in naposled 947 podrtih kegljev. Smoljanović je stalni član naše državne kegljske reprezentance, s katero je doslej nastopil osemkrat v raznih evropskih državah. Lani je bil na neuradnem svetovnem prvenstvu v Essenu, kjer je nastopila elita svetovnih kegljačev, zmagovalec. Kot vsi zagrebski kegljci, ima tudi Smoljanović težave pri treningu. Če hoče trenirati na kegljski Proleterja, mora trening sam plačati. Zato ni čudno, če pravi, da je kegljanje zanj drag šport. Ker bo v kratkem državno prvenstvo v Kranju, smo Dujana vprašali za njegovo mnenje, kdo bo letošnji državni prvak. Odgovoril je brez obotavljanja: »Mi, Grmoščiće!«

- Dujan Smoljanović je mlad športnik. Star je 28 let in ima močno voljo. Strokovnjaki sodijo, da 947 podrtih kegljev ni njegova zadnja beseda. Pred njim so še številna tekmovanja, turnirji in prvenstva. Pa tudi uspehi. Mar jih bo dosegel? To je pa predsem odvisno od njega...

Brzjojavke. LONDON, 30. marca. (AFP). - V 103. tradicionalnem tekmovanju osmercev Cambridgea in Oxforda so zmazali vesljalci Cambridgea, ki so 677 metrov dolgo progo prevozili v 19 minutah in eni sekund. To je 57. zmaga studentov Cambridgea. Osmerce Oxforda je zaostal za dve dolžini čolna. MOSKVA, 30. marca. (TASS). Deveta in deseta partija dvoboja za svetovno prvenstvo v šahu sta se končali z remijem. Smislov vodi s 5,5:4,5. Smislov je doslej trikrat zmagal, Botvinnik dvakrat, pet pa je bil remijev. BEOGRAD, 30. marca. (Tanjug). Zreb je določil naslednje pare za četrtfinale jugoslovanske nogometne pokala. Igrali bodo v sredo, 10. aprila, in sicer Šibenik: Proleter (Osijek), Budućnost: Vojvodina, Partizan: Crvena zvezda in Radnički: Spartak. BEOGRAD, 30. marca. (Tanjug). Na seji sekretariata Sahovske zveze Jugoslavije so sklenili, da se bo mednarodnega turnirja v Ploestiju udeležili internacionalni mojster Puc, če bi pa le-ta odpovedal udeležbo, bo njegov namestnik mojster Rakić. Mednarodnega šahovskega turnirja v Bognor Regisu pa se bo udeležil Gligorič. Prva zvezna liga je odločena do 25. novembra, ženski šampionat FLRJ pa se bo začel 15. julija. BEOGRAD, 30. marca. - Nogometna tekma med mladinskimi moštvi Partizana in mladinske reprezentance Romunije, ki bo sodelovala na mladinskem turnirju v Madridu, se je končala z zmago Partizana s 3:2. ZAGREB, 30. marca. - Nogometna tekma zvezne lige med Lokomotivo in Vojvodino se je končala z zmago Vojvodine z 2:0 (3:0). Lokomotiva je igrala skoraj ves čas z desetimi igralci, ker je Hmeljak poškodovan že v sedmi minuti. Zmaga gostov je zaslužena.

FRANC MIRTIC železniški upokojenec. Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, 1. aprila 1957 ob 15. uri iz Kristofove mrliške veže na Zalah. Ljubljana, dne 30. marca 1957. Zalužiči: žena MARIJA, roj. DOSTAL; sinovi FRANC, MILAN, JANEZ; hčerka ELIZABETA, por. GRÜNFELD z družinami, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA. Ob prerani smrti našega predragega MILOŠA TURNŠKA se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so nam osebno ali pisμένο izrazili sožalje in počastili pokojnikov spomin na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se govornikom za poslovilne govore, godbi Ljudske milice, pevčemu, družbenim organizacijam v Ljubljani in v Braslovčah in darovalcem vencev. Zahvaljujemo se tudi enoti JLA iz Celja in Aero-klubu iz Celja za častno spremstvo. Se posebej pa se zahvaljujemo upravi in vsemu osebju bolnišnice DSNZ LRS za izredno skrb in požrtvovalno delo v času njegove težke bolezni. Ljubljana, Braslovče, Črnomelj, Celje in Maribor, dne 30. marca 1957. TURNŠKOVI IN SORODSTVO.

RADIO LJUBLJANA

Spored za nedeljo, 31. marca
Porocila: 6.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.00, 22.00 in 22.55.
6.00-7.00 Veseli nedeljski pozdrav...

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Mehiški film
Umiram srečna

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Brez tednika. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Ameriška risanka
»NAŠI ZVESTI PRIJATELJI«

Tednik: Filmske novice št. 13. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »SLOGA«

ameriški film »Obsojenik«

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Glenn Ford. Danes zadnjikrat! Ob 10 matineja istega filma.

MLADINSKI KINO I.M.

Kotnikova 8 predvaja jugoslovanski film »Ešalon dr. M.«

Predstave za danes ob 10, 15, in 17. Danes zadnjikrat! Jutri bo na sporedu ameriški film »Harlem zmaga«.

KINO »LITOSTROJ«

ameriški film »Ko pride zima«

Predstave ob 15, 18 in 20. V glavni vlogi Walter Pidgeon, Angela Lansbury, Deborah Keer in Janet Leigh. Prodaja vstopnic uro pred začetkom prve predstave. Danes zadnjikrat!

KINO »TRIGLAV«

Nemški barvni film

»KAMNITO SRCE«

Tednik: V glavni vlogi Lutz Moik, Hanna Rucker in Paul Bildt. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10-11 in od 15 dalje. Danes zadnjikrat. Ob 10 mladinska predstava sloven. filma: »Kekec«.

KINO »SISKA«

Angleški barvni film

»HENRIK V.«

V glavni vlogi Laurence Olivier in Robert Newton. Predstave ob 16, 18.15 in 20.30. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

IZVRŠNI ODBOR OKRAJNEGA ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE V LJUBLJANI

razpisuje natečaj

za izdelavo elaborata o načinu dela in organizaciji higiensko tehnične zaščite v gospodarskih organizacijah. Elaborat naj vsebuje vsestranski prikaz uspešnega načina dela na področju splošne zaščite dela, preprečevanja nesreč in bolezni, daje naj tudi konkretne smerice glede splošno zdravstvenih ukrepov v podjetjih. Pojasnila glede elaborata so na razpolago v zdravstvenem oddelku Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani, Miklošičeva cesta 20/II.

Za najboljše elaborate so razpisane nagrade, in sicer:

- 1. nagrada 80.000 din
2. nagrada 50.000 din
3. nagrada 30.000 din.

Poleg tega more Izvršni odbor na predlog posebne koordinacijske komisije, ki bo ocenjevala predložena dela in ki bo sestavljena iz članov Zavoda, Sveta za delo pri OLO Ljubljana ter Okrajnega sindikalnega sveta v Ljubljani, odkupiti še štiri elaborate po 10.000 din.

Rok dostave je 31. avgust 1957. leta. Udeleženci predložijo svoja dela pod šifro, v posebni kuverti pa naj bo točen naslov pošiljatelja elaborata.

»KEMOFARMACIJA«

podjetje za promet s farmacevtskim materialom — LJUBLJANA

razpisuje naslednja delovna mesta za:

- šoferja-avtomobila
farmacevtskega pomočnika
lekarniškega laboranta

POGOJI: ustrezen strokovni izpit in po možnosti nekaj prakse.

Nastop službe možen takoj!

Ponudbe z navedbo dosedanjih služb pošljite na naslov:

»Kemofarmacija« LJUBLJANA • METELKOVA ULICA 7

Na podlagi 1. člena Zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del (Ur. list LRS, št. 17-77/55 in v zvezi s 3. členom Pravilnika o postopku pri javni pismini licitaciji za oddajo gradbenih del (Ur. l. LRS, št. 17-81/55),

razpisuje
Občinski ljudski odbor LJUBLJANA-MOSTE

JAVNO PISMENO LICITACIJO

za oddajo gradbenih in obrtniških del, za adaptacijo in nadzidavo osnovne šole v Bazoziški ulici št. 1 Ljubljana-Moste

Licitacija bo 27. aprila 1957 ob 9. uri v sejni dvorani Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Moste.

Predračunska vsota za vsa gradbena in obrtniška dela (brez telovadnice) znaša približno 35 milijonov dinarjev. S predvidenimi gradbeno-obrtniški deli je začetni takoj in jih dovršiti v celoti do 1. oktobra 1957.

Varščina, v znesku 0,2% od predračunske vsote mora biti položena z garancijskim pisnom ali na drug način najpozneje do začetka licitacije. Ponudbe je treba predložiti najpozneje do dneva licitacijske obravnave, do 9. ure v Oddelku za gradbene in komunalne zadeve, opremljene v skladu s predpisi citiranega pravilnika.

Projektni elaborat in splošni pogoji bodo interesantom na razpolago in na vpogled vsak dan, od dneva te objave, od 12. do 13. ure v Oddelku za gradbene in komunalne zadeve Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Moste proti plačilu kvacije 6000 din. Pri predaji ponudbe je ponudnik dolžan plačati občinsko takso v znesku 9850 din v smislu tar. št. 9/a (Ur. list LRS, št. 15-258/54).

Investitor: Občinski ljudski odbor Ljubljana-Moste 911

POSEBNO OBVESTILO: SAP - TURIST BIRO LJUBLJANA in MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

uvajata za pospeševanje domačega turizma
posebna potrošniška posojila za turistično potovanja doma in v tujino

Prijavitelci za izlete SAP-TURIST BIROJA morejo stroške potovanja odplačati v 10 mesečnih obrokih po končanem potovanju. Vse potrebne formalnosti uredite v turistični poslovalnici SAP-TURIST BIROJA na Miklošičevi cesti 17 že od 31. marca dalje, kjer dobite podrobne informacije. V pošev pridejo tudi gospodinjice, upokojenci, privatniki itd. Izredno ugodne pogoje lahko izkoristite že za 1. majsko potovanje v Rim, Neapelj in Pompeje ter ostala potovanja med letom kot v Dolomiti in Svico, v Pariz, v Dornbirn prek Grossglocknerja in Innsbrucka, na jesenski Dunajski velesejem, v München na Oktoberfest, jeseni v Rim in na Avto-salon v Torinu.

POHITITE S PRIJAVAMI! 922

Na temelju določbe točke 4, člena 38 pravil podjetja razpisuje

UPRAVNI ODBOR

PAPIRNICICE VEVCHE

delovno mesto

proizvodno-tehničnega direktorja

POGOJI: kvalifikacija inženirja elektrotehnike ali strojništva z najmanj 10-letno prakso v proizvodnji papirja.

Plača po dogovoru. Družinsko stanovanje zagotovljeno.

Pismene ponudbe z navedbo dosedanje zaposlitve naj reflektanti naslavljajo na: PAPIRNICICE VEVCHE — Vevče, p. Ljubljana-Polje.

TAKOJ ZAPOSILIMO

perfektno stenodaktilografko

z znanjem nemškega jezika. Plača po dogovoru.

Samsko stanovanje na razpolago. Pismene ponudbe dostavite na upravo podjetja. 901

Upravni odbor tovarne

»VOLNENKA« LJUBLJANA, Poljanski nasip 40

razpisuje delovna mesta za:

računovodjo s popolno srednjo šolo in večletno prakso v računovodski službi — samostojen bilancist

obratovodjo tkalnice absolvent tekstilne šole z večletno prakso

tkalskega mojstra z večletno prakso

Nastop za vsa tri delovna mesta takoj ali po dogovoru. — Plača po tarifnem pravilniku. — Pismene ali osebne ponudbe sprejema uprava tovarne »VOLNENKA«. 932

Na osnovi člena 107 in člena 118 Zakona o Univerzi v Sarajevu razpisuje

fakultetni svet Filozofske fakultete Univerze v Sarajevu NATEČAJ

za predavatelje in fakultetne sodelavce Filozofske fakultete Univerze v Sarajevu, in sicer:

I. za po enega predavatelja (rednega profesorja, izrednega profesorja ali docenta) za naslednje predmete:

- 1. zgodovina jugoslovanskih književnosti,
2. sodobni srbohrvatski jezik (2 predavatelja),
3. staroslovanski jezik,
4. splošna zgodovina starega veka,
5. sodobni francoski jezik,
6. zgodovina francoske književnosti,
7. arabski jezik in perzijski jezik s književnostjo,
8. turški jezik s književnostjo,
9. diferencialna geometrija in racionalna mehanika,
10. eksperimentalna fizika,
11. splošna in anorganska kemija,
12. fizična geografija,
13. botanika — sistematika višjih rastlin in geobotanika.

II. Za po enega asistenta za naslednje predmete:

- 1. ruski jezik,
2. zgodovina jugoslovanskih književnosti,
3. zgodovina narodov Jugoslavije — Srednji vek,
4. splošna zgodovina novega veka,
5. zgodovina filozofije,
6. estetika,
7. eksperimentalna fizika,
8. analitična kemija,
9. mineralogija,
10. regionalna geografija,
11. antropogeografija,
12. matematična geografija in kartografija,
13. zoologija.

III. Za enega lektorja za angleški jezik. Natečaj traja 30 dni, razen za predmete pod številkami I/3, I/8, I/10, I/11 in I/13, kjer je rok trajanja natečaja 60 dni.

Prijave za natečaj (kolokovane s 180 din) vložite pri sekretariatu Filozofske fakultete v Sarajevu, Maršala Tita 118. Prijavi priložite: življenjepis, podatke o dosedanjem delu in službovanju, seznam strokovnih in znanstvenih del, po možnosti tudi dela sama.

IZ SEKRETARIATA FILOZOFSE FAKULTETE UNIVERZE V SARAJEVU 1073

Na podlagi ocenitve strokovnega razsodišča objavljamo

IZID javnega natečaja

ki ga je razpisala

Tovarna cementa in salonita »15. SEPTEMBER — ANHOVO«

za izdelavo osnutkov za:

a) žig z zaščitnim znakom za cementne vreče prva nagrada 75.000 din

osnutek »ZELVA 1957«, avtorja arhitekt Franc Kuglič, Ljubljana, Topniška 17 — arhitekt Jože Koželj, Ljubljana, Topniška 17

druga nagrada 45.000 din osnutek »SONCE«, avtorja Seta Jurkovič — Ljubljana, Gregorčičeva 17/b — Vladimir Mušič, Ljubljana, Komenskega 20

tretja nagrada 25.000 din osnutek »KOLEKTIV 1357«, avtorja Franc Vehovar — Nives Kalin, Ljubljana, Lavričeva ulica 4/a

trije odkupi po 10.000 din: osnutek »TIZ- A osnutek »TIZ- B osnutek »2468«

b) komercialni nalepek za salonitne izdelke: prva nagrada 30.000 din

osnutek »SONCE«, avtorja Seta Jurkovič — Ljubljana, Gregorčičeva 17/b — Vladimir Mušič, Ljubljana, Komenskega 20

druga nagrada 20.000 din in tretja nagrada 10.000 din nista podeljeni odkup 5000 din osnutek »TIZ«

dva odkupa po 5000 din nista podeljena

Druga in tretja nagrada in dva odkupa niso podeljeni tako zaradi premajhnega števila kakor tudi zaradi nezadostne kvalitete prispelih osnutkov.

Avtorji osnutkov, predlaganih za odkup, naj v najkrajšem času sporočijo svoj pristanek. Nagrade bomo nagrajencem dostavili po pošti.

»15. September« TOVARNA CEMENTA IN SALONITA ANHOVO 915

Sporočilo Narodne banke FLRJ

Narodna banka FLRJ — Glavna centrala obvešča zainteresirane gospodarske organizacije, da bo prodaja deviznih sredstev v smislu točke 1. odloka o prodaji deviznih sredstev na posebnih sestankih deviznega obračunskega mesta (Uradni list FLRJ št. 50/54) za leto 1957 po temle razporedu:

V BEOGRADU

za industr. podjetja iz panoge 112	—	Proizvodnja in predelava premoga	15. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 114	—	Črna metalurgija	8. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 115	—	Industrija aluminija	10. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 116	—	Ostala barvasta metalurgija	11. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 121	—	Industrija gradbenega materiala	24. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 127	—	Industrija sladkorja	15. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 127	—	Industrija olja	15. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 127	—	Mlinska industrija	17. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 127	—	Industrija vrenja	17. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 127	—	Mesna industrija	18. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 127	—	Industrija ribjih konzerv	18. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 127	—	Industrija sadja in zelenjave	20. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 127	—	Ind. čokolade, bonbonov in keksov	20. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 127	—	Industrija škroba	22. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 127	—	Ostala živilska industrija	22. IV. 1957

V ZAGREBU

za industr. podjetja iz panoge 113	—	Proizvodnja nafte	8. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 113	—	Predelava nafte	8. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 113	—	Uvoz naftnih derivatov	8. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 119	—	Industrija kablov	10. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 119	—	Industrija radio-aparatov in žarnic	10. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 119	—	Industrija telefonskih naprav	10. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 119	—	Ostala elektroindustrija	11. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 125	—	Industrija usnja in obutve	13. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 126	—	Industrija gume	15. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 128	—	Grafična industrija in proizvodnja embalaže iz lepenke	17. IV. 1957
za podjetja za geološka raziskovanja in konsolidacijska dela			18. IV. 1957

V LJUBLJANI

za industr. podjetja iz panoge 111	—	Elektrogospodarstvo	8. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 117	—	Industr. motorjev in motornih vozil	10. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 117	—	Kovinsko-predelovalna industrija	11. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 117	—	Industrija poljedelskih strojev	13. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 117	—	Proizvodnja opreme za elektrogospodarstvo iz panoge 117	17. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 117	—	Ostala strojogradnja	17. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 123	—	Industrija papirja in lepenke	15. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 124	—	Tekstilna industrija	18. IV. 1957

V SARAJEVU

za industr. podjetja iz panoge 120	—	Farmaceutska industrija	8. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 120	—	Velika kemična industrija	10. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 120	—	Proizvodnja umetnih gnojil	11. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 120	—	Industrija barv in lakov	11. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 120	—	Proizvodnja plastičnih mas	13. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 120	—	Ostala kemična industrija	15. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 122/313	—	Ind. lesa in predelava plutovine	15. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 122/313	—	Ostala lesna industrija	17. IV. 1957

V SKOPLJU

za industr. podjetja iz panoge 116	—	Industrija stekla	10. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 116	—	Industrija cementa	11. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 116	—	Proizvodnja azbestno-cementnih proizvodov in predelava azbesta	17. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 116	—	Keramična industrija	8. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 116	—	Ostale nekovine	18. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 129	—	Industrija tobaka	13. IV. 1957
za industr. podjetja iz panoge 130	—	Filmska industrija	20. IV. 1957

Sestanki na deviznih obračunskih mestih se bodo začeli zgoraj naštetih dni ob 8.30 uri.

Pravico do nakupa deviznih sredstev na posebnih sestankih deviznih obračunskih mest imajo gospodarske organizacije neposredno, v kolikor so registrirane na enem izmed obračunskih mest v državi, v kolikor pa to niso, potem pa prek filiale Narodne banke FLRJ, pri kateri imajo svoj tekoči račun ali pa prek druge gospodarske organizacije, v kolikor je ta registrirana na enem izmed deviznih obračunskih mest.

Kadar ena gospodarska organizacija pooblašča drugo gospodarsko organizacijo za nakup deviz, naj izda pooblastilo v dveh izvodih, s katerim jo pooblašča, da za njen račun in v njenem imenu lahko polnoveljavno in nepreklicno kupi devize na določenem posebnem sestanku deviznih obračunskih mest.

Uvozno-izvozna podjetja, ki so pooblaščena za uvoz gotovih zdravil in medicinskih instrumentov, v kolikor neposredno ne sodelujejo pri nakupu deviz, lahko kupijo devize tudi prek Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino, pri kateri imajo svoje tekoče račune.

Pooblastila ne morejo biti generalna, temveč samo za posamezne določene sestanke.

Pooblastilo naj vsebuje:

- točen naziv devize in znesek deviz za nakup;
- pogoji nakupa (zgornja meja, iznad katere se zahteva ne more izvršiti ali nakup po določenem ali najugodnejšem tečaju, rok, do kdaj velja nalog in drugo);
- nalog, kateremu deviznemu računu je treba odobriti kupljene devize in pri kateri banki, in
- nalog, čigav dinarski račun je treba zadolžiti za protivednost kupljenih deviz.

Opozarjamo, da imajo v krogu »Proizvodnja opreme za elektrogospodarstvo« iz panoge 117 pravico do nakupa deviz tista proizvodna podjetja, ki so v seznamu, katerega je izdal Zvezni zavod za gospodarsko planiranje in je dostavljen Zvezni industrijski zbornici v Beogradu.

V krogu »Ostala živilska industrija« imajo pravico do nakupa deviz samo industrijska podjetja — proizvajalci kavovina, testenin, paprike in industrijske mlekarne.

Beograd, 29. marca 1957.

1079

Iz narodne banke FLRJ — Glavne centrale

Odbor za zaznamovanje in ureditev zgodovinskih mest iz narodnoosvobodilne vojne pri Centralnem odboru Zveze borcev Jugoslavije

prosi vsakogar,

ki ima s področja, omejenega z linijo Bihać—B. Krupa—Jajce—Travnik—Livno—B. Grahovo—Srb—Lapoč—Bihać

kakršne koli dokumente

predmete ali fotografije o partizanskih enotah, zalednih organizacijah in organizacijah, ki so delovale na tem osvobojenem ozemlju, kakor tudi podatke o sovražnikovih enotah, zaplenjene sovražne dokumente, njihova povelja, razglase, ukaze, plakate itd., ki se nanašajo na desant na Drvar — državarska operacija — to je na časovno obdobje maj-junij 1944. leta, naj pošlje to gradivo v začasno uporabo proti vračilu ali v odkup. Vsi dokumenti bodo uporabljeni za MUZEJ DESANTA NA DRVAR.

Prav tako prosimo osebe, ki imajo fotografije iz predvojnega ali medvojnega Drvarja, kakor tudi skupinske fotografije, na katerih se lahko vidi neki del Drvarja, naj jih pošljejo v začasno uporabo proti vračilu ali v odkup temu odboru.

Gradivo pošljite na naslov:

Odbor za obeležavanje istoriskih mesta iz NOB — Beograd
Moše Pijade 35.

1054

Zadružna hranilnica in posojilnica v Ljubljani

obvešča vse svoje komitente, da se je

preselila v nove poslovne prostore

NA MIKLOŠIČEVI C. št. 4, pritličje, desno (stavba GZZ)
Od ponedeljka, 1. aprila t. l., dalje bo hranilnica poslovala
v svojih novih prostorih nasproti hotela »Union« v Ljubljani

ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA
V LJUBLJANI

ELEKTRIČNO PODJETJE »ZENICA« V ZENICI

razpisuje natečaj za
dva strojna tehnika
s prakso ali brez nje

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. — Stanovanje za samce zagotovljeno. — Ponudbe pošljite na zgornji naslov.
1069

Upravni odbor
splošnega trgoveškega podjetja
Semič

razpisuje

mesto računovodje

Pogoji: dovršena srednja ekonomska šola z večletno prakso v samostojnem vodenju računovodstva ali pa nepopolna srednja šola z 10-letno prakso. Plača po tarifnem pravilniku podjetja, oziroma po dogovoru. — Ponudbe pošljite do 10. aprila 1957 na upravo podjetja.
883

Naprodaj:

brusilni stroj za ravno brušenje

sistem Blohm z magnetno mizo
Površina brusilne ploskve
600 x 400 mm — in

peč za kalenje

1200°, tipa Fulmina s pirometrom za avtomatično reguliranje

Podrobnejše informacije
dobite v Zavodu za šolsko opremo v Zagrebu — Bleiweisova 24, telefon 25-681.
312

VALJARNA BAKRA SEVOJNO

poziva vse delavce in uslužbence

ki so bili v letu 1956 v delovnem odnosu, imajo pa pravico do

delitve plač iz dobička

po členu 61 in 62 uredbe o plačah v gospodarstvu, naj se javijo pisмено ali osebno upravi podjetja zaradi prejema svojega deleža.

Rok za prijavo je 3 mesece po objavi tega oglasa, po tem roku bodo nedvignjene plače vplačane v rezervni plačni sklad podjetja.
1076

Ljubljanska tovarna hranil

sporoča svojim cenjenim odjemalcem, tovariškim kolektivom in organizacijam, da si je z dovoljenjem, oziroma odločbo Obč. LO Moste, št. 03/3-173/1-57 od 21. januarja 1957 nadela zopet svoje nekdanje ime

Kolinska

Tovarna hranil Ljubljana

Šmartinska c. 30
Tek. rač. 60-KB-3-Z-21
Telefoni: 30-356, 31-072

Zamenjava naziva je registrirana pri Okrožnem gospodarskem sodišču v Ljubljani pod številko Rg. II. 270/6, dne 15. febr. 1957.

875

Podjetje »Kamnik« v Kamniku
 razpisuje naslednja delovna mesta za:
gradbenega tehnika
 s prakso - za nadzornika gradbenih del
absolventa ekonomske srednje šole
 s prakso - za računovodstvo

Plača po tarifnem pravilniku, oziroma po dogovoru. Družinska ali samska stanovanja bodo na razpolago do konca leta 1957, do takrat podjetje povrne razliko cene stanovanja v gostinskih obratih.
 Ponudbe z življenjepisom dostavite do 15. aprila 1957 sekretariatu podjetja, ali se zglasite osebno.

912

Upravni odbor podjetja
»Gorenjska oblačilnica« K R A N J
 razpisuje delovno mesto za
GLAVNEGA RAČUNOVODJO

Nastop službe takoj ali po dogovoru
 Ponudbe poslati na upravo podjetja do dne 20. aprila 1957.

K 49

Upravni odbor podjetja
»AGROTEHNIKA - SERVIS« - LJUTOMER
 razpisuje naslednja delovna mesta za:

STROJNEGA TEHNIKA
 s prakso od 5 do 10 let

STROJNEGA TEHNIKA-KONSTRUKTORJA
 s prakso od 3 do 5 let

KOMERCIALISTA
 z 10-letno prakso; zaželeno v železniškem stroki

POMOŽNEGA KNJIGOVODJO
 dovršena ekonomska srednja šola s 3-letno prakso

Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku oziroma dogovoru. Interesenti naj se osebno zglase v upravi podjetja ali pošljejo pismeno ponudbo z življenjepisom in opisom dosedanjega dela do 15. aprila na gornji naslov.

M 107

INDUSTRIJA MOTORJEV v Rakovici pri Beogradu
 deli plače iz dobička za leto 1956

in poziva vse bivše člane kolektiva, ki imajo pravico do deleža pri delitvi plač iz dobička, naj se pravočasno javijo zaradi izplačila.
 Rok za izplačilo je tri mesece od dneva objave tega oglasa. Po tem roku izgube pravico na te plače.

1068

IZŠEL JE Statistični koledar FLRJ 1957

- 10.000 uradnih statističnih podatkov z vseh področij našega družbenega in političnega življenja
- izbor mednarodnih statističnih podatkov in cela vrsta koristnih informacij
- žepni format v platnicah iz polivinila. Cena srbskohrvatski izdaji 150 dinarjev

Naročila sprejemajo vsi okrajni in republiški zavodi za statistiko kakor tudi zvezni zavod za statistiko, BEOGRAD - Poštni predal 203.

978

Kupimo prikolico na 4 kolesih
 z mehaničnimi zavorami
 nosilnost 3 do 5 ton

Prodamo bencinsko črpalko
 z rezervoarjem za 4000 litrov

»Elektro Ljubljana-mesto«
 LJUBLJANA • KREKOV TRG 10

913

»ELEKTRO Videm-Krško« K R S K O
 podjetje za razdeljevanje in prodajo električne energije - popravila in vzdrževanje električnih naprav na svojem področju - za projektiranje in gradnjo daljnovodov in transformatorskih postaj do 35 kV in niskonapetostnega omrežja

razpisuje prosta delovna mesta za:

projektanta
 Pogoji: tehniška visoka šola elektro stroke in najmanj dve leti prakse v projektiranju, ali tehniška srednja šola iste stroke in najmanj pet let prakse v projektiranju

pogonskega inženirja ali tehnika
 z enako dobo prakse kot za projektanta v sorodnem podjetju.

Plača po dogovoru.
 Ponudniki naj osebno dostavijo ali pošljejo ponudbe do 15. aprila 1957 na zgornji naslov.

910

R A Z P I S
 Personalna komisija Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana razpisuje

v upravnih organih OLO naslednja delovna mesta za:

- šefa upravno-pravnega oddelka
 Pogoji: pravna fakulteta in večletna praksa v gospodarsko pravnih zadevah
- šefa oddelka za urbanistično dokumentacijo
 Pogoji: tehnična fakulteta - gradbene ali arhitektonske smeri z večletno prakso na področju urbanizma
- veterinarja za sanitarno veterinarsko službo v Mestni klavnicli
 Pogoji: veterinarska fakulteta z nekaj prakse
- proračunskega inšpektorja
 Pogoji: srednja strokovna izobrazba in praksa v proračunski službi
- geodetskega risarja
 Pogoji: nižja srednja šola in tečaj za geodetske risarje

Plača po temeljni uredbi in dopolnilna plača, za prvo in drugo razpisano delovno mesto tudi položajni dodatek.
 Pravilno kolkovane prošnje z osebnim in strokovnim življenjepisom vložite v Uradu tajnika - Mackova ulica 1 - soba št. 13/I. Rok za vlaganje prošnje je do 20. apr. 1957.

921

Gradbeno podjetje BLEED
 Grad 29 sprejme

10 kvalificiranih zidarjev
 Nastop službe takoj. - Plača po tarifnem pravilniku. J 44

Osrednji upravni odbor KLINIČNIH BOLNIŠNIC V LJUBLJANI
 razpisuje mesto **ŠEFA RAČUNOVODSTVA**
 pri Upravi Kliničnih bolnišnic v Ljubljani
 Pismene ponudbe pošljite na personalni oddelk Kliničnih bolnišnic v Ljubljani, Zaloška cesta 2.

923

ZDRAVSTVENI DOM KOPER
 razpisuje naslednja delovna mesta za:

- za splošno ambulanto Koper: MEDICINSKEGA LABORANTA
- za zobno ambulanto Koper: STOMATOLOGA IN ZOBNO ASISTENTKO
- za protituberkulozni dispanzer Koper: MEDICINSKO SESTRO
- za zobno ambulanto Dekani: DENTISTA IN ZOBNO ASISTENTKO
- za babiški okoliš Gradin: BABICO
- za pomožno zdravstveno postajo Gračiče: MEDICINSKO SESTRO

Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku o plačah ZD Koper. - Nastop službe takoj. - Ponudbe pošljite na upravo ZD Koper.

892

Trgovsko podjetje »KLAS«
 podjetje za nakup in prodajo žita in mlevskih izdelkov - Kočevje sprejme

računovodjo
 Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. - Družinsko stanovanje zagotovljeno. - Ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitev pošljite na naslov: Trgovsko podjetje »KLAS« - Kočevje.

884

DROBNI OGLASI

ZAPOSILITEV
 RAZPIS. Zdravstveni dom Ljubljana Siska razpisuje mesto medicinske sestre za patronažno službo. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

RAZPIS. Zavod LR Slovenije za transfuzijo krvi v Ljubljani razpisuje mesto računovodje. Pismene ponudbe poslati Zavodu za transfuzijo, Zaloška cesta 2.

HONORARNO ZAPOSILITEV varilca za 4 ure dnevno sprejem. Naslov v upravi LP.

SOFERJE C in D KATEGORIJE - sprejemno. Zglasite se v upravi Električne cestne železnice, remiza, 934 z.

SAMOSTOJNA ADMINISTRATORKA, z izpitom pristava ter strojeopiska I b razreda, z 12-letno prakso v državni upravi, išče službo v manjšem industrijskem kraju. Ponudbe v upravo LP pod »11«.

SPREJMEM UPOKOJENKO k dvema otrokoma. Stanovanje in hrana preskrbljena, ostalo po dogovoru. Remškar Alojz, Daljna vas 14, p. Skofljica.

SPREJMEMO TAKOJ mizarске pomočnike, polkvalificirano in ne-kvalificirano delovno silo, ki obvlada mizarška dela, žensko delovno silo za dela v polituri in razna pomožna dela, upokojenca za lažja pisarniška dela (predpogoj znanje strojeopisa). Ponudbe sprejema »Hrast«, Ljubljana. S stanovanjem podjetje ne razpolaga.

MIZARJI z večletno prakso pri strojih, ki samostojno izvršujejo vsa pohištvena in stavbena dela, dobi- to stalo službo. Plača po tarifnem pravilniku. Samska stanovanja preskrbljena. Prošnje na naslov: Lesni servis, p. Slov. Javor- nik.

RAZPIS. Inštitut »Jožef Stefan«, Ljubljana, Jamova 39 razpisuje mesto strojnega inženirja-konstruktorja z nekajletno prakso, strojnega tehnika-laboranta, kemijskega tehnika-laboranta, perfektne strojeopiske, po možnosti z znanjem stenografije, kvalificiranega delavca-licarja, strojnega ključavničarja, strugarja, električarja. Reflektant naj dostavi izčrpen življenjepis v upravo Inštituta »Jožef Stefan«, Ljubljana, Jamova 39, do 5. aprila.

HISNIKA-KURJACA za stanovanjsko hišo v centru Ljubljane iščemo. - Stanovanje na razpolago proti zamenjavi. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe z naslovom bivalniška, v upravo LP pod »Ma 1957«.

GRADBENEGA TEHNIKA s pooblastvom za izvajanje gradbenih del, sprejme gradbeno podjetje v ob- morskem mestu Slovenskega Primorja. Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru. Stanovanje preskrbljeno. Ponudbe dostavite v upravo LP pod »Gradbeni tehnik«.

KUHINJSKA POMOČNICA išče zaposlitev. Ponudbe pošljite na oglasni oddelk Ljudske pravice pod geslom »Kuhinjska pomočnica«.

FOTOGRAFIKA, sposobna, s prakso, išče zaposlitev. Ponudbe pošljite na oglasni oddelk Ljudske pravice pod geslom »Fotografika«.

DEKLE stara 16 let, ki zna kuhati, go- spodinjiti in negovati otroke išče zaposlitev pri solidni in dobri družini, ki bi ji nudila poleg plače tudi vso oskrbo. Ponudbe pošljite na ogl. oddelk LP pod geslom »Solidna in zanesljiva«.

PRODAM
 OTROŠKI SPORTNI VOZICEK ugodno prodam. M. Sluga, Ljubljana-Vič, Satnerjeva 20.

TOPOLINO, v odličnem stanju, z domačimi deli, ugodno prodam. Bežigrad, Aphova 19, I. nadst.

MOSKO KOLO ugodno prodam. Rožna dolina, Cesta II. št. 49. - Tomšič.

OTROŠKO POSTELJO z viškom 75 X 155, prodam. Valantič, Ilirska št. 7.

HŠO, 300 kvadratnih metrov zemlje, ugodno prodam za 250.000 din. - Naslov v upravi LP.

MOSKO KOLO »PUCH«, dobro ohranjeno, prodam. Ogled v nedeljo, 31. marca od 10-12. Pavček, Rim- ska cesta 5a I.

KLEPARI POZORI! Prodajam škarje za rezanje pločevine, dolžine 1 m, debeline do 1 mm. Štebe, Zg. Za- dobrova 50.

SPALNICO, orehovo, v krasni lim- itaciji, politirano, novo, prodam po ugodni ceni. Erjavec Marjan, Brod št. 23, Sentvid.

ZAIZIDLJIVO PARCELO na lepem kraju Bežigrad-Brinje - ugodno prodam. Naslov v upravi LP.

VEČ KUHINJSKIH OPREM, kompletnih, pod ceno prod. mizarstvo, Kogejeva (Postojnska).

MLIN na električni pogon ugodno prodam. Mlin stoji iz štirih parov kolanov in čistilca za žitarice. - Ogled je možen v vsakem času. Zaloška cesta 25.

PISARNIŠKO OPREMO, pisalno mi- zo, knjižno omaro, malo mizico in 3 fotelje - prodam. - Naslov v upravi LP.

PUCHOV ROLLER, komaj dobro uv- ožen, prodam. Naslov v upravi LP.

PRODAM komfortno trisobno stanovanje proti zamenjavi za slično dvosobno okrog Bežigrada ali Most. Ponudbe v upravo LP pod »Udobno«.

TRAKTOR CHALMES in motorno ročno kosilnico znamke »Rapid« prodam na podlagi čl. 49 in 50 uredbe o gospodarstvu z osnovnimi sredstvi. Kmetiško gospodarstvo Šola Vinomer pri Mediki.

PUNTE za gradnjo (podpornike) - ugodno prodam. Rožna dolina, Cesta X. št. 31.

RADIO »LORENZ«, 8-čevni, UKV, v odličnem stanju, prodam. Resljeva cesta 6-III., desno. Vprašati v do- podanskih urah.
 597 p
 KUNCE, veliki činčila, pasemske, tudi breje samice in dojne, prodam. - Campova ulica 6-I., Ljubljana-Vič, PETSCHNO HISO, z vrtom, komfortno, vseljivo čez nekaj mesecev - prodam v Kostreni Sv. Barbare, reško območje. Pojasnila daje Kar- lo Vladislavič, Bakar.

KUPIM
 MOTORNO KOLO, do 500 ccm, dobro ohranjeno. Kupim. Ponudbe z na- vedbo cene v upravo LP pod »Cena«.

BOROVE DESKE, suhe, kupim. Po- nudbe pošljite na ogl. oddelk LP pod šifro »Tako 4976«.

SEMENSKI KROMPIR, zgodnje vrste, kupim. Ponudbe pošljite na oglasni oddelk Ljudske pravice pod geslom »Cena in količina«.

ZAIZIDLJIVO PARCELO, veliko do 700 m², v lepem delu Ljubljane, ku- pim. Ponudbe pošljite na oglasni oddelk Ljudske pravice pod geslom »Družinska hiša«.

504 k

RAZNO
 NA DOBRO DOMAČO HRANO grem. Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice.

SOBO oddam moški osebi proti po- sojlu. Naslov v upravi LP.

SIVILJA, z lastnim strojem, bi šivala tistemu, ki ji odstopi prazno so- bo. Ponudbe v upravo LP pod »1001«.

STANOVANJE, komfortno, dvosobno, s kopalnico, v Šiški, pri postaji cestne železnice, namenjam za tri- sobno stanovanje v Ljubljani. Po- nudbe pošljite v upravo LP pod »Komfort«.

MOSKI v starosti 40 let, vdovec, želi znanstva s starejšim dekletom ali vdovo. Znat mora kuhati in biti mirna, dobra in poštena gospo- dinja. Interesente naj pošljejo v pismu svojo sliko in natančen na- slov. Ponudbe v upravo LP »Vdovec«.

PROŠNJA. Voznika in sovocaže ose- bega automobila Chevrolet, ki je dne 19. septembra 1954 vozil na proslavo v Ostrožno pred črnil Chevroletom, v katerega se je v Petrovčah pri odcepi na ceste na Ostrožno, zaletel modri avto, kakor tudi vozilke in sovocaže vozil, ki so vozili za modrim avto- busom in videli karambol, lepo prošim, da mi javijo naslove. Vse stroške povrnem. Viktor Senica, študent, Ljubljana, Titova 11.

MOZ star 50 let, zdrav in živahen, sportnik, kulturn in doberga zna- čaja išče poznanstva z žensko, staro do 40 let. Ponudbe pošljite na ogl. oddelk Ljudske pravice pod geslom »Cvetje v jeseni«.

VDOVA, neodvisna, z bogato oprem- ljenim stanovanjem, stara 40 let, ve- sele narave, išče poznanstva z mo- škim, stariim do 50 let. V poštev pri- dejo le inteligentni s srčno kulturo. Ponudbe pošljite na oglasni oddelk Ljudske pravice pod geslom »Srčna kultura«.

DEKLE, samostojna, resna, kulturna, vedra in prijetne zunanosti, stara 28 let, zaradi izrednih okoliščin osamljena, išče sibi primernega mo- škega. Znanj in materialna neod- visnost sta posej za zbljžanje. Po- nudbe pošljite na oglasni oddelk Ljudske pravice pod geslom »Vza- jemnost«.

DEKLE, staro 20 let, živahna, razgle- dana in simpatična, želi dopisovati s fantom, ki ima veselje za kulturno šport. Ponudbe pošljite na oglasni oddelk Ljudske pravice pod geslom »Klitje«.

891 r

Kupimo garsonjero
 najraje v občini Vič ali Center, vseljivo po možno- sti že v letu 1957

ELEKTROPROJEKT
 Ljubljana, Hajdrihova 2/III
 914

Javni razpis
 Upravni odbor podjetja za snemanje filmov v Ljubljani, Zrinjskega 9 razpisuje vodilno delovno mesto za

UMETNIŠKEGA DIREKTORJA
 Pogoji: višja strokovna izobrazba ali ustrežna kul- turna razgledanost in umet- niška praksa.
 Nastop službe po dogo- voru, plača po tarifnem pravilniku podjetja oziroma po dogovoru.
 Reflektanti na razpisano delovno mesto naj dostavi- jo pismene ponudbe gene- ralni direkciji podjetja do 30. aprila 1957.

956a

Potrebujemo visoko spo- sobnega

mizarskega mojstra
 za mesto poslovdje obrtne delavnice. - Nastop službe takoj. - Plača po tarifnem pravilniku z dodatkom.
 Naslov v poslovalnici Ljudske pravice v Kopru.

917

400 m brezšivnih Mannesmannovih železnih vodovodnih cevi
 premera 100 mm naprodaj

Komunalna uprava HRPELJE, p. Kozina 909

JAVNI RAZPIS
 Upravni odbor podjetja za snemanje filmov

»Triglav film«
 V LJUBLJANI Zrinjskega 9

razpisuje vodilni delovni mesti za:

- glavnega računovodjo
- proizvodnega direktorja

Pogoji: ad 1: višja strokovna izobrazba in najmanj 3 leta prakse v računovodstvu ali srednja strokovna izobrazba in najmanj 5 let prakse v računovodstvu - ad 2: višja strokovna izobrazba in najmanj 5 let prakse na vodilnih položajih v gospodarstvu. V obeh primerih pride lahko v poštev tudi diplomirani ekonomist z nekaj prakse.
 Nastop službe takoj ali po dogovoru, plača po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru.
 Reflektanti na razpisani delovni mesti naj dostavi- jo pismene ponudbe gene- ralni direkciji podjetja do 15. aprila 1957.

956b

Narodna banka FLRJ Centrala za LRS
 V LJUBLJANI razpisuje mesto **gradbenega tehnika ali inženirja pri Centrali NB za LRS**

POGOJI: gradbeni teh- nik ali inženir s prakso pri izvajanju in nadzoru grad- benih del, lahko tudi upo- kojeneec.
 Plača po uredbi, dopol- nilna plača po pravilniku o dopolnilnih plačah.
 Rok za vlaganje prošnje je 14 dni po objavi razpisa. Prošnje pošljite Centrali Narodne banke za LRS - personalni službi - Ljub- ljana, Titova 11, kjer re- flektanti dobijo tudi vse po- trebne informacije.

Narodna banka FLRJ Centrala za LRS Ljubljana

954

10 kvalificiranih zidarjev
 Nastop službe takoj. - Plača po tarifnem pravilniku. J 44

1.000.000 let stare LEDENE GORE

Nekatere ledene gore, ki ogrožajo ladje na njihovih poteh čez severni del Atlantskega oceana, so po mnenju znanstvenikov stare celo milijon let. Vsaj tako zatrjujejo trije ameriški raziskovalci, ki so v bližini labradorskih obal odkrili take gore. Starost so ugotovili po mehurčkih zraka, ki je bil v tem ledu.

Debele plasti čistega ledu imajo modrikast odsev, lelene gore pa so po navadi sivkasto-

bele, ker vsebujejo drobne plinske mehurčke. Po teh je mogoče sklepati ne le o starosti ledenih gora, marveč tudi o sestavi ozračja, ki je bilo na zemlji takrat, ko so te gore nastajale.

Kakor piše list »Baltimore Sun«, je pripeljala ladja »Blue Dolphin« labradorske odprave, ki so jo organizirali pod pokroviteljstvom severnoameriškega arktičnega inštituta, s seboj koščke šestih ledenih gora, ki je ladja

nanje naletela med vožnjo. Ugotovili so, da je bilo v mehurčkih starih ledenih gora skoraj prav toliko kisika, kot ga je v sedanjem ozračju, medtem ko so ga izmerili v plinu drugih dveh

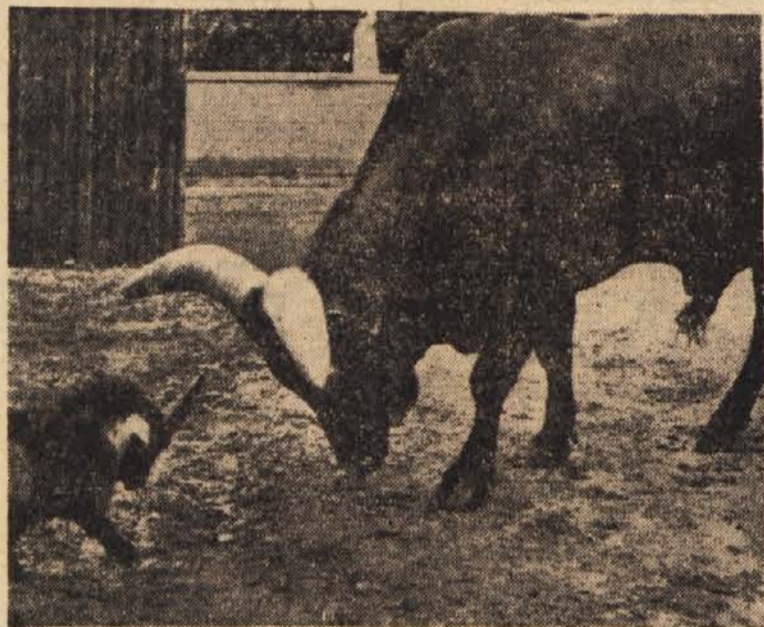
skupin mehurčkov znatno manj. To bi pomenilo, da je bilo takrat, ko sta nastajali ti dve ledeni gori, v zemeljskem ozračju manj kisika, kakor ga je zdaj. Po tem sklepajo, da je led nastal pred milijonom let, ko je hladno podnebje zaviralo fotosintezo zelenih rastlin na večini zemeljske površine, s tem pa se je zmanjšala množina kisika v zraku. Za dokončno potrditev te domneve bodo morali znanstveniki napraviti še vrsto raziskav.

HLADILNIKI brez motorjev

Skoraj ob istem času preizkušajo v SZ, ZDA in v Franciji nove hladilnike brez motorjev in kemičnih procesov. Znano je, da so na načelu prehajanja električne energije skozi kovinsko cev izdelali številne aparate za pridobivanje toplote in da so se te naprave močno uveljavile. Po istem načelu je mogoče zagotoviti tudi mrzaj, in sicer tako da spojijo čvoje različnih kovin ter tako napravijo sklenjeno kolo. Pri prehodu električne energije skozi to kolo se ena kovina ogreva, druga pa hladi. Z uporabo primernih litin je mogoče okrečiti ta postopek, oziroma povečati temperaturno razliko.

Skoraj pet metrov dolgega in okoli 2,5 tone težkega mladega kita so pred kratkim ujeli v rimskem zalivu Fregene.

Niti bika se ne boji dveletna kozica v indijskem živalskem vrtu Mangalore. Seveda je fotograf posnel samo trenutek v njuni igri, kajti če bi šlo zares...

Drobne ZANIMIVOSTI

PROTI MORSKI BOLEZNI
Nekatere velike čezoceanske ladje imajo določene naprave, ki omejujejo zibanje ladje in s tem preprečujejo tudi tako imenovano morskoro bolezen. Moskovski radio je poročal pred dnevi, da so inženirji konstruirali ladjo, katere potniki se ne bodo zibali in torej ne bodo čutili morske bolezni. To jim je uspelo s celotno vrsto vijakov in podvodnih kril, ki prestrazajo morske valove, tako da ima potnik vtis, kakor da ladja drsi po mirni vodni gladini.

TELEVIZIJA V VLAKU
Prihodnji mesec nameravajo britanske železnice izročiti prometu prvi vlak, ki bo imel stalno televizijsko opremo za razvedrilo potnikov. V posebnem vagonu, ki ga bodo tako urežili, da ne bo v njem slišati običajnega hrupa, bodo namestili studio televizijske postaje na kolesih. Prve dni aprila bo ta vlak prvič vozil nogometne navijače iz Glasgowa v London na tekmo med nogometnimi reprezentancama Anglije in Škotske. Ta vlak bodo sicer rezervirali za podobne posebne vožnje, napovedujejo pa, da bodo tudi druge britanske železniške družbe kmalu uvedle to novost. Sprejemniki bodo montirani na obeh koncih vagonov, tako da bo šest sto potnikov nemoteno gledalo in poslušalo spor.

SOVJETSKI SATELIT BO PETKRAT VEČJI

Ravnatelj filadelfijskega planetarija dr. Levitt je povedal pred dnevi, da nameravajo sovjetski znanstveniki izstreliti v Mednarodnem geofizikalnem letu umetni satelit, ki bo mnogo večji in težji od tistih, s katerimi zdaj delajo poskuse Američani. Levitt je dejal, da izhajajo sovjetski znanstveniki pri tem delu s posebnimi težavami, ki jih imajo ameriški, ki nameravajo izstreliti satelit 20 satelitov, srednje velikosti v upanju, da jih bo vsaj polovica dala zadovoljive rezultate. Če bo sovjetskim znanstvenikom uspelo izstreliti veliki satelit, bodo lahko zbrali o interplanetarnem prostoru mnogo več podatkov kot pa Američani. Menda bo tehtal sovjetski satelit okoli 45 kg.

USPAVALNO SREDSTVO
Za nekatere člane ameriške antarktične odprave — imenuje se »Deep Freezes« — so morali pripraviti kaj svojevrstna uspavalna sredstva. V ameriških mestih so posneli na magnetofonski trak hrup dnevnega prometa z vsemi mogočimi trobentami, drženjem, zvonomi itd. Člani odprave po nekaj dneh bivanja v tabočku, mečnje tišini niso mogli zaspati, ker so pogorčali običajni velemestni hrupi. Zato so jim posebna letala pripeljala te posnetke, ki si jih po želji reproducirajo in potem baje sladko zaspijo.

NASIP MED SICILIJO IN ITALIJANSKIM SKORNJEM

Italijanski strokovnjaki so izdelali potrebne načrte in poročane za gradnjo nasipa med Sicilijo in italijanskim kopnem. Dolg bi bil 3400 m, širok pa bi bil 10 m nad morsko gladino. Po njem bi speljali dvoje električnih železnic, štiri avtomobilske ceste ter dvoje stez za pešce in kolosarje.

Ameriški strokovnjaki so se pred leti predložili gradnjo jeklene mostu, ki bi bil znatno cenejši, vendar ne bi imel tolikšne zmogljivosti. — Država želi pri tem delu zapolniti številne brezposelne, ki bi pri gradnji mostu ne mogli dobiti dela.

Energija cigarete

Če se hoče človek okopati, mora segreti vodo za približno 30 stopinj, za to pa potrebuje milijone kalorij toplotne energije. Te kalorije bi ga v obliki proste energije lahko dvignile skoraj dvajset metrov nad zemeljsko površino. Če bi lahko spremenili kemično energijo ene same cigarete v mehanično, bi z njo dvignili odraslega človeka 20 m visoko.

Za dobro valjo

»Tole je bilo v vazi, ki vam je padla z okenske police!«

Amerika je dežela svojevrstnih rekordov in kaj nenavadnih domislic. Tako si je na primer izmislila Marion Hackney, da bo s svojo dresirano kobilo skakala iz višine petnajst metrov v šest metrov globoki plavalni bazen. Manjši posnetek kaže tekmovalki, na večjem pa je ujel fotograf skakalki v trenutku, ko sta se v lepem slogu pognali v globino.

ZAKLONISČE ZA FILOZOFI

Francoski filozof Voltaire, ki se je s svobodomiselnim pisanjem zameril na vseh koncih, se je pogosto selil, da bi nekako zabil sled tistim, ki so ga preganjali — policiji, kraljevim oholim in zastopnikom klera — ter tako ušel ječi. Zato je pogosto govoril: »Filozofi morajo imeti dvoje ali troje zaklonišč, da se skrijejo psom, ki pohljajo za njimi.«

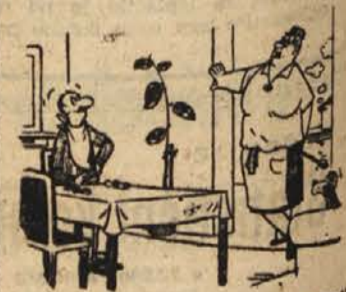
»Eden izmed naju je zdaj odveč. Kaj je tvoje, »cifra« ali »mož«?

ANATOMIJA

Neki kirurg je obiskal v tleljeju nemškega slikarja Beklina. Ogledoval si je slike, nato pa se je razjezil:

»Dragi mojster, ljudje na vaših slikah po anatomskih zakonih sploh ne bi mogli živet!«

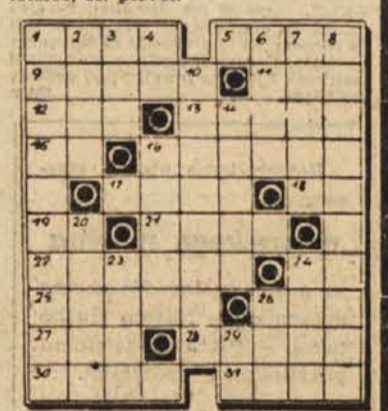
»Morda je to res, vendar nas bodo vsi preživel!« mu je odgovoril slikar.

Fakirjeva žena: »Za petdeset dni si izboljšal svetovni rekord v stradanju, zdaj pa se tako razburjaš zaradi teh deset minut, ko moraš čakati na kosilo!«

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. žensko ime, 5. športna panoga, 9. izid pregleda, 11. del sobe, 12. dva, 13. brzde, 15. glasbena nota, 18. zvezda v ozvezdju Dvojčkov, 17. trpljenje, 18. simbol za nikelj, 19. stavčna nikančnica, 21. grobnica, 22. več močnosti, 24. nemški predlog, 25. začetek toka, 26. del posode, 27. svobodnjak v stari Grčiji, 28. dodatek, 30. prvi letalec, 31. plevel.

Navpično: 1. glasbenki, 2. soba, 3. števniki, 4. tuž dvoglasnik, 6. z velikimi očmi, 7. kmečki delavec v Italiji, 8. nepodnost, 10. glavno mesto Indonezije, 14. zaimek, 16. sel, 20. del smučke skakalnice, 23. vata, 24. žensko ime, 26. znižana glasbena nota, 29. medmet.

REŠITEV KRIŽANKE Z DNE 24. MARCA

Vodoravno: 1. Prisojnik, 9. reven, 10. Igo, 11. svet, 12. strž, 13. tir, 14. šakal, 15. ar, 16. lama, a, n, 17. celo, 18. pri, 19. imeti, 21. pas, 22. Cedo, 23. vest, 24. Ana, 25. masiv, 26. rudarstvo.

Ribe ne marajo ljudi

Če spadate med tiste, ki ne morejo prenesti duha po surovih ribah, vas bo najbrž zanimala nedavna ugotovitev dveh znanstvenikov, ki pravita, da tudi nekatere ribe ne morejo prenesti vonja po človeku.

Tako je zdaj pokazal poskus dveh kanadskih ihtiologov, ki sta na tesnem prelivu kanadske reke Stamp dodajala vodi različne vonje. Tam mimo plavajo lososi v svoja drstišča. Znanstvenika sta najprej proučila podatke iz prejšnjih let in tako izvedela, koliko rib je povprečno plavalo po tem in koliko po drugem rokavu. Potem sta metala v vodo različne snovi in štela ribe, ki so navzlic nenavadnemu vonju plavale po tistem rokavu.

Ugotovila sta, da ribe sploh niso reagirale na 49 različnih in da je močno vplivalo nanje pet vonjev, in sicer duh človeške kože, medvedjih šap, jelenjih nog, pasjih šap in tujenje kože. Komaj deset minut potem, ko sta znanstvenika spravila v vodo katerega izmed teh vonjev, ni plavala po rokavu nobena riba več. Vse so se umaknile v drugi del rečne struge.

MOŽ V SIVEM

16 Sloan Wilson

»Razumem,« je rekel Tom in hitro dodal: »Zdaj moram nazaj v urad. Se enkrat, lepa hvala!«

Skoraj stekel je od mize. Dokler je razmišljal o Hopkinsu, je bil prepričan, da bo dobil to delo, zakaj čemu bi bil Hopkins tako prijazen z njim, če ga ne mara. — Ogenj je po vsem videzu tisti, ki bo položil na mojo usodo zadnji kamen. Nič ne de, s Hopkinsom sva se pa le pogovorila, je razmišljal. Ta je še najbolj podoben dobremu človeku. Naj bo tako ali drugače, tisto, kar mu daje vrednost 200.000 dolarjev na leto, je dobro skrito v njem.

VIII

Ko se je vrnil v urad je našel na mizi listek s sporočilom, da ga je žena poklicala po telefonu in da je nekaj zelo važnega. Takoj ji je telefoniral.

»Babica,« je rekla Betsy. »Padla je in si zlomila stegnenico. V njenih letih, Tom, se kosti ne zacelijo tako zlahka. Rada bi te videla. Najbolje bo, če se kar takoj po delu odpelješ k njej. Tudi jaz bi šla, pa sem še preslaba. Sicer pa je pri njej zdravnik in s tem si treba da grem tudi jaz.«

»Takoj se bom odpeljal,« je rekel Tom.

Proti Južnemu zalivu je peljal krajevni vlak, ki se je ustavljal vsakih pet minut. Tom je sedel na vlažno zeleno klopo v oddelku za kadičice in gledal skozi okno. Ničesar ni mislil. Peljali so se mimo temne odrednje postaje. Pod motnimi lučmi je Tom opazil utrjene pešce. Potem je vlak peljal med razmetanimi ulicami in umazanimi poslopji v Harlemu. Ze leta dolgo se je Tom po dvakrat dnevno vozil tam mimo, pa nikoli ni gledal tistih poslopji. To pot pa ni hotel misliti niti na babico ne na Hopkinsa, zato se je zavrnil v umazane opčne stavbe. Videl je grdo stavbo z reklamno desko čez vsa stransko steno. Na velikanskem lepaku je bila narisana lepota pod palmo, pod njo pa napis: »Z letalom v Miami.« Tik pod glavo deset metrov visokega dekleta, dva metra pod robom reklamnega lepaka je bilo v zidu odprto okno z uvelimi v svilen papir zavrtimi cvetličami. Ko je vlak peljal mimo, se je nagnila skozi okno črnka upadlega lica in z vodo iz steklenice za mleko zalila nekaj v lončku na okenski polici.

»Vozni listek,« je zahteval sprevodnik. Bil je krepak možak rdečih lic. Tom mu je pokazal mesečno karto.

»Ne peljemo do Westporta,« je rekel sprevodnik.

»Izstopil bom v Južnem zalivu.«

»Vozni listki za Westport ne veljajo v tem vlaku,« je rekel sprevodnik. »Morate si kupiti vozovnico do Južnega zaliva.«

»Južni zaliv je vendar postaja na progli, ki pelje proti Westportu,« je ugovarjal Tom.

»Pravil ne delam jaz,« je rekel sprevodnik.

»Plačajte!«

Tom je plačal vozni listek do Južnega zaliva. Ves svet je že nor, se je jezil Babica si je zlomila nogo, morda umira. Vzgojila me je, zato

bi moral o njej misliti najlepše, pa pri najboljši volji ne morem.

Umira, je razmišljal. Zivela je tako rekoč brezplačno tridevetdeset let. Nikoli ni skuhal niti enega kosila, niti enkrat ni postlala postelje in ne pomila posode, ničesar ni storila ne zase ne za koga drugega. Porabila je okoli tri milijone dolarjev, k vsemu temu pa pravi, da ji je denar kaj malo mar. Popolnoma brez skrbi je živela tridevetdeset let. Naj me vrag vzame, če bom zajokal, ko bo vsega tega konec.

Vendar je bilo drugače: čutil je, da mu gre na jok. Saj ne bo umrla, se je tolažil. Stavim, da se je samo ustrašila.

Potem se je spomnil tiste noči po materini smrti, ko je v staro hišo udarila strela. Čeprav mu je bilo takrat že petnajst let, ga je bilo strah samega v sobi. K babici je šel, potem pa sta metala karte skoraj do jutra. Če me bo potrebovala, bom ostal pri njej, je razmišljal med ropotanjem koles. Betsy bo že kako brez mene teh nekaj dni.

S taksijem se je zapeljal do velikih vhodnih vrat. Stari Edvard mu je takoj odprl.

»Doktor je v dnevi sobi, gospod Rath,« mu je rekel. »Rad bi govoril z vami.«

»Recite mu, naj počaka,« je rekel Tom in stekel po stopnicah v babičino sobo. Vrata so bila priprta. Pazljivo jih je odprl. Ne maram je zbuditi, če spi, si je dejal.

Ležala je v starinski postelji, pod pleči je imela blazine. Gledala je skozi okno proti Soundu. V daljavi so tekmovali mladi jadralci. Brž se je obrnila in se nasmehnila. »Hvala ti, da si prišel,« je rekla. »V bolnišnico me hočejo spraviti.«

»Pogovoril se bom z njimi,« ji je odgovoril.

»Zlomila sem si nogo. Nisem padla, kar tako se mi je zlomila, potem pa sem padla.«

»Tako mi je žal, babica,« je rekel Tom. »Kost bo kmalu spet cela!«

»Nikar no,« je rekla. »Umrla bom, umreti pa hočem tu. Sovražim bolnico.«

»Govoril bom z zdravnikom,« ji je rekel.

»Ni treba. Hočem ti samo dokazati, da se ne dam spraviti v bolnišnico. Dali mi bodo tablete, jaz pa se ne maram zbuditi v železni postelji sredi odvrtnih bolničark, ki bi mi ukazovale, kaj naj storim.«

»Storil bom, kar se bo dalo,« je rekel Tom.

»Senator je umrl v tej postelji. Tudi jaz hočem umreti tu.«

Takoj bom govoril z zdravnikom,« je rekel Tom.

»Kar tu ostani! Za tisto je še čas. Toliko ti imam povedati, pa se lahko zgodi, da bom zaprla oči, preden boš nazaj. Ali veš, da sem ti zapustila vse, kar imam?«

»Ne vem, babica,« ji je rekel. »Zelo sem ti hvaležen.«

»Ni ravno mnogo,« je rekla. »Teh deset let sem živela od gotovine. Na hiši je tudi nekaj dolga. Ne boš mnogo podedoval.«

»Pokušaj zdaj zaspati,« ji je rekel. »O postelji bi se pogovorila kasneje.«

»Te lahko kar zdaj opraviha. Ali ti je znano, da večina premoženja tvojega deda že davno ni več.«

»Da, babica.«

»Kako pa to veš?«

»Mislim, da si mi sama povedala. Zdi se mi, da sem to že davno izvedel.«

»Zal mi je, da se je tako zgodilo,« je rekla. »Senator in jaz sva imela mnogo vsega. Vedno mi je bilo žal, ker nisem mogla storiti zate kaj več.«

»Mnogo si storila zame,« ji je rekel.